

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DOSAR NR.8763/2/2017

SENTINȚA CIVILĂ NR.2195
ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN DATA DE 12.07.2019
CURTEA CONSTITUITĂ DIN:
PREȘEDINTE: BÎCU VASILE
GREFIER: CONSTANTIN DOINA

Pe rol pronunțarea asupra acțiunii în contencios administrativ formulată de **reclamanta RAIFFEISEN BANK SA**, în contradictoriu cu **pârâții AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR și PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR DL.BOGDAN MARCEL PANDELICĂ**, și **intervenient accesoriu ASOCIAȚIA PARAKLETOS**, având ca obiect *anulare act administrativ*.

Dezbaterile în fond și susținerile părților au avut loc în ședința publică din data de 14.06.2019, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată care face parte integrantă din prezenta sentință, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera a amânat pronunțarea pentru data de 28.06.2019 și 12.07.2019, când a pronunțat următoarea hotărâre:

CURTEA

Prin cererea înregistrată la 17.11.2017, **reclamanta RAIFFEISEN BANK S.A.** a chemat în judecată pe **pârâții AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR și PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR, DL.BOGDAN MARCEL PANDELICĂ**, solicitând, în temeiul art. 12 alin. 3 din Legea nr. 363/2007 coroborat cu art. 18 din Legea nr. 554/2004, anularea Ordinului nr. 837/20.10.2017, emis de conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, respectiv Dl. Președinte Bogdan Marcel Pandelica, astfel cum a fost precizat prin Adresa nr. 2209/02.11.2017 emisă de **AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană**, precum și a tuturor actelor subsecvente emise în baza acestora și obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul proces.

În motivarea cererii, **reclamanta** a arătat că:

1. Scurtă prezentare a situației de fapt

Controlul efectuat de ANPC și măsurile dispuse

Prin Procesul-verbal de constatare a contravenției serie ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017 întocmit de ANPC (Anexa 1 - Procesul-verbal), s-a reținut încălcarea de către **reclamanta Raiffeisen Bank S.A.**, a prevederilor art. 15 alin. 1 lit. a) coroborat cu art. 4 alin. 1 din Legea nr. 363/2007 și s-a făcut aplicarea art. 15 alin. 1 lit. a) coroborat cu art. 17 alin.1 lit. c) din Legea nr. 363/2007, valoarea amenzii aplicate fiind de 50.000lei (în acest sens Secțiunea J din Procesul-verbal).

De asemenea, în cadrul secțiunii aferente măsurilor propuse (K) se trimite la încetarea practicilor comerciale incorecte, măsură prevăzută de art. 13 alin. 1 lit. a), Legea nr. 363/2007.

Totodată, în secțiunea din Procesul-verbal privitoare la datele de identificare a produselor neconforme/conforme (H) se trimite la: Cercetare 6834/17.08.2017 și Sesizări

6819/17.08.2017 - care vizează, astfel cum se menționează în Procesul-verbal, sesizarea Grupului de clienți cu credite în CHF cu trimitere la „informații referitoare la acordarea creditelor în CHF” în perioada 2006-2008, în urma apariției unei serii de documente interne ale Raiffeisen Bank din perioada 2006-2009* (pag. 3 din Procesul-verbal, Anexa nr. 1). În temeiul art. 16 din Legea nr. 363/2007 coroborat cu art. 31-32 din OG nr. 2/2001 reclamanta a formulat plângere împotriva Procesului-verbal mai sus menționat, înregistrată pe rolul Judecătorei Sectorului 1 București sub nr. de dosar 34552/299/2017 (Anexa 2- Plângere contravențională).

Ulterior, a fost emis de către Președintele ANPC, Ordinul nr. 837/20.10.2017 (Anexa 3- Ordin), prin care cu trimitere la propunerile din cadrul Procesului-verbal nr. serie ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017 s-a dispus:

„Începând cu data de 23.10.2017, se dispune, conform celor propuse prin Procesul verbal de constatare a contravenției Seria ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017, încetarea practicii comerciale incorecte, utilizată de operatorul economic Raiffeisen Bank SA (...), ce constă în fapta operatorului economic de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv, costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției”. -s.n. (art. 1 din Ordin).

Cu toate acestea, în cadrul art. 2 consacrat descrierii faptei imputate se menționează, printre altele:

„În sensul celor de mai sus, practica ce constă în fapta operatorului economic de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar-bancar, cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției. Operatorul economic trebuie să aducă contractele la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora.” (art. 2, pag. 8 din Ordin).

Împotriva Ordinului mai sus menționat, reclamanta a formulat plângere prealabilă (Anexa 4 - Plângere prealabilă).

Art. 4 din Ordin, prevede, în privința căii de atac: „Prezentul Ordin poate fi contestat în termen de 30 de zile, la instanța de contencios administrativ, în condițiile Legii nr. 554/2004, privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare” –

De asemenea, în legătură cu Ordinul menționat, i-a fost comunicată Adresa nr. 2209/02.11.2017 (Anexa 5 - Adresa) prin care i s-a solicitat ca până la data de 06.11.2017 să comunice punerea în aplicare a măsurii dispuse „privind încetarea practicii comerciale incorecte ce constă în fapta operatorului de a nu informa în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul de servicii financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției, respectiv aducerea contractelor la momentul anterior practicii. inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora”.

Precizări privind încheierea și derularea Contractelor de credit în discuție încheiate în perioada 2006-2008

În perioada 2006-2008, s-au încheiat, printre altele, o serie de contracte în CHF în cuprinsul cărora, se regăsesc clauze privitoare la dobândă precum:

„3.1. Pentru creditul acordat împrumutatul datorează Băncii:

- 1) pentru primul an de creditare, o dobânda inițială fixă;
- 2) pentru următorii ani de creditare, împrumutatul va opta, la fiecare data de aniversare a creditului, pentru una din următoarele variante de dobânda aniversara a creditului:

- a) dobânda aniversara fixa pentru un an de creditare;
b) dobânda aniversara fixa pentru trei ani de creditare;
c) dobânda anula revizuibila pentru un an de creditare.

3.2. Împrumutatul trebuie sa-si exercite opțiunea pentru oricare dintre variantele de dobânda aniversara menționate la art. 3.1, pct. 2) la fiecare data de aniversare a creditului, prin semnarea unui act adițional la prezentul Contract. In cazul in care împrumutatul nu isi exercita opțiunea in termenul si modalitatea menționate, va datora Băncii dobânda aniversara revizuibila pentru un an de creditare, in condițiile art. 3.1 pct. 2), Ut. c)”. (Anexa 6- Contract de credit încheiat la data de 01.04.2008);

„4.1. Pentru creditul acordat împrumutatul datoreaza Băncii:

- a) o dobânda curenta fixa pentru primul an de creditare si
b) o dobânda curenta revizuibila incepand cu cel de-al doilea an de creditare. (...)”.

„4.3. In primul an de creditare Rata anuală a dobânzii curente este de (...) % pe an. Începând cu cel de-al doilea an de creditare, Rata dobânzii curente devine revizuibila, Banca putând modifica valoarea acesteia in funcție de evoluția pieței financiare sau de politica de credite, a Băncii urmând sa aduca la cunoștința împrumutatului noua arta a dobânzii in condițiile menționate in „Condițiile Generale de Derulare a Operațiunilor Bancare”.” [Anexa 7 - Contract de credit încheiat la data de 01.06.2007);

„3.1. Pentru creditul acordat, împrumutatul datoreaza Băncii o dobânda curenta revizuibila (...)”.

„La data incheierii prezentului Contract, rata dobânzii curente este de (...) % pe an. Banca poate modifica Rata dobânzii curente in funcție de evoluția pieței financiare, urmând sa aduca la cunoștința împrumutatului noua Rata a dobânzii in modalitățile menționate in „Condițiile Generale de Derulare a Operațiunilor Bancare”„. [Anexa 8 - Contract de credit încheiat la data de 08.01.2007.)

Precizare necesară: în ceea ce privește sfera controlul în discuție, acesta NU a vizat verificarea clauzelor contractuale prin raportare la Legea nr. 193/2000. ci fapte extrinseci convențiilor; de creditare pretins a fi „practici incorecte”.

În context, amintește Deciziile Comitetului de Active și Pasive din anii 2006, 2007 și 2009 în legătură cu dobânda.

Potrivit Regulamentului de Organizare și Funcționare al reclamantei, din perspectiva cadrului de administrare a riscurilor, Comitetul de Active și Pasive (ALCO) stabilește strategiile de gestionare a finanțării, lichidității riscului de rată a dobânzii și riscului de piață, precum și planificarea capitalului; aprobă strategiile de preț (rate de dobândă, taxe și comisioane). De asemenea, amintește că ședințele ALCO au loc de regulă o data pe lună, iar deciziile se iau cu majoritate de voturi, președintele având drept de veto [Anexa 9 - extras Comitetul pentru Active și Pasive). Prin urmare, față de obiectul controlului, în context interesează doar deciziile organului abilitat să stabilească dobânda, iar nu alte aspecte care nu emană de la Comitetul abilitat în acest sens.

Prin Decizia Comitetului de Active și Pasive nr. 364/01.09.2006 [Anexa 10- Decizie 2006) s-a aprobat nivelul de dobândă de 4,99% p.a. variabilă pentru produsele de tip mortgage în CHF acordate persoanelor fizice și nivelul de dobândă de 5,9% p.a. variabilă, pentru creditele Flexi Plus și Flexi Plus cu componentă de refinanțare, în CHF acordate persoanelor fizice. Decizia menționează că intră în vigoare de la data de 04.09.2009 (deci ulterior, adoptării).

Prin Decizia Comitetului de Active și Pasive nr. 397/10.05.2007 [Anexa 11 - Decizie 2007) se stabilesc dobânzile aplicabile portofoliului deja existent, după caz, după expirarea perioadei de dobândă promoțională fixă, respectiv portofoliul achiziționat în perioadele: 08 Mai -31 August 200\$, 1 Septembrie - 31 Decembrie 2006, 1 Ianuarie 2007-30 Aprilie 2007.

Prin urmare, Decizia menționată este ulterioară acordării creditelor cărora le este aplicabilă, vidând dobânda revizuibilă a Băncii, aplicabilă potrivit prevederilor contractuale, după caz, în funcție de variantele de Contract, fie la expirarea perioadei de dobândă fixă, fie la împlinirea perioadei aniversare (pentru ipoteza în care împrumutatul nu și-a exprimat opțiunea pentru altă variantă, dintre cele convenite contractual) ori în contractele cu dobândă revizuibilă ab initio.

O abordare similară regăsim și în Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 577/20.02.2009 (Anexa 12- Decizie 2009).

În concluzie: documentele în discuție dovedesc contrar celor reținute în cadrul Ordinului contestat (care preia mențiunile din Procesul-verbal), că în fapt, dobânda variabilă adoptată prin acestea a fost stabilită ulterior acordării creditelor vizate, raportat la clauzele contractuale prin care s-a convenit o dobânda revizibilă.

Așadar, fiind vorba de acte ulterioare, nu se verifică ipoteza, potrivit căreia la data acordării creditelor respective, era stabilită deja dobânda aplicabilă la expirarea perioadei de dobândă inițială fixă, ci din contră.

Actele în discuție trimit în mod explicit la clientela deja „achiziționată” și nicidecum la ofertele de creditare în curs.

Totodată, amintește în ceea ce privește Contractele de credit în discuție, că acestea au fost modificate expres sau tacit în privința formulei dobânzii urmare a Actelor adiționale propuse în baza OUG nr. 50/2010, prevăzându-se o formulă variabilă de calcul a dobânzii cu referire la un indice public plus o marjă clar determinată, deci cu trimitere la un indice public, pentru variabilitatea dobânzii (Anexa 13 - Act adițional la Contractul de credit).

Astfel, pentru creditele în CHF s-a avut în vedere o formulă de dobândă cu trimitere la LIBOR la 6 luni + marja Băncii.

Prin urmare, independent de interpretare, reclamanta a întreprins demersuri în vederea modificării clauzelor contractuale privind dobânda în sensul OUG nr. 50/2010.

Potrivit art. 95 alin. 5 din OUG nr. 50/2010 în forma inițială prevedea: „(5) Neseemnarea de către consumator a actelor adiționale prevăzute la alin. (2) este considerată acceptare tacită.”

De asemenea, potrivit și art. II alin. 2 din Legea nr. 288/2010: „(2) Actele adiționale nesemnate de către consumatori, considerate acceptate tacit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, își vor produce efectele în conformitate cu termenii în care au fost formulate, cu excepția cazului în care consumatorul sau creditorul notifică cealaltă parte în sens contrar, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

Totodată, în prezent, contractele utilizate de reclamanta nu mai conțin formule asemănătoare pentru dobândă cu cele din anii 2006-2008.

Așadar, cu titlu exemplificativ, menționează faptul că Contractul de credit pentru bunuri imobile prevede o rată de dobândă variabilă după următoarea structură: ROBOR 3 luni +Marja (Anexa 14 - Formulare - Contracte de credit).

În plus, în prezent reclamanta nu mai dispune de servicii de creditare în moneda CHF pentru persoane fizice (Anexa 15 - Extras site www.raiffeisen.ro cu creditele oferite persoanelor fizice).

În ceea ce privește, clauza referitoare la dobânda variabilă (deși Ordinul ANPC raporta: la prevederile menționate nu putea viza verificarea validității clauzelor), amintește că a făcut obiectul controlului judiciar, existând hotărârea definitivă și irevocabilă a ÎCG, care prin Decizia 485/22.03.2017 stabilește că dobânda variabilă așa cum a fost definită este legală și nu depinde de voința împrumutătorului stabilirea acesteia ca să fie sub condiție potestativă pură și simplă (filele 80-82 din decizie) (Anexa 16- Extras Decizie ÎCG).

Mai mult în cadrul dosarului menționat s-a administrat proba cu expertiză judiciară din care a rezultat comportamentul mai mult decât onest al Băncii pe perioada de creditare aceasta calculând dobânda în funcție de indicii pieței, Euribor plus CDS medii lunare, uneori chiar sub acești indici pentru a asigura condiții mult mai bune consumatorului (a se vedea filele 35-39) (Anexa 17 - extras Raport expertiză, pag. 1, 35-40, 56).

2. INADMISIBILITATEA măsurii în configurația pretinsă și LIPSA CALITĂȚII Președintelui ANPC de a dispune măsuri retroactive de „reparare” în temeiul Legii nr. 363/2007. Depășirea competențelor

Deși art. 1 din Ordinul contestat trimite la „încetarea practicii comerciale incorecte”, măsură dispusă „conform celor propuse în procesul verbal de constatare a contravenției Seria ANPC nr. 0765202”, în cadrul art. 2 cu ocazia descrierii faptelor pretins constatate se denaturează valențele legale ale acestei măsuri, adaugându-se următoarea formulare „respectiv aducerea contractelor la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de

rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora” (art. 2, pag. 8, parag. final din Ordin).

Aceeași abordare de îndeplinire a măsurii „încetării”, respectiv a modifica practic retroactiv contractele de credit în discuție o regăsim și în Adresa nr. Adresa nr. 2209/02.11.2017.

Însă, după cum va dezvolta în continuare, această modalitate pretinsă de aducere la îndeplinire a măsurii „încetării”, dincolo de ambiguitatea acesteia (prejudiciabilă pentru reclamanta, creând pretextul pentru autoritate de a-i pretinde eventuale neexecutări): (i) este în dezacord cu însăși natura acestei sancțiuni (cu rol strict sancționator, iar nu indemnizator și cu efecte doar pentru viitor) și (ii) reprezintă o imixtiune nepermisă în contractele de credit conducând la modificarea acestora. În aceste condiții, configurarea modului de aducere la îndeplinire a măsurii „încetării” într- o formulă sui generis care nu se regăsește în Legea nr. 363/2007 excede competențelor emitentului Ordinului și îndeplinește condițiile excesului de putere, astfel cum acesta este definit de art. 2 alin. 1 lit. n) din Legea nr. 554/2004:

„n) exces de putere - exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor”

(i) Neobservarea naturii sancțiunii. Lipsa calității

Potrivit preambulului Ordinul contestat și după cum rezultă din Procesul verbal (secțiunea „K”) în baza căruia se menționează că s-ar fi dispus măsura „încetării”, aceasta a fost avută în vedere prin raportare la prevederile art. 13 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007 (cu respectarea prevederilor art. 131 din Legea nr. 363/2007). Or, art. 13 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007 prevede:

„(1) În măsura în care se consideră necesar, ținând cont de toate interesele implicate și, în special, de interesul public, instanțele judecătorești competente sau Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor vor dispune, în procedură de urgență, chiar fără a exista o dovadă a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intenției sau a neglijenței comerciantului, una dintre următoarele măsuri:

a) încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte;”

Prin urmare, textul în discuție folosește în mod expres noțiunea de „încetare” a practicii comerciale (deci în speță încetarea omisiunii de a nu informa în procesul decizional de „achiziție” a creditului), a cărei semnificație este potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române (ediția 2009) de a opri, de a nu mai continua o acțiune - deci în mod evident este vorba de o măsură cu efecte pentru viitor. Nicăieri în cuprinsul art. 13 din Legea nr. 363/2007 nu se face referire la posibilitatea „completării” măsurii de încetare cu cea a restabilirii situației anterioare manifestării practicii comerciale considerate înșelătoare (care ar presupune „desocotirea” situației pentru trecut).

De altminteri, tot în materia protecției consumatorilor, chiar dacă în legătură cu o altă acțiune în încetare, respectiv cea prevăzută de art. 12 și 13 din legea 193/2000 Curtea Constituțională a confirmat efectele sancționatorii, iar nu de indemnizare și cu efecte doar pentru viitor: :

- „Dispozițiile legale criticate privesc o acțiune în încetare care prin natura ei își produce efectele pentru viitor.” (parag. 39);

„Acțiunea în încetare prevăzută de lege are, în principiu, un caracter sancționator și nu de indemnizare a consumatorilor și are rolul de a descuraja agenții economice de la adoptarea unor comportamente contrare legii.” (parag. 40)

„Așadar, Curtea Constituțională constată că această competență conferită instanței judecătorești investite cu judecarea unei astfel de acțiuni nu vizează desființarea unei clauze abuzive pentru trecut, ci numai pentru viitor, astfel încât prestațiile deja efectuate în baza contractului nu pot fi desființate.” (parag. 50)

În plus, și prin Decizia Curții Constituționale nr. 363 din 25 octombrie 2016, analizându-se limitele eventualelor remedii în raport de Legea nr. 77/2016 stabilește că acestea își vor produce efectele tot pentru viitor:

- „Însă, odată constatată depășirea riscului inerent contractului și survenirea celui supra-adăugat, intervenția asupra acestuia devine obligatorie și trebuie să fie efectivă, fie în sensul

încetării, fie în cel al adaptării sale noilor condiții, ea producând efecte juridice pentru viitor, prestațiile deja executate rămânând câștigate contractului.” (parag. 98, teza finală).

În consecință, se confirmă așadar că măsura încetării prevăzută în mai multe domenii din sfera protecției consumatorilor, presupune prin însăși natura sa efecte doar pentru viitor, iar încetarea privește însăși faptele pretins incorecte iar nu efectele unor practici deja epuizate (care vizează alte raporturi, respectiv în reparare, excluse din sfera competenței autorității).

În condițiile în care potrivit mențiunilor din Procesul-verbal (premisei Ordinului) presupusa) fapta contravențională analizată în raport de sesizarea Grupului clienților cu credite în CHF vizează unele aspecte ce țin de „acordarea creditelor în CHF” în perioada 2006-2008, respectiv „modul în care Raiffeisen a acordat creditele în CHF în perioada respectiva” (pag. 3), iar în secțiunea privind „Descrierea faptelor” analiza este circumstanțiată strict cu trimitere la perioada menționată, rezultă că în speță vorbim de fapte trecute. Așadar, relevant în speță este dacă acțiunea sau inacțiunea ce constituie elementul material al faptei pretinsă practică incorectă se prelungește în timp (pentru a se pune în discuție încetarea acesteia), iar nu dacă contractele încheiate produc efecte uno ictu sau produc efecte succesive, pentru că art. 13 din Legea nr. 363/2007 are în vedere măsura încetării faptelor, nu repararea unor fapte trecute.

Or, raportându-ne la faptele pretins constatate ce țin strict de pretinse omisiuni de informare în procesul decizional de „achiziție” a creditelor constatate doar pentru perioada 2006-2008, deci fapte epuizate, în mod evident, încetarea acestora (dincolo de faptul că a rămas fără obiect concret de vreme ce este vorba de fapte trecute) nu include „remediarea” efectelor chiar viitoare (deși în concret contractele nu mai conțin aceeași formulă de dobândă) a acestor fapte epuizate, cu atât mai mult cu cât, după cum a reținut și Curtea Constituțională, acțiunea în încetare nu are un rol indemnizator (deci nu vizează o reparare,). De altfel, executarea contractelor este o problemă care excede și se situează în timp, după procesul decizional.

În concluzie:

- sancțiunea încetării, prin natura, neavând un rol indemnizator, vizează faptele în sine pretins a fi practici incorecte, iar nu posibilitatea reglării pe această cale a efectelor respectivelor practici;
- încetarea faptei nu se confundă cu încetarea efectelor;
- „încetarea” ca măsură produce efecte pentru viitor, așa încât, „aducerea” contractelor anterior practicii astfel cum se menționează în cadrul Ordinului contestat este în dezacord cu aceste premise legale.

Mai mult, independent de interpretare (fapte epuizate sau nu), încetarea NU poate viza, în nicio situație efectele trecute ale respectivelor fapte, respectiv nu are valențe de aplicare retroactivă cu privire la efectele produse succesiv de către contractele de credit încheiate în anii 2006-2008 până la momentul dispunerii încetării (dincolo de faptul că obiectul verificării vizând fapte extrinseci contractelor nu ar putea conduce la intervenirea în contractele încheiate). Deci, „aducerea” nu poate viza în niciun caz o reamenajare a raporturilor și pentru trecut.

Totodată, aspectele mai sus evocate prezintă relevanță și în contextul în care contractele de credit în discuție au fost deja modificate, astfel că nici efectele pretinselor practici nu sunt actuale - la data emiterii Ordinului, contractele nu mai conțin aceeași formulă de dobândă.

(ii) Inadmisibilitatea intervenției în contracte și modificarea clauzelor privind dobânda

În primul rând, dispozițiile exprese ale art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007 interzic în mod expres verificarea pe această cale a validității și efectelor unui contract și de aici și lipsa de justificare a intervenției într-un atare contract:

„(2) Prezenta lege nu aduce atingere:

- a) dispozițiilor legale ce reglementează contractele și, în special, prevederilor referitoare la validitatea, întocmirea sau efectele contractelor.”

Așadar, Legea nr. 363/2007 exclude din sfera sa de verificare legalitatea, validitatea unei clauze contractuale și însăși intervenția în contracte, așa încât mențiunile sub acest aspect din cadrul Ordinului ANPC sunt vădit nelegale, fiind orientate spre modificarea clauzelor din contractele de credit, în condițiile în care controlul ANPC trebuia să fie subsumat doar

evaluării practicilor pretins incorecte și, eventual, aplicării uneia din sancțiuni în limitele celor prevăzute de Legii nr. 363/2007.

Or, în speță, prin dispoziția în discuție se depășește, în mod nepermis, sfera de competență circumscrisă domeniului practicilor comerciale incorecte și se intervine, într-o manieră vădit nelegală, pe tărâmul contractual, dispunând măsuri ce nu au nicio legătură cu pretinsa incorectitudine a practicilor comerciale (fapte extracontractuale), ci impun o modificare efectivă a convențiilor de credit, în contra voinței părților și cu certa depășire a atribuțiilor legale, prin impunerea dobânzii în contract.

Cu alte cuvinte, în raport de paragraful în discuție, reiterat în Adresa emisă ulterior, emitentul pare că a dispus modificarea tuturor contractelor care cad sub sfera de incidență a Ordinului, prin modificarea dobânzii agreeate de părți și chiar transformarea acesteia.

În speță, este fără îndoială că ambele părți la încheierea contractelor pe perioade îndelungate de timp, nu au avut reprezentarea unei dobânzi fixe pentru 25 de ani, respectiv cea de la data încheierii contractelor (de altminteri, aspect de notorietate de vreme ce nu regăsim pe piață un asemenea serviciu de creditare cu dobândă fixă pentru asemenea perioade îndelungate de timp). Or, după cum a arătat în prima parte a prezentei, parte din contractele de credit prevedeau o dobândă fixă pentru un an de zile, după care urma să se aplice o dobândă revizuiabilă, sau chiar de la debutul raporturilor contractuale se prevedea o dobândă revizuiabilă care la data acordării creditului avea o anumită valoare. De altminteri, nicăieri nu s-a stabilit faptul că punerea pe piață de servicii de creditare cu dobândă revizuiabilă, în sine, ar fi o practică ilegală. În aceste condiții, față de caracterul ambiguu al măsurii dispuse prin Ordin, într-o formulă sui generis fără corespondent în drept, rămâne un semn de întrebare în privința modului efectiv de „aducere” a contractelor anterior practicii, pentru că nu poate fi vorba în niciun caz de o dobândă fixă pentru întreaga perioadă de creditare, câtă vreme nu există niciun dubiu că părțile au convenit o dobândă revizuiabilă, iar pe această cale nu pot fi cenzurate clauzele contractuale privind criteriile de revizuire a dobânzii de vreme ce exced Legii nr. 363/2007 și formează obiectul unei reglementări speciale, respectiv Legea nr. 193/2000 care nu a fost avută în vedere cu ocazia controlului.

De altminteri, aducerea la îndeplinire în maniera menționată în Ordin, ridică probleme și din perspectiva faptului că, între timp, ulterior practicilor pretinse din anii 2006-2008 au fost încheiate acte adiționale acceptate expres sau tacit de consumatori, care în abordarea autorității ar urma să fie ignorate fără nicio justificare, expunându-ne riscului unor „reproșuri” din partea consumatorilor individuali, care în concret pot ajunge să aibă costuri mai mari cu dobânda decât cele la momentul încheierii contractelor (Anexa 18 - Situație dobânzi).

Or, asemenea dispoziții/măsuri depășesc în mod evident problema practicilor incorecte, care vizează doar acțiuni sau inacțiuni în strânsă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea, cu efecte în planul deciziei consumatorului în legătură cu „achiziția” aceluși „produs” și au fost dispuse prin Ordin cu nesocotirea dispozițiilor exprese ale art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007 mai sus amintite.

Concluzia este întărită și de împrejurarea că în materia protecției consumatorilor există prevederi speciale și criterii distincte pentru verificarea clauzelor contractuale cu sancțiuni specifice ce presupun sesizarea instanței de judecată (Legea nr. 193/2000 care exclude, astfel, aplicare; și sub acest aspect a prevederilor Legii nr. 363/2007).

Legea nr. 363/2007 nu poate constitui un instrument pentru ocolirea legislației în materia clauzelor abuzive și a hotărârilor judecătorești pronunțate în baza Legii nr. 193/2000 (pentru că în raport de acest din urmă act normativ doar instanța are atribuții de constatare a eventualului caracter al unei clauze și de a dispune măsuri în acest sens, ANPC având doar competența de sesizare a instanței).

Or, vădita nelegalitate a Ordinului în ce privește această „măsură”, în cele din urmă, sui generis, la care a fost obligată Banca decurge chiar din lipsa temeiului legal al acesteia. În acest sens, art. 13 din Legea nr. 363/2007 permite autorității să dispună, în cazul în care constată o practică incorectă, fie încetarea practicii, pentru ipoteza în care aceasta este pendinte, deci încă se aplică, fie interzicerea ei, pentru ipoteza în care aplicarea este iminentă.

Niciuna din dispozițiile Legii nr. 363/2007 nu conferă competența sau dreptul ANPC de a dispune în mod unilateral măsuri prin care să intervină în mod direct și discreționar în acordul de voință al părților, modificând termenii contractului. În realitate, ceea ce sancționează Legea nr. 363/2007 este conduita profesionistului în etapa pre-contractuală, sancțiunea ce îi poate fi aplicată sub aspect obiectiv fiind încetarea/interzicerea practicii, iar sub aspect subiectiv, amenda contravențională.

Pentru reechilibrarea raporturilor juridice dintre părți, dacă este cazul, calea este nu Legea nr. 363/2007, ci, așa cum am menționat, Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.

De altminteri, și în materia clauzelor abuzive, raportat la sesizările ANPC art. 13 din Legea nr. 193/2000 prevede că numai instanța de judecată competentă poate interveni în contractul dintre părți, însă, chiar și în acest caz excepțional numai prin eliminarea clauzei considerată abuzivă cu o altă clauză pe care o consideră potrivită.

Mai mult decât atât, Ordinul contestat ignoră faptul că, în decursul celor aproape 10 ani de la încheierea contractelor părțile au încheiat acte adiționale, inclusiv cu privire la dobândă. Așadar problema modificării condițiilor contractuale (cu implicații majore în special în privința clauzelor privind dobânda revizibilă) la care se trimite în cadrul Ordinului nu este o problemă care să poată fi evaluată în contextul pretinselor practici incorecte, așa încât măsurile dispuse în Ordin se dovedesc a fi vădit nelegale.

Nelegalitatea Ordinului rezultă și din faptul că, deși controlul și fapta pretins constatată ca fiind o practică incorectă, au vizat exclusiv obligația de informare referitoare la dobândă, prin formula generală folosită se creează un dubiu și în legătură cu celelalte condiții contractuale, abordare necorespunzătoare față de exigențele de claritate și motivare aferente oricărui act administrativ.

În concluzie, față de aspectele învederate mai sus, rezultă că măsura dispusă de către ANPC este lipsită, în mod evident, de un temei legal pentru modificarea contractelor în sensul stabilit. Măsura dispusă de emitentul Ordinului, într-o configurație sui generis, nu are niciun temei legal și factual, fiind o formă de interventionism abuziv în contract, cu depășirea atribuțiilor și competențelor prevăzute de lege.

3. Lipsa de obiect a măsurii dispuse prin art. 1 din Ordinul ANPC, de „încetare a practicii comerciale incorecte” sau, în orice caz, de imposibilitatea de aducere la îndeplinire a acesteia

Prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, s-a dispus începând cu data de 23.10.2017 „încetarea practicii comerciale incorecte utilizată de operatorul economic RAIFFEISEN BANK SA” (art. 1), situația fiind circumstanțiată la art. 2 cu trimitere la perioada 2006-2008.

După cum a demonstrat anterior, încetarea practicii vizează oprirea dintr-o acțiune/a nu mai continua o acțiune și prin urmare, conduita prescrisă prin Ordin nu poate avea efecte decât pentru viitor.

Însă inexistența obiectului unei obligații dintr-un act juridic sau imposibilitatea realizării acestuia atrage însăși nevalabilitatea actului, ceea ce face să existe reale și serioase îndoieli că prezumția de legalitate a actului mai poate să funcționeze.

Tocmai aceasta este situația obligației pe care ANPC a dispus-o, în sarcina reclamantei, în realitate, încetarea practicii comerciale incorecte (identificată ca fapta Băncii de a nu fi informat în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale creditelor), fiind fără obiect din mai multe perspective. Aceasta deoarece anterior emiterii Ordinului nr. 837/20.10.2017, pretinsa practică incorectă (dacă ar fi fost) a încetat și nici măcar nu mai poate exista în prezent (pentru a i se putea pune capăt). Încetarea practicii este de notorietate și este ilustrată de înscrisurile depuse în prezenta cauză.

Deși aplicabilitatea ex nune a măsurii încetării unei practici incorecte este incontestabilă (nefiind posibil a înceta o conduită pentru trecut ci, desigur, doar pentru viitor), autoritatea publică săvârșește erori grave sub acest aspect, identificabile în cuprinsul Ordinului emis, sens în care relevăm ineficacitatea generală a măsurii dispuse, atât pentru viitor cât și pentru trecut. În acest context amintește:

- în primul rând, după cum a menționat și anterior, faptele la care se trimit vizează „modul” de acordare a creditelor în CHF în perioada 2006-2008 (deci nu fapte din prezent);

- în al doilea rând, la momentul încheierii procesului-verbal și propunerii măsurii:

a) reclamanta nu mai dispune de credite în CHF încă din anul 2009 (în acest sens trimitte la de creditare din prezent privind persoanele fizice disponibilă pe site-ul reclamantei);

b) contractele de credit utilizate în activitatea actuală de creditare nu mai conțin o formulă de dobândă similară cu cea din perioada 2006-2008 aferentă creditelor în CHF, ci se raportează la un indice public la care se adaugă o marjă determinată;

În plus, contractele din prezent prevăd în legătură cu variația indicelui de referință: „R reprezintă rata medie a dobânzii pentru creditele în lei acordate pe piața interbancară stabilit de către Banca Națională a României („BNR”). Valoarea Robor este afișată pe relevanța a website-ului oficial al BNR concepută în scopul afișării ratei medii a dobanzii. sistemul interbancar românesc pentru LEI la sau în jurul orei 11.30 a.m.(ora Bucureștiului) la data cotației. ROBOR este un indice variabil, transparent și verificabil.

Banca nu influențează și nu controlează în niciun fel variația indicelui ROBOR și nu intervine în nici o formă asupra variației acestuia. În consecință, Banca nu poate anticipa care va fi variația și/sau nivelul acestuia pe perioada de creditare. Deoarece ROBOR este componenta variabilă, formula de calcul a Ratei dobânzii curente pentru Credit, variația sa, stabilită la actualizare va influența Rata dobânzii curente. De exemplu, dacă indicele ROBOR determinat conform regulilor stabilite va înregistra la o dată de actualizare o creștere, ratele lunare de scadențe în perioada cuprinsă între această dată și următoarea dată de actualizare vor crește ca efect al creșterii ratei de dobândă și, drept urmare, veți avea de plătit lunar o sumă de mare decât în perioada anterioară. În mod similar, dacă indicele ROBOR determinat a regulilor stabilite va înregistra la o dată de actualizare o scădere, ratele lunare de plată sa în perioada cuprinsă între această dată și următoarea dată de actualizare vor scădea ca efect scăderii ratei de dobândă și, drept urmare, veți avea de plătit lunar o sumă de bani mai mică în perioada anterioară.

Dobânda variabilă pentru aceste credite se actualizează de 2 ori pe an, la Datele de actualizare funcție de nivelul ROBOR 6 luni. Prin Data de actualizare înțelegem fiecare dintre următoarele „ din fiecare an calendaristic: data de 30 iunie și data de 31 decembrie. Banca ține cont, în calcul a dobânzii curente de ROBOR la 6 luni valabil în ultima zi lucrătoare a lunii în care realizează actualizarea ratei dobânzii sau de ROBOR 6 luni calculat ca medie aritmetică pe un număr de 30 de zile calendaristice a ROBOR la 6 luni anterioare fiecărei Date de actualizare.”;

d) În plus, după intrarea în vigoare a OUG 50/2010 și, respectiv, a OUG 52/2016, Banca înmânează clienților Fișa Europeană de Informații Standardizate (FEIS) care oferă consumatorului informațiile pe care legiuitorul le-a considerat necesare unei informări prealabile corecte complete a consumatorului. În prezent, FEIS cuprinde avertizări ale consumatorului asupra potențialelor riscuri care țin de cursul valutar, de variația indicelui de dobândă și de posibila reducere a veniturilor consumatorului, iar acesta primește și o anexă care cuprinde simulări cu exemple reprezentative privind nivelul la care obligațiile de plată periodice ar putea ajunge în cazul unei eventuale depreciere severe a monedei și/sau majorării dobânzii variabile (Anexa 19-FEIS);

e) urmare a intrării în vigoare a OUG nr. 50/2010, au fost propuse acte adiționale prin care formula de dobândă se raportează la un indice public (pentru creditele CHF, la LIBOR), clienții fiind astfel informați cu privire la costurile creditului mai mult decât transparent. Art. 95 alin. 5 din OUG nr. 50/2010 în forma inițială prevedea: „5) Neseemnarea de către consumator a actelor adiționale prevăzute la alin. (2) este considerată acceptare tacită.” De asemenea, potrivit și art. II alin. 2 din Legea nr. 288/2010, „2) Actele adiționale neseemnate de către consumatori, considerate acceptate tacit până la data intrării în vigoare a prezentei legi, își vor produce efectele în conformitate cu termenii în care au fost formulate, cu excepția cazului în care consumatorul sau creditorul notifică cealaltă parte în sens contrar, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

f) În plus, în ceea ce privește creditele în CHF, în condițiile în care fluctuațiile mai importante ale CHF au apărut odată cu decizia Băncii Centrale a Elveției SNB - Swiss National Bank) din 15 ianuarie 2015 de a elimina pragul de 1,20 CHF pentru un euro, de bună-credință și în

considerarea gradului de îndatorare al împrumutaților în anul 2015 a inițiat un proces de conversie a creditelor CHF în lei, acordând reduceri semnificative împrumutaților (respectiv, oferta putea reduce principalul cu 20%). Oferte de conversie discount pentru clienții cu credite în CHF au mai fost formulate și ulterior (de exemplu, în perioada 01.02.2017-30.04.2017). În plus, chiar și după expirarea acestor oferte de conversie cu aplicarea unor reduceri, Banca a dispus și dispune și în prezent de metode de conversie la lei a creditelor în valută, fie prin restructurare, fie prin conversie standard. (Anexa 20-Articole/Comunicate și cu titlu exemplificativ, un Act adițional din data de 27.01.2016 încheiat prin care s-a convenit conversia cu o reducere și Act Adițional din data de 31.08.2016 pentru conversia standard).

În concluzie:

- a fost implementată întocmai legislația survenită pe parcursul executării contractelor în discuție din anii 2006-2008 cu privire la modul de exprimare al dobânzii variabile, cu mult anterior Procesului-verbal de contravenție;
- clauza privind dobânda promoțională aferentă primului an de grație, precum și clauza de indexare a dobânzii variabile în funcție de evoluția pieței financiare nu se mai regăsesc, la acest moment, în niciun contract din portofoliul Băncii;
- odată cu apariția unor reglementari speciale, inclusiv a OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, reclamanta a înțeles să își alinieze conduita contractuală noilor rigori impuse de lege, eliminând clauzele incompatibile din contractele cu consumatorii, prin încheierea unor acte adiționale, prin furnizarea informațiilor în baza Formularului European de Informare, după cum a arătat anterior.

În aceste condiții independent de interpretare, la momentul emiterii Ordinului reclamanta a implementat prevederile legale evolutive:

- clauza privind dobânda promoțională aferentă primului an de grație, precum și clauza de indexare a dobânzii variabile în funcție de evoluția pieței financiare nu se mai regăsesc, la acest moment, în niciun contract din portofoliul Băncii;
- odată cu apariția unor reglementari speciale, OUG nr. 174/2008, OUG 50/2010, reclamanta a înțeles să își alinieze conduita noilor rigori impuse de lege, în sensul trecerii la o dobândă determinată prin raportare la indici de referință externi și prin furnizarea informațiilor expres în acord cu Formularul European de Informare.

Așadar, măsura încetării practicii comerciale incorecte (constând în „fapta operatorului economic de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar”) este lipsită de obiect sau, în orice caz, imposibil de executat, aspect ce constituie un motiv de nelegalitate a însuși actului administrativ emis de Președintele ANPC.

4. Nemotivarea și caracterul contradictoriu al măsurii dispuse. Neindicarea clară a sferei serviciilor avute în vedere. Ordinul nu conține motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază

(i) Potrivit prevederilor art. 12 alin. 2 din Legea nr. 363/2007: „Ordinul sau decizia emise potrivit alin. (1) se motivează.”

De altminteri, astfel cum s-a reținut în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție:

- cu trimitere la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, motivarea „trebuie să prezinte de o manieră clară și univocă algoritmul urmat de instituția care a adoptat o măsură atacată,” iar „o motivare insuficientă sau greșită este considerată a fi echivalentă cu o lipsă a motivării actelor”.

Actul administrativ care nu îndeplinește condiția de claritate în măsură să excludă interpretarea în sensul deturnării scopului prevederilor legale în aplicarea cărora a fost dat, este nelegal fiind emis cu exces de putere, în sensul art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea 554/2004.

Or, în speță, după cum va dezvolta în cele ce urmează, exigențele mai sus amintite îndeplinite în speță, de vreme ce sancțiunea aplicată nu se coroborează cu situația de fapt de excede limitelor procedurale, conducând la o imixtiune nepermisă în contractele de creditaj deturnarea scopului prevederilor legale la care se face referire.

În aceste condiții se creează premisele unei reale dificultăți cu ocazia executării și se constituie tot în atâtea vicii de nulitate ale Ordinului contestat.

Premisele aplicării oricărei sancțiuni presupun prezentarea întocmai a faptei imputate „cu specificarea acțiunii sau inacțiunii și a tuturor circumstanțelor de natură a imprima faptei caracter contravențional”.

În speță însă, dincolo de faptul că în cadrul art. 1 nu se identifică în mod corespunzător „produsul” la care se face referire (deși în concret acordarea unui credit nu reprezintă un produs, ci un serviciu financiar), în fapt asistăm la o contradicție de vreme ce:

- întreaga analiză este subsumată unor contracte încheiate în anii 2006-2008,
- fapta imputată constă potrivit art. 1 în pretinsa neinformare în legătură cu încheierea respectivelor contracte, respectiv procesul decizional aferent - deci un fapt epuizat și cu toate acestea se dispune încetarea, de o manieră ambiguă fără determinarea sferei serviciilor avute în vedere (care tipuri de contracte de credit și moneda), astfel cum sunt acestea menționate în cadrul Ordinului și Procesului-verbal, cu trimitere la sesizarea grupului CHF prin care se fac cunoscute „informații în legătură cu acordarea creditelor în CHF” - s.n. (pag. 2 din Ordin).

Caracterul echivoc al Ordinului derivă și din împrejurarea că nu este indicată sfera contractelor de credit în legătură cu care trebuie adusă la îndeplinire măsura de revenire la condițiile contractuale, atât mai mult cu cât Banca a modificat o pondere considerabilă dintre aceste contracte prin acte adiționale negociate cu consumatorii, prin care s-au agreat noi valori și condiții ale dobânzii, sau chiar s-a procedat la conversia creditelor, condiții necontestate de vreuna dintre părți.

Astfel, nu rezultă dacă prin Ordinul contestat, cu încălcarea principiului autonomiei de înlătură în mod unilateral și aceste acte adiționale, dispunând revenirea la condițiile contractuale inițiale, ceea ce ar fi, oricum, profund nelegal.

Mai mult, încetarea presupune în esență să oprirea unei anumite conduite, or din modul aceasta este circumstanțiată în pag. 8 din Ordin, asistăm la o denaturare a acestei sancțiuni în dezacord cu prevederile Legii nr. 363/2007 trimițându-se la o serie de acțiuni care ar conduce la modificarea contractelor, fără însă să existe niciun suport legal în acest sens, fiind astfel îndeplinite condițiile excesului de putere (astfel cum a fost configurat și în jurisprudența Înaltei Curți de Ca Justiție).

Or, în speță, deși se trimite la sesizarea primită din partea grupului CHF, coroborat cu împrejurarea că descrierea faptei preia abordarea propusă prin sesizare, fără circumstanțierea acesteia în raport de verificări efective din partea organului de control apreciază că actul de sancționare în discuție este nul.

(ii) Totodată, din simpla lectură a Ordinului contestat nr. 837/20.10.2017, rezultă că, de la pagina 2 din Ordin, începând cu paragraful 2 „Din sesizarea depusă de către Grupul Clienților cu credite și până la pagina 8, paragraful final, ce se referă la „în sensul celor de mai sus, practica ce în fapta operatorului economic de a nu informa (...)” reprezintă o preluare tale quale a conținutului procesului verbal de contravenție fără o motivare a necesității luării măsurii.

Preluarea ca atare a argumentației din cuprinsul procesului verbal de contravenție nu echivalează cu motivarea Ordinului în sensul art. 12 din Legea nr. 363/2007, ci acesta trebuie să cuprinsă proprii, distincte de cele reținute de procesul verbal și de propunerea agentului constator, dat fiind că președintele ANPC este cel care decide dacă dispune aplicarea măsurii, iar această decizie trebuie să fie, la rândul ei, motivată în fapt și în drept, motivele pe care se sprijină având rolul, pe de o parte de a confirma cele constatate prin procesul verbal de contravenție, iar pe de altă parte, de a justifica necesitatea luării măsurii (revenirea la condițiile contractuale anterioare practicii), precum și a efectelor pe care aceasta le va produce.

Or, singurul aport al Ordinului nr. 837/20.10.2017, distinct de aspectele preluate din procesul de contravenție, este paragraful final de la pagina 8, prin care pare a se dispune, în mod arbitrar și fără niciun suport în Procesul-verbal, măsura concretă de încetare a practicii incorecte, prin „revenirea la condițiile contractuale anterioare practicii”, precum și a efectelor pe care aceasta le va produce.

Față de argumentele ce preced, apreciază că o astfel de preluare cuvânt cu cuvânt, cu vagi reasezări ale paragrafelor prin inversarea ordinii lor, nu reprezintă o veritabilă motivare a Ordinului și justificarea măsurii,

În aceste condiții, este evidentă nelegalitatea Ordinului nr. 837/20.10.2017, având în vedere faptul că lipsa motivării acestuia face imposibilă identificarea aspectelor pentru care se consideră că măsura dispusă este necesară, care sunt efectele acesteia, precum și modalitatea de aducere la îndeplinire, ceea ce impune măsura suspendării efectelor acestuia.

În fine, din observarea coroborată a sesizării cu Ordinul și Procesul-verbal în discuție, rezultă că, actul contestat preia abordarea propusă prin sesizare, fără circumstanțierea acesteia în raport de verificări efective și concrete pe care trebuia să le facă organul de control.

De altfel, aceste verificări reprezintă un imperativ, fiind premisa pentru dispunerea aplicării sau nu a oricărei măsuri. De aici transpare și o abordare formală a cauzei și o insuficientă cercetare a problemei supuse analizei, cu consecințe în planul legalității Ordinului contestat.

5. Neconcordanța dintre Procesul verbal de constatare a contravenției și Ordinul emis în baza lui cu privire la necesitatea dispunerii unei măsuri.

Potrivit art. 13 alin. (1) lit. a), pe care a fost întemeiat Ordinul contestat, coroborat cu art. Legea nr. 363/2007, președintele ANPC poate emite ordin pe baza propunerilor agentului constator cuprinse în procesul verbal de constatare a contravenției.

Or, având în vedere dispoziția art. 13¹ din Legea nr. 363/2007, o altă critică de vădită nelegalitate a Ordinului o reprezintă contradicția dintre propunerea de măsură a fi dispusă, propunere ce, conform legii, provine de la agentul constator și rezultă din cuprinsul procesului verbal de contravenție, și măsura dispusă de Președintele ANPC prin Ordin.

Astfel, la pagina 17 din Procesul verbal de contravenție, se arată că: „Agenții constatori propun de asemenea măsura de încetare a practicii comerciale incorecte, prevăzută la art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007 și care urmează a fi dispusă cu respectarea prevederilor art. 131 din Legea nr. 363/2007, măsura folosită de Raiffeisen Bank de a nu informa în prealabil consumatorul despre viitoarele costuri ale produsului financiar, faptă ce determină sau este susceptibilă să determine consumatorul să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o, astfel se impune informarea corectă și completă a consumatorului fără a omite o informație esențială necesară unui consumator mediu ținând cont de context, pentru luarea unei decizii de tranzacționare.”

Rezultă că măsura pe care agenții constatori care au întocmit procesul verbal de constatare a contravenției au propus-o spre a fi dispusă în condițiile art. 131 din Legea nr. 363/2007, este încetarea practicii incorecte, încetare care, în concret, se realizează printr-o obligație de a face, respectiv, prin informarea corectă și completă a consumatorului fără a omite o informație esențială necesară unui consumator mediu, ținând cont de context, pentru luarea unei decizii de tranzacționare.

Cu alte cuvinte, prin procesul verbal se propune ca măsură de încetare a practicii incorecte obligarea RBRO la o obligație de a face, respectiv de a informa consumatorii corect și complet cu privire la informații esențiale pentru adoptarea deciziei de tranzacționare.

Chiar și măsura propusă prin Procesul-verbal nu este la adăpost de critici, fiind extrem de generoasă și lipsită de elementele necesare care să îi dea conținut concret precum cele privind modalitatea ar trebui adusă la îndeplinire o astfel de obligație, orizontul temporal în care ar trebui executate aspectele în legătură cu care ar trebui realizată informarea. Esențial, însă, sub aspectul analizei acestui context procesual, este că prin Procesul-verbal s-a propus ca măsură de încetare a practicii incorecte obligația profesionistului de a informa consumatorii.

Pe de altă parte, Ordinul ANPC, prevede la art. 1 că: „Începând cu data de 23.10.2017, se dispune conform celor propuse prin Procesul verbal de constatare a contravenției Seria ANPC nr. 076521 data de 10.10.2017, încetarea practicii comerciale incorecte, utilizată de operatorul economic Raiffeisen Bank SA (...), ce constă în fapta operatorului economic de a informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească respectiv, costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a

fost detaliat în documentația ce a stat la baza unui procesului verbal de constatare a contravenției.”

Din conținutul acestui text nu rezultă, însă, care este măsura dispusă, respectiv obligația de a face sau de a nu face care ar reveni Băncii pentru pretinsa încălcare în trecut a obligației de informare, astfel cum au propus agenții constatați prin procesul verbal despre care, totuși, Ordinul reține că ar sta la baza acestuia.

Ordinul preia în discuție cele reținute prin procesul verbal, respectiv, preia exclusiv aspectele referitoare la pretinsa faptă contravențională reținută în sarcina reclamantei, nu și propunerea referitoare la măsura care se dispune în concret pentru corectarea acesteia și pentru încetarea pretinsei practici incorecte, astfel cum s-a propus prin procesul verbal de contravenție.

Pe de altă parte, la art. 2 din Ordin, pagina 8, paragraful final, printre alte considerente, se arată că: „Operatorul economic trebuie să aducă contractele la momentul anterior practicii, inclușii prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora”

Deși nu rezultă cu claritate că aceasta ar fi măsura dispusă de către Președintele ANPC încetarea practicii incorecte, presupunând că aceasta ar fi o măsură dispusă, învederează nelegalitatea Ordinului din perspectiva art. 13¹ din legea nr. 363/2007, întrucât din conținutul procesului verbal de constatare a contravenției nu rezultă că agenții constatați ar fi propus o astfel de măsură, iar în virtutea acestui text, după cum reține și Ordinul la art. 1, măsurile sunt dispuse pe baza propunerilor agenților constatați.

Pe cale de consecință, Ordinul ar fi trebuit să înglobeze acea măsură de încetare a practicii indirecte propusă de agenții constatați prin Procesul verbal de constatare a contravenției, rațiunea textului care instituie acest mecanism fiind aceea că numai agenții care au constatat fapta ex propriis sensibus sunt în măsură să aprecieze cu privire la măsura care ar trebui dispusă pentru corectarea acesteia, președintele ANPC având, potrivit art. 12 și art. 13 și 131 din Legea nr. 363/2007, doar competența de a decide dacă aplică sau nu măsura, astfel cum a fost propusă de către agentul constatat, fără a modifica măsura aplicată, în cazul în care decide emiterea ordinului.

Astfel, din interpretarea gramaticală a art. 12 și art. 13 din Legea nr. 363/2007, rezultă că ANPC, respectiv, președintele ANPC, „poate dispune măsuri conform prezentei legi”, „în măsura în care consideră necesar (...) vor dispune una dintre următoarele măsuri: încetarea (...) practicii comerciale incorecte”. Rezultă că decizia de aplicare a măsurii aparține Președintelui ANPC, acesta având libertatea de a emite sau nu ordinul, dispunând, cum este cazul în speță, măsuri pentru încetarea practicii incorecte.

Totuși, nu este suficient să se dispună încetarea pură și simplă a practicii incorecte, aceasta este necesar să se realizeze într-o modalitate concretă, pe care tot autoritatea care dispune măsura trebuie să o indice expres în cuprinsul ordinului, întrucât textul se referă la „sau instituirea procedurilor încetarea practicii comerciale incorecte”.

Măsurile dispuse, respectiv „procedurile”, în sensul textului, sunt, așadar, mijlocul pentru a scopul legii, respectiv încetarea practicii comerciale incorecte.

În această etapă devin aplicabile prevederile art. 13¹ din Legea nr. 363/2007, potrivit cărora măsura dispusă conform art. 13, respectiv, măsura încetării practicii comerciale incorecte, în speță, se realizează de către conducătorul ANPC, la propunerea agentului constatat.

Este de remarcat că, pentru această ultimă ipoteză, legiuitorul nu mai acordă conducătorului ANPC libertatea de apreciere cu privire la modalitatea de realizare în concret a măsurii dispuse, legea impunând ca aceasta să se realizeze în funcție de propunerea agentului constatat, obligație legală imperativă încălcată în speță prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, ceea ce atrage nelegalitatea acestuia.

În fine, având în vedere aspectele învederate mai sus, rezultă că Ordinul este caracterizat și de ambiguitate în ce privește măsurile stabilite în sarcina RBRO în vederea încetării practicii pretins incorecte, la acest moment, existând o imposibilitate obiectivă de punere în executare a acestuia, dat fiind că nu rezultă ce anume trebuie să aducă la îndeplinire RBRO pentru încetarea practicii pretins incorecte și în ce modalitate, fiind evidentă contradicția dintre procesul verbal și ordin.

Or, în acest context, RBRO este supusă în permanență riscului de a primi controale din partea ANPC pentru punerea în executare a Ordinului care, cu consecința suportării unor noi amenzi contravenționale în virtutea art. 15 alin. (2) din Legea nr. 363/2007.

În concluzie, Ordinul este vădit nelegal, având în vedere faptul că acesta a fost emis cu încălcarea art. 13¹ din Legea nr. 363/2007, fiind în contradicție cu propunerea din Procesul-verbal de constat contravenției.

6. Inexistența faptei sancționate

6.1. Precizări prealabile

(i) După cum se observă din art. 1 din Ordin, în concret măsura „încetării” a fost dispusă legătură cu problema pretinsei neinformări în legătură cu dobânda în procesul decizional de „achiziție” a creditului: „de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o, aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească (...)”

Prin urmare, celelalte aspecte evocate în art. 2 din Ordin privind descrierea faptei, care exced problemei dobânzii nu pot fi observate în context și confirmă încă odată faptul că Ordinul contestat preia întocmai conținutul Procesului-verbal, fără motivarea și particularizarea situației în raport de măsura concret dispusă (Procesul-verbal, în sine, dispunând la rândul său o sancțiune, așa încât se impunea motivarea și particularizarea distinctă a măsurii suplimentare)

(ii) În al doilea rând, în speță, faptele în discuție ar viza (raportat la trimiterile din Ordin privind sesizarea Grupului CHF), modul de acordare a creditelor în CHF în perioada 2006-2008, iar Legea nr. 363/2007 a fost publicată în M. Of. nr. 899/28.12.2017, astfel că nu are vocație de aplicare retroactivă pentru calificarea unei fapte anterioare intrării sale în vigoare ca fiind pretins incorectă.

(iii) Din observarea prevederilor Legii nr. 363/2007 la care se face referire în cadrul Ordinului contestat, rezultă că:

- art. 4 din Legea nr. 363/2007 reglementând criteriile care permit stabilirea unui caracter incorect al unei practici, presupun efectuarea unei analize specifice pentru fiecare caz în parte în funcție de respectivele criterii cumulative, și anume, dacă sunt contrare exigenței diligenței profesionale și dacă sunt susceptibile de a altera substanțial comportamentul economic al consumatorului mediu (deci de o manieră semnificativă);

- art. 2 alin. 1 lit. d) din Legea nr. 363/2007 distinge între două modalități, respectiv acțiunile incorecte și omisiunile incorecte.

- pornind de la aceste premise, rezultă, după cum s-a arătat că „nu poate constitui o „practica comerciala incorecta” o simpla eroare izolata din partea comerciantului ci trebuie obligatoriu sa fie vorba despre o „metoda” o acțiune sau omisiune repetata utilizata în mod conștient și intenționat în scopul deformării comportamentului consumatorilor în avantajul direct al agentului economic. În același sens mai menționează faptul ca legiuitorul utilizează sintagma „practici comerciale incorecte” ceea ce sugerează perseverența și precocitatea comerciantului în intenția sa de a induce în eroare consumatorul.”

În raport de teza finală a alin. 2 a art. 4 din Legea nr. 363/2007 nu orice declarații, chiar exagerate din partea profesionistului sunt susceptibile de încadrare în categoria practicilor comerciale.

În speță, ceea ce se impută reclamantei în cadrul Ordinului contestat, vizează mai degrabă pretinse omisiuni, respectiv necomunicarea unor informații „viitoare” cu privire la dobândă, pe care însă reclamanta nu le deținea la momentul acordării creditelor, astfel cum va dezvolta și în continuare, în acest context, nu se poate vorbi de existența unei intenții.

În plus, în speță, raportat la faptele pretinse, nu se poate reține că abilitatea consumatorului mediu „suficient de atent și avizat” (astfel cum este definit în jurisprudența CJUE) de a lua o decizie comercială în cunoștință de cauză a fost afectată apreciabil. De altminteri, astfel cum transpare din conținutul contractelor de credit, motivul decisiv pentru contractarea creditelor îl reprezintă, după caz, decizia consumatorului de a face o achiziție imobiliară sau de a-și acoperi anumite nevoi personale, iar nu faptul că reclamanta aveam un serviciu de creditare cu o dobândă fixă în primul an și revizuibilă după un an.

După cum rezultă din mențiunile incluse în Ordinul contestat, Sesizare și Procesul-verbal al ANPC întreaga analiză este circumstanțiată prin raportare la pretinse documente interne ale Băncii din perioada 2006-2009, deci nu este vorba de materiale publicitare sau comunicări comerciale, destinate consumatorilor în legătură cu promovarea sau „vânzarea” serviciilor de creditare în discuție.

6.2. Fapta imputată în legătură cu problema dobânzii nu există

În concret, ceea ce se reține în cadrul Ordinului contestat (și Procesul-verbal) în legătură cu dobânda este faptul că, potrivit „documentelor interne” reclamanta ar fi cunoscut la momentul acordării creditelor CHF în perioada 2006-2008, exact dobânda aplicabilă în anul următor acordării.

Or, aceste aspecte, preluate din Sesizarea grupului CHF nu pot fi primite întocmai, având în vedere următoarele:

- potrivit Regulamentului de Organizare și Funcționare al reclamantei, doar Comitetul de Active și Pasive (ALCO) are atribuții în legătură cu aprobarea strategiilor de preț, respectiv dobândă, așa încât orice alte „documente” pretins interne care nu emană de la organul abilitat în legătură cu stabilirea dobânzii și nu îmbracă forma Deciziilor acestui Comitet nu pot fi avute în vedere în context. Ședințele ALCO au loc, de regulă, potrivit Regulamentului menționat o dată pe lună, iar deciziile se iau cu majoritate de voturi, președintele având drept de veto. Așa încât față de repartitia atribuțiilor în speță prezintă relevanță doar aceste Decizii (fiind fără relevanță așa-zisa corespondență);

- după cum rezultă din Deciziile Comitetului de Active și Pasive ale reclamantei nr. 364/01.09.2006, nr. 397/10.05.2007, nr. 577/20.02.2009 aceste aveau vocație de aplicare doar pentru viitor.

- în al doilea rând, cu referire directă la creditele acordate în perioada februarie - decembrie 2008, după cum se observă din Decizia Comitetului de Active și Pasive nr. 397/10.05.2007 dobânzile aprobate în cadrul acesteia vizează portofoliul de credite deja achiziționat, respectiv portofoliul achiziționat în perioadele: 08 Mai -31 August 2006, 1 Septembrie - 31 Decembrie 2006, 1 Ianuarie 2007-30 Aprilie 2007. Prin urmare, decizia privitoare la dobânda exactă aplicabilă este una ulterioară acordării creditelor și nu preexista la momentul derulării promoționale de creditare la care se face referire. Totodată, după cum rezultă din conținutul acesteia, Decizia nu se referă la portofoliul viitor, care va fi achiziționat în anul 2008. De altminteri, de abia Decizia nr. 577/20.02.2009 se referă la portofoliul din feb. 2008.

- în al treilea rând, în mod asemănător, și pretinsa corespondență internă de „repricing” din mai 2007 trimite la portofoliul deja achiziționat, iar mențiunea privind modificarea în „sistem” a ratei dobânzii din data de 10 mai 2007, se face doar cu privire la credite acordate în perioada mai 2006-august 2006, deci pentru credite acordate în trecut (în condițiile în care potrivit prevederilor contractuale dobânda este revizibilă, după caz, în funcție de variantele evolutive de contract, de la început, după primul an de creditare ori în lipsa opțiunii clientului pentru altă variantă la împlinirea aniversării). Mai mult, corespondența menționată confirmă faptul că clienților vizați de modificare le-au fost transmise scrisori de înștiințare cu privire la dobânda aplicată, potrivit prevederilor contractuale, confirmându-se în fapt respectarea condițiilor contractuale.

Decizia Comitetului de Active și Pasive privind dobânda revizibilă aplicabilă creditelor acordate în anul 2008, este una ulterioară, respectiv din 20.02.2009, așa încât nici din cuprinsul acesteia nu se poate deduce concluzia setării în sistem încă de la începutul acordării creditului a dobânzii aplicabile peste un an și astfel a neinformării consumatorului cu privire la acest aspect.

În aceste condiții, nu se verifică teza din cadrul Ordinului privind existența unei practici incorecte sub acest aspect de vreme ce:

- după cum s-a reținut și cu alte ocazii, „existând în contract o clauză care permite băncii să modifice dobânda, fără a solicita acordul clientului (și fără a impune anumite condiții sau criterii suplimentare), nu se poate reține că aplicarea acestei clauze constituie o practică incorectă sau abuzivă”. (Anexa 21 - Practică judiciară);

- „modificarea” dobânzii este consecința caracterului revizibil al acesteia convenit contractual (după caz, după expirarea perioadei de un an pentru contractele în care s-a prevăzut o fixă pentru primul an);

- domeniul practicilor incorecte reglementat de Legea nr. 363/2007 exclude verificarea clauzelor contractuale, o atare verificare fiind rezervată altui domeniu, respectiv cel consacrat de nr. 193/2000 (iar controlul nu a fost făcut din această perspectivă și oricum art. 13 din Legea 193/2000 nu permite ANPC decât sesizarea instanței în legătură cu o clauză potențial abuzivă);

- consumatorii au fost informați și au cunoscut ab initio că este vorba de o promoție;

- totodată, consumatori au fost informați că dobânda aplicată la data acordării creditului menține pe întreaga durată a acesteia, aspect care rezultă chiar și din contractele în unde se stipulează în mod expres, faptul că dobânda de la data acordării este fixă doar în primul an, după care aceasta variază, iar unele contracte trimit la caracterul variabil încă de la început al dobânzii;

- de altminteri, în condițiile în care este vorba de credite acordate pe perioade îndelungate de timp, orice consumator mediu chiar și raportat la tipologia acestor credite și ofertele existente în piață, avea în mod evident reprezentarea că dobânda de la data acordării nu este fixă pentru întreaga perioadă de creditare (de altminteri, nici nu se identifică servicii corelative de creditare cu dobândă fixă pentru 25-30 ani);

- important de menționat este faptul că nicio prevedere legală nu interzicea și nu interzice existența unei dobânzi variabile într-un contract;

- după cum a demonstrat anterior, dobânzile revizuite aplicate ulterior au fost adoptate după achiziționarea portofoliului de credite în considerarea clauzelor contractuale privind dobânda variabilă, deci nu este vorba de informații preexistente și necomunicate;

- totodată, în cadrul Procesului-verbal, documentele „interne” la care se trimitte sunt în mod vădit arbitrar, în condițiile în care sunt invocate drept pretext pentru modificării dobânzii revizibile, însă este ignorată perioada pentru care sunt aplicabile, faptul că trimit în mod expres la înștiințarea împrumutaților (în acest sens, chiar corespondența pretins internă a reclamantei reținută în cadrul Procesului-verbal al ANPC și Ordin care modalitățile și mijloacele de informare a împrumutaților cu privire la dobânda revizibilă aplicabilă, respectiv înștiințare scrisă și telefonică), dar cu toate acestea se pretinde că fost informați;

- mai mult, în concret, se dovedește că dobânda aplicată la acest moment, pentru credite acordate în perioada în discuție, este în unele cazuri chiar mai mică decât dobânda promoțională inițială.

Totodată, deși în cadrul Ordinului (preluând mențiunile din Procesul-verbal) se fac aprecieri în legătură cu clauzele contractuale privind dobânda, respectiv indicele de variabilitate folosit (până la modificările intervenite raportat la OUG nr. 50/2010), acestea exced problemei practicilor incorecte care vizează doar acțiuni sau inacțiuni în strânsă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea cu efect în planul deciziei consumatorului în legătură cu „achiziția” aceluși „produs”.

Or trebuie avut în vedere faptul că:

- pe de-o parte, la „achiziția” creditului, clauzele respective nu au fost ascunse consumatorului ci din contră sunt specificate expres în cadrul contractului de credit semnat de consumator. Prin urmare, în procesul decizional, consumatorul cunoștea deja aspectele ce țin de modificarea dobânzii în funcție de „evoluția pieței financiare sau de politica de credite”, așa în poate fi vorba de ocultarea revizuirii dobânzii în funcție de indicii menționați (independent de discuția privind caracterul transparent sau nu al indicilor de variabilitate care țin domeniului, iar nu al practicilor incorecte) - deci este o informație cunoscută în raport avea libertatea de a decide dacă „achiziționează” sau nu un atare credit cu condițiile de variabilitate menționate;

- pe de altă parte, astfel cum specifică în mod expres art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007

„(2) Prezentă lege nu aduce atingere:

a) dispozițiilor legale ce reglementează contractele și, în special, prevederilor referitoare la validitatea, întocmirea sau efectele contractelor.”

Așadar, Legea nr. 363/2007 exclude din sfera sa de verificare legalitatea, validitatea unei clauze contractuale, așa încât mențiunile sub acest aspect din cadrul Procesului-verbal nu au incidență pentru evaluarea practicilor pretins incorecte și aplicarea vreunei sancțiuni în baza Legii nr. 363/2007.

Concluzia este întărită și de împrejurarea că în materia protecției consumatorilor prevederi speciale și criterii distincte pentru verificarea clauzelor contractuale cu sa specifice ce presupun sesizarea instanței de judecată (Legea nr. 193/2000) care exclud aplicarea sub acest aspect a prevederilor Legii nr. 363/2007.

De altminteri, după cum a arătat, deși verificarea caracterului abuziv al unei clauze domeniului controlului și Legii nr. 363/2007, amintește că recent prin Decizia din 22.03.2017 pronunțată în dosarul nr. 22093/3/2011 Înalta Curte de Casație și Justiție a înlăturat irevocabil critici ce țin de pretinsul caracter abuziv al dobânzii revizuibile, reținând și lipsa de interes pentru perioada de după intervenirea actelor adiționale.

- așadar problema „criteriului” de modificare al dobânzii revizuibile la care se trimite în cadrul Ordinului contestat inclus în clauzele contractuale nu este o problemă care să poată fi evaluată în contextul pretinselor practici incorecte - așa încât circumstanțele invocate din această perspectivă se dovedesc inadmisibile din perspectiva Legii nr. 363/2007.

În fine, se impune a fi observat că potrivit art. 4 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 193/2007 urmarea fantei trebuie să conștă în deformarea „în mod esențial” - deci nu orice comportament pretins incorect ci unul determinant. Or, nu se poate pretinde rezonabil că, în speță, contractele nu ar fi fost încheiate de către consumatori pentru că nu ar fi fost informați cu privire la creșterea viitoare a dobânzii, de vreme ce consumatorul știa la momentul încheierii contractului ca peste un an va fi o dobândă varia bilă în contractele asumate fiind menționate expres aceste aspecte și condițiile de variabilitate. Și atunci se ridică întrebarea legitimă de ce nu ar mai fi încheiat contractul dacă consumatorul știa deja ab initio că peste un an de la expirarea dobânzii fixe inițiale i se va aplica dobânda revizuibilă în funcție de „evoluția pieței financiare sau de politica de credite”? În fapt, din expunerile privind descrierea faptei din cadrul Ordinului rezultă că asistăm la o confuzie între obligația de informare (la încheierea contractului) și problema caracterului valid sau nu al unei clauze, dar aceasta din urmă excede în mod evident limitelor prescrise de Legea nr. 193/2000, iar ANPC nu are atribuții pentru a dispune asemenea tipuri de măsuri în acest sens (potrivit art. 12-13 din Legea nr. 193/2000 doar poate sesiza instanța pentru verificare).

În aceste condiții, în mod evident fapta pretins imputată în legătură cu problema dobânzii nu există.

6.3. Referitor la acordarea de credite în moneda CHF și informare incorectă în legătură cu costurile refinanțării

Deși, în concret, față de mențiunile de la art. 1 din Ordin nu au legătură cu măsura aplicată (care ar viza doar informarea în legătură cu problema dobânzii în contextul contractării creditului) face următoarele mențiuni față de aprecierile incluse în Ordin cu privire la acordarea de credite în moneda CHF și informare incorectă în legătură cu costurile refinanțării:

6.3.1. Referitor la acordarea de credite în moneda CHF

(i) Prealabil amintește că, din niciun document intern sau vreo comunicare destinată consumatorilor, nu există o minimă garanție a Băncii sau obligație de garanție a Băncii cu privire la evoluția viitoare a acestei monede raportat la leu.

Din contră, chiar și documentele interne (care nu erau oricum comunicări publice pentru clienței - deci exced sferei practicilor incorecte) vizate de Ordinul contestat și Procesul-verbal dovedesc că reclamanta a efectuat o analiză pentru includerea în oferta Băncii a unui asemenea în CHF raportat la evoluția anterioară a cursului de schimb și ofertele în CHF disponibile deja pe din țara noastră (deci era vorba de credite deja practicate pe piață).

De altminteri, din analizele specialiștilor, inclusiv BNR, rezultă că un credit acordat în perioada respectivă în moneda CHF a fost până în anul 2015 per ansamblu mai avantajos comparativ cu un credit în lei care presupune costuri mai mari.

În acest sens, urmare a calculelor efectuate, o comunicare recentă din partea BNR, evaluând comparativ situația împrumutaților în moneda CHF cu cea a împrumutaților în lei conchide în sensul că:

„Un debitor cu credit imobiliar în lei a plătit din 2006 până în 2015 cu 7% mai mult decât unul cu credite în franci.

Un debitor care a contractat în 2006 un credit ipotecar de echivalentul în lei a 60.000 de euro a plătit până în 2015 aproape 195.000 de lei la rambursarea ratelor, adică cu 7% peste un credit de valoare asemănătoare, dar contractat în franci elvețieni. Cel din urmă credit a fișă o valoare de 182.000 de lei, potrivit datelor transmise de BNR.

(...)

Prin urmare, dobânda medie din 2006 și până în 2015 pentru un credit ipotecar de echivalentul în lei a 60.000 de euro a fost de 9%, aproape dublă față de costul perceput de bănci pentru un împrumut de valoare asemănătoare, dar în franci, arată datele BNR.” - s.n. (Anexa 22)

Concluzia o regăsim și în evaluările economiștilor:

„În pofida deprecierei de proporții a leului față de franc, costurile calculate pentru toată pe, creditului sunt comparabile cu cele în lei, întrucât la împrumuturile cu scadență îndelungată are o pondere foarte mare în rata lunară, iar dobânzile la franci au fost semnificativ mai mici dea la lei. De altfel, merită o dezbatere mai amplă riscul de rată a dobânzii asociat unui credit ipotecar în lei, o eventuală manifestare a acestuia putând avea consecințe importante asupra ratei lunare de plată.”

În aceste condiții, prezentarea din această perspectivă a creditului în CHF, dar și a refinanțării, respectiv prin observarea tuturor componentelor ratelor, deci și a costurilor aferente, nu face decât să confirme faptul că abordarea reclamantei este una conformă și nu reprezintă o practică incorectă.

Faptul că informațiile existente la momentul încheierii contractului, privind stabilitatea elvețian la acel moment, erau veridice, rezultă prin raportare la analiza istorică a acestei monede evidențiată în studiul economic de specialitate realizat de un colectiv de experți pe piața compus din Prof. univ. dr. C. V. Păun, prof. univ. dr. R. C. Mușetescu, lect. Univ. dr. Ș. N. M. Unguri (Anexa 23- Studiu) care confirmă faptul că:

- pe de-o parte, stabilitatea CHF a rezultat în contextul analizei istorice, și nu putea fi realizată o predicție cu privire la evoluția viitoare a acestuia, iar

- pe de altă parte, modul „extrem” în care s-au depreciat celelalte monede circula convertibile (Ron, EUR, USD) ca urmare a crizei pornite din SUA la sfârșitul deceniului trecut putea fi prevăzută de bănci pe baza datelor din trecut.

În plus, caracterul imprevizibil al evoluției situației este relevat și de împrejurarea că nici în toamna anului 2008 autoritățile statului de la acea vreme, deși aveau specialiști în domeniu, nu au măsură să anticipeze dimensiunea crizei economice și efectele acesteia asupra țării noastre¹⁶ Anexa 24 - Articol).

Astfel, francul elvețian și-a conservat în general stabilitatea față de Euro, o perioadă îndelungată, cunoscând o variație de sub 20% într-o perioadă de observație de 15 ani, 1994 - 2008. Prin comparație, Euro sau Leu și, cu atât mai mult USD, și-au manifestat o volatilitate sporită, mai ales în anii de dificultate economică, cunoscând fluctuații de peste 40% în numai 2 ani (EUR în 2009 = 1011), 65% (Leu) și chiar de până la 170% pe parcursul a 4 ani (USD).

Materialele publicitare emise de reclamanta nu conțin vreo mențiune în sensul că ar fi un „produs” risc zero și nici nu conțin vreo garanție în sensul menținerii neschimbate a cursului de schimb CHF-leu.

De altminteri, documentele „interne” la care se face referire dovedesc faptul că reclamanta am „comercializat” un serviciu propriu, ci practicat pe piață de alte instituții bancare (și chiar în Un Europeană având în vedere și speța Kasler).

(ii) În al doilea rând, prin Ordinul contestat se preiau o serie de mențiuni din Procesul-verbal prin care se trimite la o serie de prevederi din Codul consumului, în încercarea de a include în sfera „produselor defectuoase”, neconforme, de o manieră generală, creditul acordat în CHF.

O atare abordare depășește în mod evident sfera domeniului practicilor incorecte care vizează strict acțiuni sau inacțiuni ce țin de câmpul decizional al achiziției și care influențează mod decisiv decizia de achiziție a consumatorului.

Or, aprecierile asupra caracterului pretins „defectuos” nu au legătură cu acestea - deci nu vizează o acțiune sau inacțiune, ci pun în discuție caracteristicile pretinsului „produs”.

În plus, pornind de la prevederile Legii nr. 240/2004 privind răspunderea pentru prejudiciile generate de produsele cu defecte, se observă că noțiunea de „produs” vizează: „orice bun mobil, chiar acesta este încorporat într-un alt bun mobil sau imobil; prin produs se înțelege și energia electrică” (art. 2 alin. 1 lit. b).

Or, în acest context semnaleză și o altă lacună a Procesului-verbal, care în secțiunea „H” destinată datelor de indicare a „PRODUSELOR NECONFORME/CONFORME” trimite doar la sesizarea primită din partea grupului CHF, deci nu identifică în mod corespunzător „produsul la care se face referire”, pentru că în mod evident creditul în CHF nu este un produs în sensul Legii nr. 240/2004, ci un serviciu reglementat de Legea Bancară.

De aici, și trimiterea în cadrul secțiunii referitoare la descrierea faptei la o serie de dispoziții fără legătură cu serviciile de creditare în CHF în discuție.

De altminteri, în condițiile în care în secțiunea „H” nu se menționează un „produs” conform/neconform - exigentă dedusă chiar din rubricatura formularului tipizat, Procesul-verbal este lovit de nulitate.

Dincolo de faptul că respectivele prevederi nu au vocație de aplicare în speță, vizând un „produs nu un serviciu de creditare care cunoaște reglementări speciale, în speță nu poate fi reținut manieră generală „neconformitatea” unui credit în CHF, de vreme ce:

- art. 18 lit. b) din OUG nr. 99/2006 permite și reglementează operațiunile de creditare; acordarea de credite în valută (inclusiv CHF) este permisă prin lege și este recunoscută de autoritatea prudențială în domeniu (adresa BNR nr. 111/4/2550/16.05.2005);

- obligativitatea restituirii împrumutului în moneda în care a fost acordat nu face altceva decât să reflecte dispozițiile dreptului intern, respectiv, principiul nominalismului monetar consacrat de art. art. 1578 (Cod civil din 1864), cât și prin art. 2164 Noul C.civ. (cât a primit în CF trebuie să restituie);

- cursul de schimb și evoluția acestuia este publică pe site-ul BNR;

- serviciul prestat de bancă, respectiv acordarea împrumutului, a putut fi folosit de împrumutați potrivit destinației contractuale;

- principiul pieței libere a serviciilor financiare - de vreme ce prin semnarea Tratatului de aderare, România s-a obligat să dea eficiență prevederilor referitoare la libera circulație capitalului (art. 63 - 66 din Tratatul pentru Funcționarea Uniunii Europene)¹⁷, context în care operațiunile financiare cu monede străine, inclusiv cele de creditare se dovedeau în acord cu reglementările interne și cele europene.

- legalitatea și normalitatea acestor operațiuni este confirmată la nivelul Uniunii Europene practica OUE - a se vedea chiar hotărârea din 2013 în Cauza Kasler, la care face Raportul magistratului din 30.11.2016, și de însuși legiuitorul unional, prin Directiva 17/2014, recent intrată în vigoare, unde se prevăd remedii specifice pentru debitorii din contract credit în monedă străină (anume conversia la cursul de la data operațiunii), nefiind în nici un fel „sanționată” sau „prohibită” activitatea de acordare de credit în valuta CHF;

- de altminteri, și alte monede s-au revalorizat în timp (unele consistent, de exemplu astfel că acesta nu poate fi un motiv pentru a califica activitatea de ofertare a unui contract de credit într-o anumită monedă străină, fie ea și CHF, ca fiind o practică comercială „incorectă”;

- pe de altă parte, dispozițiile art. 12 și 15 din OG 21/1992 trebuie interpretate coroborat cu definițiile oferite de art. 2 din același act normativ noțiunilor „calitate” și „serviciu”.

Astfel, noțiunea de „calitate” semnifică „ansamblul de proprietăți și caracteristici ale unui produs sau serviciu, care îi conferă aptitudinea de a satisface, conform destinației acestuia, necesitățile ex. sau implicite”

Or, în speță nu se poate pretinde că suma împrumutată nu ar fi putut fi folosită potrivit destinației convenite în contract (achiziție imobil, nevoie personale ș.a), pentru a se putea

invoca o „deficiență”, respectiv o neconformare la calitatea declarată în contract, pentru a fi incidente prevederile art. 12 și 15 din OG 21/1992.

De altfel, în cadrul Procesului-verbal contestat nu identifică nicio declarație/caracteristică în raport de care serviciul să se fi dovedit că nu ar corespunde scopului acestuia. Din contră împrumutații au folosit sumele împrumutate, astfel că nu pot pretinde că serviciul oferit de reclamanta, adică acordarea unei sume în vederea satisfacerii unor nevoi ale împrumutaților nu a putut fi folosită pentru exprimată în CHF.

- totodată, raportat la mecanismul de acordare-rambursare nu se poate pretinde „necunoașterea” împrejurării că nu există o corelare între moneda creditului și veniturile obținute de împrumutați, astfel că o situație cunoscută și asumată de împrumutați nu poate să fie imputată reclamantei cu titlu de pretins „produs defectuos” și cu atât mai mult practică „incorectă”;

- un produs asumat ca atare nu poate fi considerat ulterior neconform din punct de vedere al calităților declarate;

- în fine, nici trimiterea la art. 3 din OG nr. 21/1992 nu poate fi reținută de vreme ce prevederile menționate vizează securitatea fizică și circumstanțiat la ipoteza produselor, deci fără legătură cu speța.

Din această perspectivă serviciul prestat de reclamanta, respectiv punerea la dispoziția împrumuta unor sume de bani (pe care ulterior bineînțeles trebuiau să le restituie), nu poate fi considerat „defectuos”, prestația reclamantei neprezentând nici un viciu de natura celei pretinse: consuma putut folosi sumele împrumutate potrivit destinației, de vreme ce este vorba de un bun valorificabil pe piață.

Mai mult, conformitatea unui serviciu se analizează la data prestării acestuia. Or, reclamanta și-a îndeplinit în mod conform obligația de a pune la dispoziția reclamantilor suma convenită contractual.

A reține teza exprimată în cadrul Ordinului contestat, înseamnă a arunca în sfera ilicitului toate contractele de credit și operațiunile efectuate în monedă CHF, dar și în orice altă monedă străină. Și continuând cu același raționament, ar însemna că orice contract cu executare succesivă care ar avea una dintre prestații exprimată în CHF ar fi întotdeauna „incorect”.

Or, interdicțiile sunt strict prevăzute de lege, iar considerarea ca fiind „defectuoasă” împrejurarea exprimării unei obligații într-o monedă care „circulă” în piață nu poate fi admisă.

(iii) Cât privește obligația de informare, nicio prevedere legală în vigoare la momentul acordării creditelor în CHF în perioada 2006-2008 nu susține configurația obligației de informare în maniera reținută în cadrul Procesului-verbal (care practic preia susținerile din sesizare).

Astfel:

- obligația de informare nu poate viza informații pe care profesionistul nu le deține și controlează, iar documentele interne la care se trimite prin care s-ar fi propus introduce portofoliului Băncii a creditelor în CHF nu sunt de natură să demonstreze că reclamanta a cunoscut o valorizare viitoare semnificativă a cursului în discuție, ci din contră (se trimite la o analiză anterioară a cursului de schimb și a costurilor privind dobânda din care nu existau repere în sensul creșterii semnificative a cursului de schimb);

- în plus, în cadrul Ordinului contestat nu s-a reținut prin niciun mijloc de probă, nici măcar conex, împrejurarea că reclamanta ar fi emis aprecieri cu privire la evoluția viitoare a monedei CHF și nici că a cunoscut evoluția viitoare în sensul aprecierii considerabile a CHF în raport cu moneda națională (de altfel, imposibil de cunoscut de vreme ce evoluția monedei este influențată de factori externi).

- în plus, urma analizelor de specialitate întreprinse post-factum, s-a confirmat faptul că modul „extrem” în care s-au depreciat celelalte monede circulante - convertibile (Ron, EUR, USD) ca urmare a crizei pornite din SUA la sfârșitul deceniului trecut, nu putea fi prevăzută de bănci pe baza datelor din trecut.

- de altminteri, și în jurisprudență, raportat la aceste aspecte, s-a statuat în sensul că elementele care au determinat aprecierea francului elvețian în perioada de criză și post-criză (după încheierea contractelor de credit în discuție) nu puteau fi controlate de nimeni, cu atât mai puțin de o bancă comercială dintr-o țară aflată în afara Zonei Euro, cum este România.

- de altfel, o atare obligație nu rezultă din nicio prevedere legală și nici nu ar fi o obligație posibilă.

În aceste condiții, nu se poate reține că reclamanta la momentul acordării creditelor ar fi „omis” intenționat comunicarea unor date referitoare la evoluția viitoare a cursului de schimb de care ar fi știut - de natură să influențeze decizia de achiziție în mod substanțial - așa încât nu există practici incorecte din această perspectivă.

Totodată, cât privește creșterea ulterioară a cursului de schimb, dincolo de faptul că art. 15 din Codul consumului nu are legătură ab initio cu cauza vizând în mod explicit „produsele” și nu s-a dovedit pericolul fizic aferent unui credit în CHF, cursul zilnic de schimb este public pe site-ul Băncii Naționale a României, deci nu este o informație de care am luat cunoștință doar reclamanta și nu am fi comunicat-o mai departe.

BNR este potrivit Legii nr. 312/2004 chiar autoritatea care asigură supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, iar BNR afișează cursul zilnic de schimb accesibil publicului.

Așadar, cursul zilnic al CHF este public, așa încât informarea autorității care publică acest curs cu privire la acest aspect ar fi un nonsens. La fel și obligația de informare cu privire la ceva ce este public și accesibil.

De altminteri, fiind un eveniment ulterior, acordării creditelor, nu rezultă în contextual analizat în ce formă aspectul menționat se înscrie în sfera practicilor incorecte - acțiune sau inacțiune referitoare la procesul decizional de achiziție a serviciului.

În plus, dincolo de aceste aspecte, în pofida evidenței (inclusive ofertele publice comunica presă), prin Procesul-verbal sunt ignorate ofertele reclamantei de conversie cu discount, încă din anul 2015 (în condițiile în care în anul 2015 Banca Centrală a Elveției a decis eliminarea pragului de 1,20 CHF pentru un euro).

În fine, de vreme ce creditul trebuia restituit în aceeași monedă în care a fost acordat, nu se pretinde că ulterior „produsul” nu și-a menținut caracteristicile pe parcurs.

(iv) Referitor la pretinsul risc derivat din contractele de credit în CHF la care se trimit, aspectele menționate în cadrul Procesului-verbal, dincolo de faptul că nu se verifică întocmai, nu pot constitui premisa reținerii existenței unor pretinse practici comerciale incorecte așa cum acestea sunt definite de prevederile legale.

Aceasta în condițiile, în care astfel cum a arătat, controlul efectuat în baza Legii nr. 363/200 legitimează verificarea validității contractului, pe de altă parte mecanismul de acordare-rambursare (respectiv, cât a primit în CHF atât trebuie restituit) a fost cunoscut de împrumutați. Astfel:

- nu există nicio îndoială că părțile au avut reprezentarea încheierii unui contract în străină (CHF), care implică în mod automat un „alea” generat de potențiala valoriza devalorizare a monedei naționale, fără să se poată pretinde că împrejurarea menționată nu ar fi clară și inteligibilă.

- chiar interpretând mecanismul de acordare-rambursare prin prisma unei clauze de indexare acestea implică, prin natura lor un alea, factor de risc pentru fiecare dintre părți, așa în poate fi pusă în discuție lipsa de claritate a acestora din perspectiva consecințelor, ir economice, asumate prin contractarea unui credit în CHF.

- chiar interpretând mecanismul de acordare-rambursare care preia principiul nominalismului monetar, consacrat tradițional în materia contractului de împrumut atât prin art. 1578 (Cod civil din 1864), prin art. 2164 Noul C.civ. (cât a primit în CHF atât trebuie să restituie), transpune practic un „risc” care derivă din însăși reglementarea legală - deci nu poate fi o practică contrară Astfel cum s-a statuat și cu alte ocazii „riscul valutar este suportat de către consumator, temeiul unei pretinse clauze abuzive, ci fiind consecința principiului nominalismului consacrat de lege”. În plus, chiar dacă ar fi vorba de o clauză de indexare (deși după cum a mai mecanismul de acordare-rambursare nu trimite la paritatea cu moneda

națională împrumutatul fiind liber să-și procure moneda de plată), acestea sunt recunoscute în mod valabil dreptul nostru.

Toate aceste aspecte, infirmă existența vreunei practici incorecte în manieră descrisă în Procesul-verbal contestat astfel că se impune invalidarea acestuia.

6.3.2. Fapta imputată în legătură cu pretinsa informare incorectă în legătură cu refinanțării nu există

Prealabil, amintește că problema refinanțării unui credit deja acordat, este o problemă ulterioară procesului inițial decizional de „achiziție” a unui credit, așa încât nu se înscrie în limitele prescise de art. 1 din Ordin, respectiv pretinsa neinformare în legătură cu costurile creditului și nici nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 4 din Legea nr. 363/2007, nefiind susceptibilă să „deformeze în mod esențial comportamentul economic al consumatorului mediu”, cu atât mai mult cu cât vorbim de un credit deja contractat, iar refinanțarea se face practic prin contractarea unui credit de la altă instituție bancară (aceasta din urmă având oferta proprie).

Deși în cadrul Ordinului contestat în contextul problemei dobânzii se face referire la moc informare al împrumutaților cu privire la costurile generale de refinanțare ale unui credit cu trimitere la o pretinsă corespondență internă (pag. 2 din Ordin), în concret nu se aduce niciun argument care să rezulte că respectivele costuri de refinanțare de la acel moment ar fi fost neadevărate ar fi prohibită prezentarea acestei ipoteze.

Din contră, prezentarea posibilității de refinanțare evidențiază faptul că împrumutații au fost informați și au avut reprezentarea că pot ieși din contractul inițial rambursând anticipat capitalul împrumutat cu costurile aferente în ipoteza în care ar fi nemulțumiți de dobânda aplicată. În alți termeni, rezultă că, astfel împrumutații au avut cunoștința de posibilitatea de a pune capăt contractului atunci când sunt nemulțumiți de noua rată a dobânzii, respectiv au fost încunoștințați practic că există un „remediu” la dispoziția acestora, cu costurile aferente prezentate onest. De altminteri, chiar în contractele de la momentul respectiv este evidențiat un comision de rambursare anticipată, care deci nu a fost ocultat împrumutaților și nici nu a fost prezentat ulterior incorect.

În plus, după cum a arătat, fiind elemente ulterioare încheierii contractelor nu au legătură cu procesul decizional referitor la „achiziția” creditului, așa încât nu sunt determinante în speță pentru a fi calificate practici incorecte.

Mai mult, orice consumator mediu suficient de atent și informat avea posibilitatea efectivă de verificare a costurilor pe care le implică o operațiune de refinanțare a creditului contractat de la reclamanta prin apelarea la instituția de creditare potențial refinanțatoare.

În aceste condiții, dincolo de faptul că nu se poate vorbi de o practică incorectă, aceasta nu are nici legătură cu achiziția creditului.

Așadar nici această „faptă” nu există.

6.3.3. Prin urmare, în speță, se impun a fi înlăturate aprecierilor din cadrul Ordinului cu privire la aspectele mai sus menționate (la pct. 6.3.1. și 6.3.2.) având în vedere pe de-o parte, că exced limitelor măsurii dispuse strict în legătură cu informarea în legătură cu dobânda în procesul decizional de achiziție al creditului, iar pe de altă parte se dovedesc nefondate.

Probe: înscrisuri, expertiză de specialitate.

În drept: Legea nr. 363/2007, Legea nr. 554/2004.

La 20.12.2017, reclamanta a depus o cerere adițională, în temeiul art. 204 NCPC, față de Adresa nr. 2381/22.11.2017 a ANPC și Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 al ANPC, comunicate ulterior înregistrării acțiunii care face obiectul dosarului mai sus rubricat, prin care înțelege să ne adăuneze cererea introductivă înregistrată sub nr. de dosar 8763/2/2017 cu privire la Adresa de răspuns nr. 2381/22.11.2017 a AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană și Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 emis de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR prin Președinte Bogdan Marcel Pandelică, astfel că acțiunea în anulare este formulată:

(1) împotriva Ordinului nr. 837/20.10.2017, emis de conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, respectiv Dl. Președinte Bogdan Marcel Pandelica, astfel cum a fost precizat prin Adresa nr. 2209/02.11.2017 emisă de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană și Adresa nr. 2381/22.11.2017 a ANPC AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană și

(2) împotriva Răspunsului la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 emis de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR prin Președinte Bogdan Marcel Pandelică, prin care solicită:

I. ANULAREA în tot a Ordinului nr. 837/20.10.2017. emis de conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, respectiv Dl. Președinte Bogdan Marcel Pandelica, astfel cum a fost precizat prin Adresa nr. 2209/02.11.2017 emisă de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană și prin Adresa de răspuns nr. 2381/22.11.2017 emisă de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană, precum și a tuturor actelor subsecvente emise în baza acestora;

II. ANULAREA în tot a Răspunsului la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 emis de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR prin Președinte Bogdan Marcel Pandelică, precum și a tuturor actelor subsecvente emise în baza acestuia;

III. Obligarea părților la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezentul proces.

În motivarea cererii adiționale, reclamanta a arătat că:

1. Precizări prealabile

1.1. Adresele privind clarificarea măsurilor dispuse prin Ordinul contestat

1.1.1. În legătură cu Ordinul nr. 837/20.10.2017 (în continuare „Ordinul”) și măsurile dispuse într-o formulă, apreciază reclamanta, sui generis și lipsite de claritatea necesară unui act administrativ, reclamanta, de bună-credință, prin Adresa înregistrată la ANPC sub nr. 9839/26.10.2017 a solicitat clarificări cu privire la dispozitivul Ordinului în discuție, respectiv la modalitatea concretă de punere în aplicare având în vedere impactul asupra portofoliului de clienți.

1.1.2. În raport de Adresa ANPC nr. 2209/02.11.2017 prin care i s-a solicitat ca până la data de 06.11.2017 să comunice punerea în aplicare a măsurii dispuse, reclamanta a transmis la data de 06.11.2017 o Adresă de răspuns [Anexa 2) prin care a semnalat printre altele autorității, faptul că în ceea ce privește contractele de credit, acestea au suferit amendamente pe parcursul executării, inclusiv prin aplicarea OUG nr. 50/2010 și că, în lipsa clarificărilor, privită izolat, aplicarea măsurii dispuse de ANPC ar conduce la creșterea dobânzii pentru un procent semnificativ din portofoliul vizat de ANPC. Totodată, reclamanta a arătat că a început implementarea Ordinului 837/20.10.2017 aplicând cu prioritate efectul său pozitiv, iar implementarea acestuia va fi adusă la cunoștința clienților printr-o Notificare.

1.1.3. Ulterior demersurilor mai sus menționate, prin Răspunsul nr. 2381/22.11.2017 (Anexa 3) emis de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană, trimițându-se la solicitările reclamantei de clarificare a dispozitivului Ordinului în discuție (înregistrate la ANPC sub nr. 9839/26.10.2017 și nr. 10297/09.11.2017) și după termenul stabilit în adresa precedent pentru aplicarea Ordinului, se aduc modificări cu privire la valențele măsurii dispuse prin Ordinul ANPC nr. 837/20.10.2017, atribuind fără nicio justificare măsurilor dispuse un rol indemnizator și cu efecte retroactive, extinzând fără nicio justificare și sfera temporală a contractelor avute în vedere (se trimite la contractele din perioada 2006-2010, deși Ordinul ANPC și Procesul-verbal de sancționare trimit la perioada 2006-2008, în raport de sesizările Grupului CHF primite) și adiționând noi formule generale pentru măsurile avute

în vedere. Astfel, prin Răspunsul menționat, care nu emană însă de la Președintele ANPC (în dezacord cu prevederile art. 12 din Legea nr. 363/2007), dar care modifică Ordinul 837/2017, se prezintă o altă viziune asupra întinderii obligațiilor ce i-ar reveni conform Ordinului, respectiv:

- prin noua adresă i-a fost comunicat că sunt vizate contractele de credit încheiate de Bancă în perioada 2006-2010, independent de moneda creditului, și care nu au formula de dobândă explicitată prin raportare la indici de referință;
- în ceea ce privește modalitatea efectivă de implementare, aceasta este solicitată a se face de o manieră retroactivă, încă de la data încheierii contractelor, cu recalcularea soldului și restituiri de sume la solicitarea clienților;
- pe lângă „clarificările” mai sus menționate, strecurarea unei noi formule generale cu trimiterea la emiterea către client a unui nou grafic de rambursare, care să includă inclusiv expunerea „la un risc valutar”, în condițiile în care cel puțin acest ultim aspect este unul nou care excede dispozitivului Ordinului și care perpetuează arbitrariul în privința sferei măsurilor dispuse de autoritate, creând pretextul pentru autoritate de a invoca în contextul evaluării executării, noi abordări și măsuri - abordare care excede în mod evident limitelor de legalitate rezultate din prevederile art. 12-13 din Legea nr. 363/2007 și din Legea nr. 554/2004. Prin aceste abordări, nu rezultă cu evidență dacă explicitările subsecvente de la paginile următoare din Adresă prin care se dau exemple cu privire la aplicarea măsurilor (trimitându-se la prima etapă de „repricing”), includ și această măsură - creându-se astfel un echivoc (care poate fi folosit ulterior împotriva subscrisei cu ocazia evaluării executării).

1.1.4. Față de Răspunsul menționat anterior, reclamanta a revenit cu o nouă Adresă către ANPC înregistrată sub nr. 11026/08.12.2017 (Anexa 4) prin care a semnalat necorelarea recomandărilor cu situația de fapt existentă, respectiv faptul că prin precizările transmise se adaugă noi valențe măsurilor pretinse, astfel că Banca nu poate să efectueze periodic operațiuni asupra conturilor clienților, cu incidență în dimensionarea obligațiilor de plată ale acestora și nu poate să își asume acțiuni care induc incertitudine la nivelul relației cu clientul. Așa încât măsurile dispuse, datorită lipsei de coerență și neclarității acestora, riscă să nu își atingă scopul și să genereze interpretări divergente și noi situații conflictuale dintre părți. Totodată, prin actul înregistrat la ANPC sub nr. 11248/18.12.2017 (Anexa 5) a expus punctual criticile sale față de conținutul Adresei în discuție.

1.2. Plângerea prealabilă

1.2.1. De asemenea, după cum a arătat și în cadrul cererii introductive, deși reclamanta și-a exprimat poziția față de Ordinul contestat și prin Adresa din data de 26.10.2017, iar ANPC i-a răspuns inițial prin Adresa nr. 2209 din data de 02.11.2017 (fără intenția de a reveni asupra măsurilor dispuse prin Ordin, deci de a soluționa într-o procedură necontencioasă aspectele semnalate, ci solicitându-i comunicarea demersurilor întreprinse), reclamanta a formulat și o plângere prealabilă împotriva Ordinului mai sus menționat înregistrată la ANPC sub nr. 10175/02.11.2017, prin care a solicitat revocarea Ordinului mai sus menționat, detaliind aspectele de nelegalitate care subzistă în privința acestuia.

1.2.2. Prin Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 (Anexa 6) este reluată situația de fapt descrisă în Ordinul contestat cu mențiunea finală potrivit căreia „apreciem Ordinul nr. 837/20.10.2017 ca fiind temeinic și legal”. Nicăieri nu regăsim vreun răspuns punctual la criticile invocate de reclamantă în cadrul plângerii prealabile.

Așadar, manifestarea de voință exprimată prin Răspunsul în discuție coroborat cu lipsa analizei efective a criticilor sale, confirmă poziția ANPC de a nu soluționa în mod pozitiv cererea sa pe calea procedurii administrative. De altminteri, după cum a semnalat și prin cererea introductivă, în partea finală a Ordinului contestat, autoritatea o trimite în vederea contestării măsurilor dispuse direct la instanța de contencios administrativ (fără a avea în vedere posibilitatea soluționării eventualelor neregularități pe calea procedurii administrative prealabile).

2. CARACTERUL NELEGAL AL ORDINULUI CONTESTAT (ASTFEL CUM A FOST PRECIZAT DE ANPC) ȘI A RĂSPUNSULUI LA PLÂNGEREA PREALABILĂ

2.1. Criticile de nelegalitate invocate în acțiunea introductivă se mențin și în raport de Ordinul „clarificat” prin Adresa nr. 2381/22.11.2017 a ANPC, dar și Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 al ANPC

2.2. Suplimentar, subliniază următoarele aspecte:

2.2.3. Referitor la sfera contractelor vizate și măsurile dispuse prin Ordin „clarificate” prin Adresa nr. 2381/22.11.2017 a ANPC

Prin Adresa nr. 2381/22.11.2017 a ANPC se menționează printre altele următoarele:

„Prin urmare, instituția dvs. va implementa Ordinul de încetare a practicii comerciale incorecte prin diminuarea dobânzii cu diferența dintre valoarea procentuala a dobânzii (majorate) setate în sistem încă de la acordare și valoarea dobânzii contractuale de la momentul încheierii contractelor de credit, pentru fiecare contract de credit încheiat în perioada 2006-2010, indiferent de moneda contractului de credit. Pe baza documentelor interne, instituția noastră a constatat existența unei singure etape de re price na (deci doar aceasta poate fi pusă în aplicare prin raportare la Ordin), deși există contracte de credit unde a fost modificată succesiv dobânda, în mod discreționar.

Important de menționat faptul că diminuarea dobânzii precizate anterior, își produce efectele oână la momentul celei de-a 2-a etape de reoricina (dacă este cazul) sau până la încheierea unui act adițional cu banca (fie că vorbim despre un act adițional semnat în temeiul OUG 50/2010, fie că vorbim despre un act adițional de restructurare/reșalonare/rescadențare).

De asemenea, instituția dvs. trebuie să recalculeze soldul creditului, consumatorii având totodată posibilitatea de a solicita restituirea sumelor de bani (împreună cu dobânda legală) achitate în plus cu titlu dobândă contractuală față de momentul semnării contractului de credit și până la intervenirea unui nou act adițional convenit de părți.

Cu titlu de exemplu:

Dacă un consumator a luat un credit în euro în anul 2007, cu o dobândă de 6,9% fixă în primul an, și despre care banca știa că va fi majorată la 8,5% începând cu al doilea an de creditare, și ținând cont că această majorare a dobânzii și-a produs efectele până la semnarea unui act adițional în anul 2010, atunci banca este obligată pentru perioada 2007-2010 să refacă toate datele contractului de credit, în sensul revenirii strict pentru această perioadă la dobânda de 6,9%, urmând ca diferența de 1,6% cu titlu de dobândă să fie restituită consumatorului”.

2.2.3.1. Lipsa de claritate a actului administrativ - pretext pentru autoritate pentru redimensionarea continuă a obligațiilor reclamantei și sferei contractelor vizate de măsurile dispuse prin Ordin. Depășirea sferei actului administrativ vizat de „clarificare”

După cum a semnalat și în cadrul cererii introductive, actul administrativ contestat, lipsit de claritatea imperativă aferentă unui act administrativ, în privința sferei contractelor avute în vedere a folosit o formulă generică cu trimitere la constatările din Procesul-verbal nr. 0765202 din data de 10.10.2017, pentru ca mai apoi, prin adrese subsecvente, precum cea din speță, să pretindă o extindere a „produselor” vizate de măsură, respectiv în privința contractelor de „credit încheiat în perioada 2006-2010, indiferent de moneda contractului de credit”.

Or, cerința clarității unui act administrativ este premisa legalității acestuia, astfel că un act precum cel din speță, care prin modul în care fost motivat, a creat pentru autoritate - după cum s-a dovedit cu evidență prin adresele subsecvente emise către subscrisa - premisele reinterpretării acestuia atât din perspectiva sferei contractelor aplicabile cât și în privința măsurilor, este nelegal, încadrându-se într-o ipoteză de exces de putere în sensul art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 554/2004.

Motivarea și claritatea unui act administrativ, constituie o garanție contra arbitrariului administrației publice și se impune cu atât mai mult cu cât în discuție sunt sancțiuni cu consecințe care afectează, în speță, un portofoliu întreg de clienți, fiind de natură a genera situații conflictuale între părți, mai ales că autoritatea pretinde practic, cu titlu de sancțiune modificarea retroactivă a unor contracte de credit.

Astfel, în legătură cu sfera contractelor vizate de sancțiune în cadrul Ordinului contestat se menționează în prima parte a expunerilor de la art. 2 faptul că, în speță, „Controlul a vizat

verificarea aspectelor semnalate în adresele Grupului Clienților cu credite în CHF cu trimitere la „documente interne ale Raiffeisen Bank din perioada 2006-2009 se fac cunoscute informații referitoare la acordarea creditelor în CHF”, documente care în concret vizează credite acordate în anii 2006-2008. De altminteri, Procesul-verbal evocat în cadrul Ordinului contestat trimite în secțiunea „H” destinată indicării concrete a „PRODUSELOR NECONFORME/CONFORME” la sesizarea/cercetarea primită din partea grupului CHF, care este circumstanțiată în raport de creditele în CHF (de altminteri, din anul 2009 subscrisa nici nu mai dispunem în oferta noastră credite în CFIF).

Cu toate acestea, după cum a arătat, prin Adresa menționată se trimite la toate contractele de credit, indiferent de monedă (deci fără referire la CHF, ca în precedent, raportat la sesizările/cercetările primite) și la perioada 2006-2010 (fără observarea limitelor temporale anterioare).

De altminteri, după cum se observă și din ultima Adresă ANPC, în discuție sunt aspecte de „repricing” (prima etapă de „repricing”) rezultate din pretinse documente interne din perioada 2006-2009, care fac referire la clientela achiziționată anterior, astfel că, distinct de aspectele mai sus semnalate, extinderea concluziilor în privința contractelor încheiate ulterior în anii 2009 și 2010 nu are niciun suport concret, fiind astfel nelegală.

Mai mult, după cum a evidențiat în prima parte a prezentei, pe lângă „clarificările” aduse, în cadrul Adresei în discuție, în prealabil, se inserează și o formulă generală, creându-se pretextul pentru noi abordări și interpretări cu ocazia executării, și perpetuând arbitrariul în privința valențelor unui act administrativ respectiv: „produsului financiar și totodată lipsa de informare cu privire la riscul valutar, în consecință veți proceda la aducerea contractelor la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora, precum și a expunerii la un risc valutar” (pag. 1 din Adresă) - aspect care nu se regăsește însă în această formulă în cadrul Ordinului contestat. Nu rezultă în mod clar dacă explicitările subsecvente de la paginile următoare din Adresă prin care se dau exemple cu privire la aplicarea măsurilor (trimitându-se la prima etapă de „repricing”), includ și această măsură - creându-se astfel un echivoc (care poate fi folosit ulterior împotriva subscrisei cu ocazia evaluării executării).

În aceste condiții, Ordinul contestat este vădit nelegal, modul de configurare al sferei contractelor și măsurilor dispuse, în termeni echivoci, lăsând loc arbitrariului. În fapt, această abordare din partea autorității a condus la extinderea sferei Ordinului și adăugarea de noi măsuri exprimate de o manieră generală și ale căror valențe sunt dificil de decelat de vreme ce nu își găsesc un corespondent efectiv în legislația de care se prevalează.

2.2.3.2. De altminteri, în acest context se ridică și problema motivării în fapt și în drept a actului, din perspectiva aspectelor noi adăugate (extinderea sferei contractelor și aparent adăugarea de noi măsuri) în raport și de prevederile art. 12 alin. 2 din Legea nr. 363/2007. Nerespectarea acestei obligații atrage nelegalitatea actului emis.

2.2.3.3. Nesocotirea prevederilor art. 13 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007. Disponerea în mod nelegal a unor măsuri cu caracter retroactiv, care presupun intervenția în contracte legal încheiate (în dezacord cu prevederile art. art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007) și cu neobservarea specificului sancțiunilor în încetare care nu pot avea un rol indemnizator. Depășirea competențelor autorității

- În primul rând, prin „clarificările” aduse prin Adresa nr. 2381/22.11.2017 și noile măsuri dispuse se reconfirmă și evidențiază caracterul RETROACTIV al măsurilor ANPC ȘI NATURA „SUI GENERIS” A ACESTORA care nu își găsește corespondent în formula „încetării” practicii dispuse în cadrul art. 1 din Ordin și nici în prevederile art. 13 alin.1 lit. a) din Legea nr. 363/2007.

Astfel, după cum se menționează în cadrul Adresei în discuție, măsura „încetării” dispuse de ANPC presupune în accepțiunea autorității, nu stoparea unei acțiuni sau inacțiuni care continuă/subzistă și în prezent (potrivit sensului firesc al acestei noțiuni), ci MODIFICAREA CONTRACTULUI PENTRU TRECUT ȘI ÎN LEGĂTURĂ CU EFECTE EPUIZATE (în legătură cu prima etapă de „repricing”), respectiv: „diminuarea dobânzii precizate anterior, își produce efectele până la momentul celei de-a 2-a etape de repricing (dacă este cazul) sau până

la încheierea unui act adițional cu banca (fie că vorbim despre un act adițional semnat în temeiul OUG nr. 50/2010, fie că vorbim despre un act adițional de restructurare/reșalonare/reșcadentare)." în mod asemănător, se pretinde (fără însă a se arăta în ce manieră s-ar putea realiza) aducerea contractelor la momentul anterior practicii, „inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora, precum și a expunerii la riscul valutar." Aceasta în condițiile în care măsura „încetării" presupune oprirea unei acțiuni, deci în niciun caz intervenții RETROACTIVE în contracte.

Rezultă așadar că, în concret, formula încetării, nu este proprie sancțiunii aplicate și nu are nicio legătură cu aceasta.

În consecință, măsura aplicată se dovedește nelegală de vreme ce:

> nu își găsește suport în prevederile legale de care se prevalează autoritatea (Legea nr. 363/2007) - niciăieri nu regăsim prerogative ale autorității în vederea dispunerii unor măsuri într-o atare configurare;

> măsurile vizând efecte trecute ale contractelor de credit (în legătură cu prima etapă de „repricing" până la încheierea actelor adiționale în baza OUG nr. 50/2010), au un caracter evident RETROACTIV, în dezacord cu efectele pentru VIITOR pe care le poate produce o sancțiune în încetare (efecte pentru viitor confirmate și de Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 245/2016 menționată în cererea introductivă);

> intervine în acordul de voință al părților, care independent de interpretare, este în sensul unei dobânzi REVIZUIBILE, transformând-o într-o dobândă fixă pentru o perioadă de timp care excede celei convenite contractual (în contracte caracterul fix al dobânzii a fost prevăzut doar pentru o perioadă de un an, iar nu mai mult, iar unele contracte stabilesc o dobândă revizuiabilă ab initio).

- în al doilea rând, prin modul configurare, măsurile dispuse de autoritate, punând în discuție prestații deja executate între părți și chiar restituirea acestora către consumatori (chiar dacă la cererea acestora), depășesc caracterul strict sancționator al acestora, interferând cu măsurile indemnizatorii care nu sunt în nicio situație apanajul autorității. După cum a arătat și în cadrul cererii introductive, prin natura sa o măsură în încetare din materia protecției consumatorilor „are, în principiu, un caracter sancționator și nu de indemnizare a consumatorilor și are rolul de a descuraja agenții economice de la adoptarea unor comportamente contrare legii", prin urmare vor produce efecte „numai pentru viitor, astfel încât prestațiile deja efectuate în baza contractului nu pot fi desființate."

Or, prin Ordinul „clarificat" se pun în discuție prestații executate (trecute) și chiar restituirea acestora către consumatori. Deși se menționează că restituirea ar urma să aibă loc la cererea consumatorilor, autoritatea pretinde deja operarea modificărilor pentru trecut care practic echivalează cu o măsură de indemnizare - deși o sancțiune în încetare nu poate avea asemenea valențe. Mai mult, fără nicio justificare legală, pare că autoritatea atribuie măsurii luate o oarecare „autosuficiență" pentru restituirea prestațiilor la cererea consumatorilor. Aceasta deși, după cum am demonstrat anterior (prin analogie), nici măcar admiterea unei acțiuni în încetare în baza Legii nr. 193/2000 nu este suficientă pentru a se pune în discuție restituirea prestațiilor pentru trecut, ci în acest sens este necesară o acțiune individuală a consumatorului care să pună în discuție raporturile pentru trecut și dor în acest context restituirea.

De altminteri, din observarea art. 10 din Legea nr. 363/2007 rezultă că nu se poate vorbi de un drept personal la acțiune al consumatorilor împotriva profesionistului pentru solicitarea restituirii prestațiilor executate în baza unor practici pretins incorecte, ci doar dreptul de a se sesiza ANPC / a se adresa instanței de judecată „în vederea stopării și combaterii practicilor comerciale incorecte".

- în al treilea rând, Ordinul „clarificat" vizează în concret modificarea unor contracte de credit încheiate, respectiv „să refacă toate datele contractului de credit" în dezacord cu însăși noțiunea de practici comerciale care vizează fapte extracontractuale și cu prevederile art. 2 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 363/2007 care interzic în mod expres verificarea pe această cale a validității și efectelor unui contract. De altminteri, astfel cum s-a reținut și cu alte ocazii, „existând în contract o clauză care permite băncii să modifice dobânda, fără a solicita acordul

clientului (și fără a impune anumite condiții sau criterii suplimentare), nu se poate reține că aplicarea acestei clauze constituie o practică incorectă sau abuzivă". Verificarea clauzelor dintr-un contract încheiat între un profesionist și consumator este un domeniu rezervat procedurilor prevăzute de Legea nr. 193/2000, așa încât Legea nr. 363/2007 exclude din sfera sa de aplicare verificarea validității clauzelor contractuale. De altminteri, nici Legea nr. 193/2000 nu atribuie ANPC legitimitate în vederea constatării caracterului abuziv al unei clauze, ci doar conferă dreptul de a sesiza instanța sub acest aspect.

Astfel, se poate constata că, prin aceste dispoziții, ANPC depășesc, în mod nepermis, sfera de competență circumscrisă domeniului practicilor comerciale incorecte și intervine, într-o manieră vădit nelegală, pe tărâmul contractual, dispunând măsuri ce nu au nicio legătură cu pretinsa incorectitudine a practicilor comerciale, ci impun o efectivă modificare a convențiilor de credit, în contra voinței părților și cu certa depășire a atribuțiilor legale, prin stabilirea dobânzii în contract. Legea nr. 363/2007 exclude din sfera sa de verificare legalitatea, validitatea unei clauze contractuale, așa încât mențiunile sub acest aspect din cadrul adresei ANPC sunt vădit nelegale, fiind orientate spre modificarea clauzelor din contractele de credit, în condițiile în care controlul ANPC trebuia să fie subsumat doar evaluării practicilor pretins incorecte și, eventual, aplicării uneia din sancțiunile permise în baza Legii nr. 363/2007.

Concluzia este întărită și de împrejurarea că în materia protecției consumatorilor există prevederi speciale și criterii distincte pentru verificarea clauzelor contractuale cu sancțiuni specifice ce presupun sesizarea instanței de judecată (Legea nr. 193/2000) care exclud, astfel, aplicarea sub acest aspect a prevederilor Legii nr. 363/2007.

Legea nr. 363/2007 nu poate constitui un instrument pentru ocolirea legislației în materia clauzelor abuzive și a hotărârilor judecătorești pronunțate în baza Legii nr. 193/2000.

Or, vădita nelegalitate a adresei în ce privește această "măsură" la care a fost obligată Banca decurge chiar din lipsa temeiului legal al acesteia.

În aceste condiții, măsurile au fost luate și cu depășirea limitelor și competențelor care revin ANPC. Normele evocate în cadrul Ordinului fundamentează doar în aparență măsurile dispuse de autoritate, pentru că în concret, acestea nu se circumscriu prevederilor respective.

2.2.3.4. Nelegalitatea rezultând din echivocul măsurilor noi dispuse - măsuri care nu puteau fi luate însă pe calea „clarificării”

Un alt motiv de nelegalitate a actului emis o reprezintă echivocul măsurii care pare a fi dispusă suplimentar prin Adresă, respectiv, în special în ce privește referirea la „aducerea contractelor la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora, precum și a expunerii la riscul valutar.” (la acare se trimite în prima pagină, fără să rezulte dacă aceasta a fost avută în vedere în exemplele de la paginile subsecvente).

În ce privește expunerea la riscul valutar, pe de o parte măsura dispusă de către Autoritate este nelegală întrucât controlul constat prin procesul verbal de contravenție nu a vizat și aspecte referitoare la riscul valutar, agenții constatatori nepropunând măsuri referitoare la acest aspect, iar pe de altă parte, oricum modalitatea în care ANPC a exprimat această măsură este echivocă, nerezultând cum s-ar putea realiza punerea în aplicare a acestei măsuri în cadrul graficului de rambursare și cu atât mai mult cu cât ar trebui să vorbim despre o măsură în „încetare”.

Or, specificul actului administrativ prin care se dispun măsuri concrete care trebuie puse în aplicare, este tocmai caracterul neechivoc al acestora, astfel încât actul să poată fi pus în executare, iar partea vizată să nu poată fi ținută răspunzătoare în caz contrar, în mod neculpabil.

De asemenea, arată că, în ce privește chestiunea expunerii la riscul valutar, dincolo de echivocul acestei măsuri, din care nu rezultă cum anume ar trebui executată și implementată în concret, oricum chestiunea riscului valutar cunoaște în prezent multiple căi de reglare, cum ar fi legea dării în plată sau mecanismul impreviziunii, după cum a reținut și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 623/2016, fiind deci neavenită o intervenție a ANPC în această materie din perspectiva practicilor comerciale incorecte.

De altminteri, și legiuitorul european validează împrumuturile acordate în monedă străină, prin Directiva nr. 17/2014 stabilind drept „remediu” următoarele:

- art. 23 „împrumuturile în monedă străină”: „(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care un contract de credit se referă la un împrumut în monedă străină, un cadru de reglementare corespunzător este instituit la momentul în care contractul de credit este încheiat, pentru a asigura cel puțin că:

(a) consumatorul are dreptul de a converti contractul de credit într-o monedă alternativă, în condiții specificate; sau [...]

(3) În cazul în care un consumator are dreptul să convertească un contract de credit într-o monedă alternativă în conformitate cu alineatul (1) litera (a), statul membru se asigură că cursul de schimb la care se efectuează conversia este rata de schimb a pieței aplicabilă în ziua aplicării conversiei, dacă contractul de credit nu specifică altfel. - s.n.

- art. 43 alin. 1 din Directivă prevede în mod expres „Prezenta directivă nu se aplică contractelor de credit existente înainte de 21 martie 2016” (iar, în speță este vorba de contracte din 2006-2010).

Așadar, măsurile ANPC sunt în dezacord și cu reglementările europene, transpuse în legislația noastră prin OUG nr. 52/2016

De altminteri, după cum a dezvoltat în cadrul cererii introductive, contractele în monedă străină transpun principiul nominalismului monetar legal reglementat, riscul derivând practic din lege - așa încât nu subzistă nicio practică incorectă sub acest aspect.

Totodată, fiind vorba de „clarificarea” măsurilor din Ordinul contestat, pe acestea care nu este admisibilă adăugarea de noi măsuri, astfel cum s-a întâmplat în speță.

2.2.3.5. Nelegalitatea decurgând din încălcarea art. 13 și 13¹ din Legea nr. 363/2007.

Neconcordanța Adresei nr. 2381/22.11.2017 cu Procesul verbal de contravenție nr. 0765202/10.10.2017

În continuare, semnalează contradicția vădită dintre măsurile concrete dispuse prin intermediul acesteia, și măsurile propuse prin Procesul verbal de contravenție nr. 0765202/10.10.2017. În acest sens, potrivit art. 13 alin. (1) lit. a), pe care a fost întemeiat ordinul ANPC, coroborat cu art. 131 din Legea nr. 363/2007, Președintele ANPC poate emite ordin pe baza propunerilor agentului constator, cuprinse în procesul verbal de constatare a contravenției.

Or, având în vedere dispoziția art. 13¹ din Legea nr. 363/2007 Adresa de completare a Ordinului este nelegală având în vedere contradicția dintre propunerea de măsură a fi dispusă, propunere ce, conform legii, provine de la agentul constator și rezultă din cuprinsul procesului verbal de contravenție, și măsurile dispuse prin Adresă. Astfel, la pagina 17 din Procesul verbal de contravenție, se arată că: „Agenții constatori propun de asemenea măsura de încetare a practicii comerciale incorecte, prevăzută la art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007 și care urmează a fi dispusă cu respectarea prevederilor art. 13¹ din Legea nr. 363/2007, măsura folosită de Raiffeisen Bank de a nu informa în prealabil consumatorul despre viitoarele costuri ale produsului financiar, faptă ce determină sau este susceptibilă să determine consumatorul să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o, astfel se impune informarea corectă și completă a consumatorului fără a omite o informație esențială necesară unui consumator mediu, ținând cont de context, pentru luarea unei decizii de tranzacționare.” Rezultă că măsura pe care agenții constatori care au întocmit procesul verbal de constatare a contravenției au propus-o spre a fi dispusă în condițiile art. 13¹ din Legea nr. 363/2007, este încetarea practicii incorecte, încetare care, în concret, se realizează printr-o obligație de a face, respectiv, prin informarea corectă și completă a consumatorului fără a omite o informație esențială necesară unui consumator mediu, ținând cont de context, pentru luarea unei decizii de tranzacționare. Cu alte cuvinte, prin procesul verbal se propune ca măsură de încetare a practicii incorecte obligarea Băncii la o obligație de a face, respectiv de a informa consumatorii corect și complet cu privire la informații esențiale pentru adoptarea deciziei de tranzacționare.

Cu toate acestea, măsurile din Ordin și din Adresa în discuție contrastează cu cele consemnate în Procesul-verbal.

2.2.3.6. În fine, semnaleză nelegalitatea Adresei decurgând din încălcarea prevederilor art. 12 din Legea nr. 363/2017. Astfel, în contextul în care această adresă a fost emisă, declarativ, pentru clarificarea Ordinului nr. 837/20.10.2017, și, în concret, pentru completarea acestuia, în mod legal și potrivit principiului simetriei, în oricare dintre cele două variante (interpretare sau completare), ar fi trebuit emisă de către aceeași entitate abilitată potrivit legii, cu emiterea Ordinului inițial, adică de către Președintele ANPC. În speță, Adresa a fost emisă de către Directorul General al Autorității, ceea ce atrage nelegalitatea actului.

2.2.4. Referitor la Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 al ANPC

2.2.4.1. După cum a menționat anterior, Răspunsul autorității la plângerea prealabilă formulată de reclamantă, este unul formal, prin care NU SE ANALIZEAZĂ niciun aspect de nelegalitate dintre cele sesizate punctual. Prin urmare, autoritatea emitentă nu a înțeles să reexamineze în mod real actul administrativ prin prisma criticilor formulate de reclamantă.

Astfel cum s-a statuat și în jurisprudență motivarea trebuie să fie adecvată actului emis și trebuie să prezinte de o manieră clară și neechivocă algoritmul urmat de instituția care a adoptat măsura atacată, astfel încât să li se permită persoanelor vizate să stabilească motivarea măsurilor și, de asemenea, să permită curților comunitare competente să efectueze revizuirea actului.

Or, în speță, de vreme ce în concret, se reia situația de fapt descrisă în Ordinul contestat fără referire la niciunul din aspectele de nelegalitate semnalate, apreciază, că o atare abordare echivalează cu o nemotivare - lipsa analizării reale a cererii reclamantei.

2.2.4.2. În al doilea rând, de vreme ce prin plângerea prealabilă sunt reiterate aspectele deja menționate în Ordinul contestat, toate elementele de critică/nelegalitate evocate în privința acestuia subzistă și în privința Răspunsului menționat.

Toate aceste aspecte justifică admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată și adiționată.

Probe: înscrisuri, expertiză de specialitate.

În drept: Legea nr. 363/2007, Legea nr. 554/2004.

La 21.12.2017, pârâta ANPC a depus întâmpinare, solicitând acțiunii acesteia ca nefondată și neîntemeiată.

În motivare, pârâta a arătat că:

1) Având în vedere adresele Grupului clienților cu credite în CHF transmise către Secretariatul General al Guvernului, Direcția Relații Publice și Administrația Prezidențială și Cetățenești și redirectionate la ANPC, înregistrate sub nr. 6834/17.08.2017 și nr. 6819/17.08.2017, adrese prin care s-au indicat posibilitatea încălcării legislației protecției consumatorilor de către reclamant, la încheierea contractelor de credit în moneda CHF, a fost demarată acțiunea de verificare și control a situațiilor semnalate.

Din sesizarea depusă de către Grupul clienților cu credite în CHF reiese faptul că în urma apariției unei serii de documente interne ale Raiffeisen Bank din perioada 2006-2009 se fac cunoscute informații referitoare la acordarea creditelor în CHF, evidențiind astfel o serie de fapte ce denotă intenția băncii de a exploata prin practici incorecte necesitățile financiare ale unor consumatori cu venituri reduse și chiar inducerea în eroare a acestora. Astfel în perioada 2006-2008 pliantele Raiffeisen Bank, cât și ofițerii bancari prezentau francul elvețian ca fiind cea mai stabilă monedă, mai mult ofereau credite ipotecare ce urmau să fie rambursate în plăți lunare pe o perioadă de 20-30 de ani aducând ca argument evoluția comparativă CHF - RON și EURO - RON, doar din ultimii 3 ani înainte de data lansării ofertelor de creditare în CHF. Prin urmare, Raiffeisen Bank dorea să acorde cât mai multe credite în quantum cât mai mare și a acordat credite cu dobânzi situate, la origine, sub nivelul pieței dar cu termene lungi, ca să își permită consumatorul să ia credit stipulând în contract clauză de majorare discreționară a dobânzii după primul an de grație ceea ce a determinat o majorare treptată a gradului de îndatorare. Raiffeisen Bank a setat în sistem mărirea automată a dobânzilor atunci când creditele împlineau un an de la acordare justificând această practică printr-o clauză introdusă în contract prin care să-și justifice majorarea unilaterală a dobânzii, astfel bancă a planificat revizuirea discreționară a dobânzii la nici 2 luni după acordarea creditelor în perioada 01.02-18.12.2008. Banca știa deja în ianuarie 2007 ca din anul al doilea va încasa sume mai mari din dobânzi majorate deși nu le majoră în relație cu evoluția LIBOR, ci pur și simplu pentru a-și

crește profiturile prin supraîndatorarea clienților. Grupul clienților cu credite în CHF subliniază faptul că banca a planificat această practică înșelătoare instruind angajații din agenții despre modul în care să motiveze creșterea dobânzilor dacă ar fi întâlnit clienți care aveau intenția de a refinanța creditele la alte bănci.

Astfel, agenții constatați analizând documentele atașate adreselor, au constatat următoarele: în urma apariției în spațiul public a unor documente interne emise de reprezentanții băncii în perioada 2006-2009. Grupul clienților cu credite în CHF aduce la cunoștința modul în care Raiffeisen Bank a acordat creditele în CHF în respectiva perioadă. Astfel Grupul clienților cu credite în CHF susține faptul că, în perioada 2006-2008 au fost încurajați atât prin pliantele emise de către bancă, cât și de către ofițerii bancari să contracteze credite în moneda CHF, întrucât aceasta era prezentată ca fiind cea mai stabilă monedă. Totodată Grupul clienților cu credite în moneda CHF ne aduce la cunoștința faptul că le-au fost oferite dobânzi mici care să permită creșterea nivelului sumelor împrumutate prin urmare era singura opțiune pentru a se încadra în măsura necesităților financiare.

Din corespondența internă a Raiffeisen Bank rezultă modul în care consumatorii erau informați în mod incorect asupra costurilor ulterioare de refinanțare astfel încât să îi determine să rămână prinși în capcana băncii.

Nivelul dobânzilor practicat în perioada promoției a fost următorul:

Mortgage – EUR 6,9% (promoție prelungită până la 30 aprilie 2007)

- RON 7,6% (promoție încheiată în 31 august 2006)

- CHF 4,9%

Flexi Plus – EUR 7,9% (promoție prelungită până la 30 aprilie 2007)

- RON 7,9% (promoție încheiată la 31 august 2006)

- CHF 5,9%

Programul de repricing se desfășoară în 3 etape, după cum urmează:

Etapa I – în cursul lunii mai 2007 (mai precis în 10 mai a fost efectuată modificarea în sistem), clienților achiziționați pe promo EUR și RON, în perioadă mai – 31 august 2006 li s-a majorat dobânda după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- RON de la 7,6% la 8,4% (actuala dobânda standard a băncii)

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- RON de la 7,9% la 8,9% (actuala dobânda standard a băncii)

Etapa a II-a – în cursul lunii septembrie 2007, clienților achiziționați pe promo EUR și pe CHF în perioada septembrie – 31 decembrie 2006 li se va majora dobânda inițială după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- CHF de la 4,9% la 5,9%

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- CHF de la 5,9% la 7%

Etapa a III-a – în cursul lunii ianuarie 2008, clienților achiziționați pe promo EUR și pe CHF în perioada ianuarie – 30 aprilie 2007 li se va majora dobânda inițială după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- CHF de la 4,9% la 5,9%

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- CHF de la 5,9% la 7%

Conform contractului de credit, dobânda este revizuiabilă. Banca poate modifica Rata dobânzii curente în funcție de evoluția pieței financiare, urmând să aducă la cunoștința împrumutatului noua Rată a dobânzii în modalitățile menționate în “Condițiile Generale de Derulare a Afacerilor”, semnate de client.

În cursul lunii aprilie 2007 au fost transmise clienților din acest program scrisori de înștiințare, după cum se poate observa din modelul atașat. Noua rată lunară li se va comunica fie la telefon (pentru cei cu Raiffeisen Direct), fie direct în unitate.

În cazul în care clienții solicită explicații suplimentare privind creșterea dobânzii și doresc refinanțarea creditului (printr-un credit de la altă bancă), se pot aduce următoarele argumente: Clientul ar trebui să nu uite că dobânda oferită de celelalte bănci este fixă pe primul an și se va mări după primul an de creditare. Dacă s-ar refinanța acum la altă bancă, vor suporta niște costuri destul de importante care pot ajunge la 2000 – 2500 de EUR pentru un credit mediu de 30.000 EUR, pentru a beneficia de o dobândă mai mică doar pentru un an, după care se vor găsi în aceeași situație;

Clientul ar trebui să se uite atât la dobânda, cât și la comisioanele percepute de concurența (comisioane de administrare lunare sau anuale, comision de acordare credit). Dacă vor lua în calcul și aceste comisioane, vor vedea că ajung la aceeași dobândă pe care o au acum la Raiffeisen sau chiar la o dobândă mai mare;

Dacă decid să refinanțeze creditul pe care îl au acum la RBRO, ar trebui să se gândească și la costuri: 3% comision de rambursare anticipată, taxă de analiză dosar la cealaltă bancă, taxă raport de evaluare, taxe notariale care pot fi substanțiale, comision de acordare. Dacă totalizează aceste sume și împart la perioada de creditare, vor vedea că suma lunară de plată va fi aceeași sau chiar mai mare;

Clientul a beneficiat de o dobândă promoțională în primul an, care i-a permis încadrarea la un credit mai mare. Acum dobânda a devenit variabilă și a fost adusă la nivelul de piață. Însă se poate spune clientului, pentru cei care au credite mortgage în EUR, că oricum beneficiază de o dobândă bună (8,5% față de 9% cât este dobânda în momentul de față în oferta curentă a băncii – pentru dobânda revizibilă). „

Din cele relatate mai sus, echipa de control a constatat faptul că banca nu a depus toate diligențele în relația cu consumatorul, dând dovadă de o totală lipsă de preocupare față de gradul de îndatorare al consumatorilor. Conform documentelor, reiese faptul că în perioada februarie - decembrie 2008, Raiffeisen Bank a acordat 914 credite cu dobândă promoțională de 4,6% și setase în sistem faptul că peste un an rata dobânzii va fi de 5.4 % (informație ce nu a fost comunicată vreunui consumator) pentru ca, ulterior să o majoreze cu 5.6% conform contractului debitorul ar fi putut să opteze pentru dobânzi fixe însă această opțiune nu era în același câmp vizual, astfel încât consumatorul să accepte respectiva variantă (8,6%/an, respectiv 14%/3 ani). Din cele sesizate reiese faptul că banca folosea această practică la întreg portofoliul de credite (inclusiv LEI și EURO).

Prin Invitația nr. 0112328/21.08.2007 agenții constatatori au solicitat un punct de vedere Raiffeisen Bank cu privire la aspectele semnalate de către Grupul cu credite în CHF în care banca deși afirmă că: ”decizia băncii de a oferi astfel de credite a avut la bază o analiză obiectivă a evoluției atât a cursului de schimb, cât și a ratei dobânzii, care dovedeau stabilitatea monedei CHF, ceea ce dovedește că nu au existat intenții comerciale înșelătoare în raport cu consumatorii, iar analiza riscului s-a efectuat în mod responsabil”, în realitate se poate constata că toate analizele economice aveau la bază exclusiv calcule comerciale, bazate pe indicatori de profit, și nu au ținut cont de eventualele variații ale cursului sau ale ratei dobânzii, respectiv nu au avut în vedere menținerea unei relații corecte cu consumatorii, prin expunerea acestora la un risc de neplată considerabil și afectând astfel o mare parte din portofoliul de credite denumite în CHF.

Deși banca afirmă: ”ca regulă, decizia pe care orice comerciant o ia la un moment dat cu privire la includerea unui serviciu sau produs în portofoliul propriu de servicii/produse, pe care le comercializează către clienți are la bază atât indicatori de risc, cât și profitabilitate, iar o astfel de analiză a stat și la baza deciziei Raiffeisen Bank SA de a oferi clienților săi un nou produs de creditare”, în realitate analiza economică a avut în vedere exclusiv indicatorul de profitabilitate, și nu interesele consumatorilor.

Prin Invitația nr. 0112320/08.09.2017, comisarii au solicitat prezentarea în detaliu a portofoliului de credite active denumite în RON, EUR, CHF. Prin punctul de vedere nr. 8506/22.09.2017, operatorul economic a afirmat ”referitor la numărul total de contracte de

credit garantat (nevoi personale, imobiliare), încheiate de bancă cu persoane fizice, în perioada 2006-2010 în monedele RON, EUR, CHF, și câte dintre acestea mai sunt active, situația la data de 31.08.2017, conținând un număr total de 38.350 credite de achiziție locuință și de nevoi personale garantate cu ipotecă acordate în perioada 2006-2010 (împărțite pe fiecare an și pe fiecare valută), din care mai sunt active un număr de 16.608 credite”.

Prin urmare, au fost influențate deciziile de însușire a acestor contracte prin neprezentarea în piață a unor posibilități negative legate de eventualitatea unor probleme la rambursarea acestor credite (scăderi semnificative ale veniturilor, creșteri ale cursului valutar sau ale dobânzilor), care au determinat consumatorii să adopte decizii pe care altfel nu le-ar fi luat, sau au generat în rândul consumatorilor convingerea că produsul pe care îl dețineau nu mai respecta caracteristicile prezentate inițial, la semnare.

Prin Adresa nr. 1987/28.09.2017 s-a solicitat băncii, autenticitatea documentelor apărute în spațiul public și conformarea cu originalul a acestora, criteriile cuantificabile și verificabile având în vedere modul de calcul al dobânzii variabile și exemplificarea variației dobânzii la tipurile de credite prezentate anterior. De asemenea, s-a solicitat prezentarea demersurilor întreprinse pentru a notifica autoritățile competente cu privire la riscurile asociate împrumuturilor în CHF, și începând cu anul 2009 (data la care banca a încheiat acordarea de credite în CHF), acțiunile întreprinse pentru a aduce la cunoștința tuturor consumatorilor beneficiari de credite în CHF riscurile asociate contractelor de credit.

Conform punctului de vedere transmis de către bancă nr. 8809/04.10.2017, „Raiffeisen Bank este în măsură să pună la dispoziția ANPC următoarele documente apărute în presa în luna iulie 2017 asumate „conform cu originalul”: Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 364/01.09.2006, Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 397/10.05.2007 și Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 577/20.02.2009. În ceea ce privește documentele care nu poartă o semnătură olografă, nu se poate vorbi de conformitate cu un document original. În ceea ce privește celelalte documente apărute în presă în luna iulie 2017, care poartă semnături olografe, Raiffeisen Bank nu este în măsură să le pună la dispoziția ANPC asumate ”conform cu originalul” întrucât, cel puțin până în prezent, aceste documente nu au fost identificate în arhiva băncii în varianta originală. Nu excludem situația în care aceste originale să fi fost sustrase de persoana/persoanele care au transmis către presă aceste documente. Menționăm că Raiffeisen Bank SA a sesizat organele de cercetare penală pentru a se verifica în ce măsură sunt întrunite elementele unei infracțiuni în legătură cu serviciul și/sau cu divulgarea secretului profesional.” Astfel, chiar din punctul de vedere transmis, Raiffeisen Bank SA nu neagă veridicitatea documentelor care au apărut în presă.

„Obligația creditorilor de a avertiza împrumutații cu credite în valută în cazul în care valoarea totală plătită variază cu mai mult de 20% ca efect al creșterii cursului de schimb valutar s-a prevăzut în OUG 52/2016, privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, pentru creditele garantate cu garanții ipotecare imobiliare și se aplică creditelor acordate începând cu data intrării în vigoare a acestui act normativ. ”Într-adevăr, nu exista la acel moment prevedere legală expresă, dar exista obligația informării consumatorului în mod corect, complet și precis asupra produsului și a consecințelor lui.

Efectele prejudiciabile pentru consumatori ale acestor practici abuzive (redenumite după 2007 prin Legea 363/2007 în practici incorecte) nu s-au epuizat la data inserării lor în contractele consumatorilor; aceste efecte nu numai că se produc și în prezent dar, mai mult, sunt agravate prin trecerea timpului, de unde rezultă caracterul de contravenție continuă.

Din punctul de vedere al temeiului legal pentru o acțiune în încetare, pentru fapte care au început să producă efecte unele din anul 2006, 2007, 2008, 2009, dar care își manifestă efectele și în prezent, este foarte important de analizat, în ordinea de mai jos, regimul juridic construit de Codul Consumului în privința ilegalității practicilor abuzive/înșelătoare/incorecte și al sancțiunilor administrative pe care le presupun aceste fapte.

Astfel, în Codul Consumului, conform art. 8, operatorii economici sunt obligați să pună pe piață numai produse sau servicii sigure, care corespund caracteristicilor prescrise sau

declarată, să se comporte în mod corect în relațiile cu consumatorii și să nu folosească practici comerciale abuzive. Din art. 48 rezultă că orice consumator trebuie să fie informat despre riscurile la care este supus prin folosirea normală sau previzibilă a bunurilor. De asemenea, conform art. 27, consumatorii beneficiază, printre altele, de următoarele drepturi: a) de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le aducă atingere drepturilor și intereselor legitime; b) de a fi informați complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor iar, conform art. 45, consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, inclusiv a serviciilor financiare oferite de către operatorii economici, astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională între produsele și serviciile oferite, în conformitate cu interesele lor economice și de altă natură și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină siguranță și securitate. Similar, din art. 3 din O.G. nr. 21/1992 consumatorii au dreptul de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime, precum și de a fi informați complet, corect și precis asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor.

Din dispozițiile art. 57 din Codul consumului rezultă că, în cazul prestărilor de servicii, informațiile trebuie să cuprindă categoria calitativă a serviciului, după caz, timpul de realizare, termenul de garanție și postgaranție, prețurile și tarifele, riscurile previzibile și, după caz, alte documente prevăzute expres de lege. În cazul serviciilor financiare, operatorii economici sunt obligați să ofere consumatorilor informații complete, corecte și precise asupra drepturilor și obligațiilor ce le revin, iar din art. 61 rezultă că se interzice prezentarea, prin orice mijloace, a afirmațiilor și indicațiilor care nu sunt conforme cu parametrii ce caracterizează produsele și serviciile și care nu pot fi probate.

În ceea ce privește sesizarea cu privire la publicitatea făcută de către Raiffeisen Bank prin care banca prezenta francul elvețian ca fiind cea mai stabilă monedă potrivit art. 39 din acest Cod, statul, prin mijloacele sale, are ca scop protejarea consumatorilor la achiziționarea de produse și servicii, precum și protejarea interesului public general împotriva publicității înșelătoare, a consecințelor negative ale publicității și stabilește condițiile în care este permisă publicitatea comparativă.

Se constată faptul că banca nu a depus toate diligențele în vederea respectării obligațiilor de a anunța public existența unor pericole la adresa consumatorilor. Iar acest comportament este, conform definiției din anexa la Codul consumului, o formă de practică comercială abuzivă, întrucât este o metodă de vânzare restrictivă sau condiționare care afectează interesele consumatorilor.

În considerarea celor de mai sus, agenții au constatat: Contractele comercianților cu consumatorii sunt în mod esențial contracte comutative, adică efectele generate de contract, inclusiv riscul contractului sau al produsului, sunt determinate sau determinabile (certe, cuantificabile). Legislația în materia protecției consumatorilor blamează contractele aleatorii și interzice transformarea sau modificarea prin voința unilaterală a comerciantului (partea puternică a raportului juridic, cel care pre-stabilește clauzele contractuale – tip, ne-negociabile, pe care le impune consumatorului) a unui contract comutativ într-un contract aleatoriu.

Dacă lipsește informația sau, și mai grav, informația este disimulată sau ascunsă sau omisă, contractul se transformă în mod nepermis, prin voința unilaterală a părții puternice a contractului, mai precis, se modifica, într-un contract aleatoriu, în care efectele contractului, adică obligațiile și riscurile generate de acesta, nu mai depind de înțelegerea inițială, reală, a părților, ci de hazard, și nici de motivațiile economice ale părților, din momentul încheierii contractului.

Informarea consumatorului asupra conținutului contractului, încă din etapa publicității/ofertei, are o importanță capitală, întrucât aceasta contribuie la transparența contractului, în sensul că

permite consumatorului să compare ofertele de contractare, iar pe de altă parte, permite consumatorului să aprecieze întinderea obligației sale.

Mai mult, informarea/aprobarea, înaintea încheierii unui contract, cu privire la condițiile contractuale și la consecințele respectivei încheieri este de o importanță majoră. Acesta din urmă decide, în special pe baza respectivei informări, dacă dorește să se oblighe contractual față de un vânzător sau de un furnizor prin aderarea la condițiile redactate în prealabil de acesta. De asemenea, o clauză contractuală trebuie redactată în mod clar și inteligibil trebuie înțeleasă ca impunând nu numai ca respectiva clauză să fie inteligibilă pentru consumator din punct de vedere gramatical, ci și că acel contract să expună în mod transparent funcționarea concretă a mecanismului de schimb al monedei străine la care se referă clauza respectivă, precum și relația dintre acest mecanism și cel prevăzut prin alte clauze referitoare la deblocarea împrumutului, astfel încât acest consumator să poată să evalueze, pe baza unor criterii clare și inteligibile, consecințele economice care rezultă din aceasta în ceea ce îl privește (a se vedea jurisprudența CJUE, speța Cofinoga cauza C-264/02, soluția este reluată și în speța Aziz cauza C-415/11, precum și în cauza C-26/2013 pct.70, în speța Arpad Kasler). Neexistând o negociere a conținutului contractului, ci doar clauze prestabilite de comerciant în contractele sale tipizate, această informare, localizată în faza pre-contractuală, este un substitut al negocierii și, practic, singurul instrument cu ajutorul căruia contractul de adeziune poate fi construit în așa fel încât să genereze obligații certe și determinate (determinabile) în sarcina consumatorului.

Pentru că nu au avut posibilitatea reală de negociere cu comercianții, consumatorii trebuiau să fie informați, clauzele contractuale trebuiau să fie clare, ușor inteligibile și fără echivoc, întrucât numai în acest fel se putea considera că ei contractau în cunoștință de cauză, având conștiința faptului că se obliga și își asuma condițiile pre-redactate de comercianți, inclusiv riscurile. Informarea completă și corectă a consumatorului este o obligație însoțită, deseori, de obligația de avertizare a consumatorului asupra riscurilor și de obligația de consiliere a consumatorului asupra alegerilor și a căilor de ieșire din impas.

Un consumator căruia i se refuză informarea în faza precontractuală (sau măcar la momentul contractării) este un posibil debitor riscant. Insolvabilitatea în care debitorul poate intra pe motiv de inadecvare la realitatea contractului sau pe motiv de neînțelegere a amplitudinii riscurilor asumate și a întinderii obligațiilor care îi revin, poate transforma iluzia unui câștig neașteptat, pe seama naivității sau a lipsei de educație economică, financiară sau juridică a debitorului, în certitudinea unei pierderi pentru creditor.

Omisiunea informării, gravă în sine, este depășită, totuși, în gravitate, de practicile înșelătoare ale comercianților. De cele mai multe ori, aceste practici incorecte ale comercianților reprezintă "rețeta" prin intermediul căreia contractele comercianților cu consumatorii, comutative prin natura lor, sunt transformate, în contra voinței consumatorilor sau dincolo de înțelegerea acestora, în contracte aleatorii.

Directiva UE 2005/29 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori, reglementează noțiunile de practici incorecte sau înșelătoare ale comercianților și stabilește în sarcina statelor membre obligația de a asigura mijloace eficiente pentru stoparea și combaterea acestora

Operatorul financiar-bancar a prezentat un produs cu o dobândă favorabilă consumatorilor, însă în realitate variația dobânzii este determinată de elemente necunoscute consumatorilor, astfel atenția lor a fost îndreptată către dobândă, ca fiind esențială și nu pe costurile neștiute care au determinat această variație.

Astfel, consumatorilor le-a fost imposibil să determine modalitatea în care va fi calculată dobânda, fapt ce echivalează cu o nerespectare a caracterului determinabil al dobânzii, încălcând dispozițiile legislației protecției consumatorilor.

Dobânda, la creditele acordate în moneda CHF, era de 4,9% fixă în primul an, după un an, aceasta devenea 5,9% (acest sistem de majorare era accesibil numai operatorului financiar bancar, nu și consumatorului).

În acest sens, banca trebuia să furnizeze consumatorilor informații suficiente pentru a le permite să adopte decizii prudente și în cunoștință de cauză.

Un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat să poată nu numai să cunoască în timp fluctuația dobânzii, ci să și evalueze consecințele economice, potențial semnificative ale unei astfel de creșteri a dobânzii, respectiv asupra obligațiilor sale financiare, în timp.

Banca nu numai că acorda un credit cu o dobândă netransparentă care putea fi modificată după bunul plac, însă în același timp setează în sistem că va majora rata dobânzii fără însă a anunța și consumatorul despre această modificare.

Astfel, banca calculează dobânzii în funcție de politica sa, aceasta modifică în mod unilateral cuantumul dobânzilor, modificând acordul de voință format la momentul semnării contractului de credit, consumatorii neputând determina în nici un fel modalitatea în care banca calculează dobânda.

Contractele de credit nu explică ce reprezintă politica băncii, cum variază dobânda în funcție de aceasta, care sunt factorii care o influențează, aceste aspecte nefiind cunoscute consumatorilor și nu precizează care sunt factorii care pot determina aceste modificări. Modificarea dobânzii este impredictibilă pentru consumatori, ea variind în funcție de voința băncii și în funcție de o politică cunoscută numai de aceasta.

În ceea ce privește formula „potrivit politicii băncii”, aceasta este lipsită de transparență, în condițiile în care nu este precizat în contract ce presupune acest indicator pe baza căruia se face revizuirea ratei dobânzii curente.

Această conduită reprezintă o practică comercială incorectă a operatorului economic în raport cu consumatorul, interzisă și sancționată prin Legea 363/2007 având în vedere faptul că orice consumator așteaptă din partea operatorului care îi oferă servicii de creditare, ca acesta să-i ofere toate diligențele prin competență și grijă așteptată în mod rezonabil, prin oferirea tuturor informațiilor necesare astfel încât consumatorul, să poată face o alegere rațională și în cunoștință de cauză raportat la nevoile și puterile sale de rambursare a datoriei.

Trebuie de avut în vedere și jurisprudența CJUE unde există referiri la noțiunea de consumator mediu prezentat ca o persoană cu “un nivel de informare rezonabil” luându-se în considerare factorii sociali, culturali și lingvistici.

După cum s-a constatat din practică, pentru a fi considerată incorectă, practica comercială trebuie să deformeze sau să fie susceptibilă să deformeze în mod esențial comportamentul economic al consumatorului mediu.

Potrivit legii, comportamentul economic al consumatorului este considerat deformat, atunci când prin intermediul practicii comerciale acesta este determinat să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o (dacă consumatorul ar fi cunoscut de la semnarea contractului nivelul la care putea să ajungă dobânda, poate lua o altă decizie de a încheia un contract cu un alt operator economic care, la acel moment practica o dobândă puțin mai mare decât cea practică de Raiffeisen Bank).

Legea stabilește o regulă generală din care sunt interzise toate practicile comerciale incorecte. O practică comercială este considerată incorectă dacă întrunește cumulativ două condiții: este contrară diligenței profesionale și deformează sau este susceptibilă să deformeze în mod esențial comportamentul economic al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia i se adresează ori al membrului mediu al unui grup, dacă este adresată unui anumit grup de consumatori.

Conform legii, diligența profesională reprezintă competența și grija așteptată în mod rezonabil de către un consumator din partea comercianților în conformitate cu practicile corecte de piață și/sau cu principiul general al bunei-credințe în domeniul de activitate al acestora.

Consumatorii au nevoie de informații corecte, concrete și precise pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză. Aceste informații trebuie să fie oferite de către operatorul economic raportat la necesitățile consumatorului mediu.

În sensul celor de mai sus, practica ce constă în fapta operatorului economic de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice,

așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției. Operatorul economic ar trebui să aducă contractele la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora.

În situația de față, agenții constatare au reținut faptul că, operatorul economic de servicii financiare Raiffeisen Bank, utilizează o practică comercială incorectă așa cum este definită de lege, încălcându-se prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 4 alin. (1) din Legea 363/2007 cu modificările și completările ulterioare, practică ce se sancționează cu amenda contravențională de la 5.000 la 100.000 lei, conform prevederilor art. 15 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea 363/2007 și se aplică sancțiunea cu amendă de 50.000 lei.

2) Referitor la nelegalitatea actului administrativ emis, face următoarele precizări :

Actul administrativ așa cum este definit la art. 2 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, trebuie să îndeplinească anumite condiții de formă și de fond.

Forma scrisă este o condiție de existență a actului administrativ, esențială pentru actele provenite de la administrația publică, lipsa ei echivalând, cu inexistența de fapt a acestuia.

Analizând aspectul exterior al diferitelor acte din practica curentă a administrației, alte condiții de formă sunt: semnătura emitentului, ștampila, antetul cu numărul de ieșire, conținutul divizat pe articole.

Consideră că în ceea ce privește condițiile de formă care trebuie îndeplinite de un act administrativ ce emană de la o autoritate publică, Ordinul cu nr. 837/20.10.2017 îndeplinește întocmai aceste condiții.

Cu privire la condiția de fond, respectiv motivarea actului administrativ emis, consideră îndeplinită și această condiție, întrucât acest Ordin a fost emis în urma propunerii agentului constator prin Procesul Verbal de Constatare a Contravenției și a faptelor constatate de către agenții constatare.

Motivarea Ordinului cu nr. 837 a fost una destul de amplă și explicită, având în vedere faptul că la baza emiterii acestuia a stat procesul verbal de constatare a contravenției.

Prin urmare, Ordinul cu nr. 837/20.10.2017 al Președintelui A.N.P.C. a fost emis în conformitate cu art. 13¹ din Legea 363/2007 „ Măsurile dispuse potrivit dispozițiilor art. 13 se realizează de către conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor sau de către conducătorii unităților cu personalitate juridică din subordinea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, la propunerea agentului constator, în termen de 5 zile.”

În conformitate cu art. 18 (1) din Legea 554/2004, în cazul acțiunilor introduse în temeiul art. 8 (1), instanța poate anula actul administrativ în tot sau în parte. Condiția pentru această acțiune în anulare este ca reclamantul să invoce vătămarea unui drept subiectiv sau a unui interes legitim recunoscut printr-o lege.

Așadar, acest act administrativ va leza drepturile subiective ale destinatarului, dacă, în mod obiectiv, a fost emis nelegal. De aceea, în cazul de față considerăm că actul administrativ este în concordanță cu temeiul legal, îndeplinind toate condițiile de formă și de fond.

Ba mai mult, prin emiterea acestui act administrativ reclamanta nu face dovada că a suferit, suferă sau riscă să sufere un prejudiciu, urmare emiterii actului administrativ atacat.

Pentru motivele expuse mai sus, consideră că actul administrativ ce emană de la pârâtă îndeplinește condițiile de fond și formă prevăzute de lege.

Probe: înscrisurile depuse, precum și orice alte mijloace de probă ce se vor dovedi ca fiind utile, pertinente și concludente justei soluționări a prezentei cauze.

În drept: Codul de Procedură Civilă, Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, Legea 554/2001 privind contenciosul administrativ.

La aceeași dată, pârâtul Președintele ANPC - BOGDAN MARCEL PANDELICĂ a depus întâmpinare la cererea adițională, solicitând respingerea acesteia ca nefondată.

În motivare, pârâtul a arătat că:

1. În primul rând, invocă excepția prematurității cu privire la adresele nr. 2209/02.11.2017 și nr. 2381/22.11.2017, pentru următoarele motive:

Împotriva adresei 2209/02.11.2017 reclamanta nu a formulat plângere prealabilă, conform art. 7 alin (1) din Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ.

Referitor la adresa înregistrată la ANPC sub nr. 2381/22.11.2017, reclamanta a formulat plângere prealabilă în data de 18.12.2017, fiind înregistrată la pârâtă cu nr. 11248. Însă, conform art. 11 alin (1) din Legea 554/2004 privind contenciosul administrativ, termenul de introducere a acțiunii curge de la momentul comunicării răspunsului la plângerea prealabilă, de la data comunicării refuzului nejustificat de soluționare a plângerii prealabile, de la data expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile, respectiv data expirării termenului legal de soluționare a cererii.

Reclamanta a înțeles să-și modifice cererea de chemare în judecată privind prezentul dosar în data de 29.11.2017, înainte de a introduce plângerea prealabilă.

Trebuie menționat faptul că atunci când s-a comunicat din partea instanței de judecată în vederea formulării întâmpinării cu privire la cererea adițională a reclamantei, instituția ANPC nu formulase răspunsul la plângerea prealabilă împotriva adresei cu nr. 2381/22.11.2017.

Astfel, raportat la dispozițiile art. 11 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 554/2004, dreptul celui vătămat printr-un act administrativ individual de a sesiza instanța de contencios administrativ, respectiv dreptul de a "introduce" acțiunea în anulare, se naște în termen de șase luni, fie de la data comunicării răspunsului la plângerea prealabilă, fie de la data expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile.

Ca atare, având în vedere că la data introducerii acțiunii nu se împlinise termenul legal de soluționare a plângerii prealabile, respectiv nu au fost întrunite condițiile prevăzute de art. 7 din Legea nr. 554/2004, cererea de modificare a acțiunii a fost introdusă prematur.

2. În data de 20.10.2017 a fost emis Ordinul nr. 837 de către Președintele A.N.P.C.

Astfel, fapta operatorului economic a constat în practica de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, determinând consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice.

Împotriva Ordinului nr. 837/20.10.2017, reclamanta a formulat plângere, fiind înregistrată în cadrul instituției noastre cu nr. 10175/01.11.2017. În data de 04.12.2017, i s-a transmis răspunsul cu nr. 1/2458 la plângerea prealabilă menționată anterior, prin care i s-a comunicat că Ordinul nr. 837/20.10.2017 este temeinic și legal.

Referitor la motivul invocat de reclamantă că Ordinul emis de Președintele A.N.P.C nu ar îndeplini condițiile de formă consacrate de lege, vă rugăm să aveți în vedere faptul că în Legea nr. 363/2007, nu este menționat în mod expres ce formă va avea Ordinul.

Cu privire la mențiunea reclamantei, cum că adresa nr. 2209/02.11.2017 este o precizare a Ordinului nr. 837, învederăm că această adresă constituie o dezvoltare mai amănunțită a motivelor ce au determinat emiterea Ordinului de încetare a practicii comerciale incorecte.

Consideră faptul că adresa cu nr. 1/2381/22.11.2017, nu reprezintă o modificare a Ordinului cu nr. 837/ 20.10.2017, adresa conținând chiar și un exemplu pentru punerea în practică mai ușor a măsurii dispuse prin Ordinul anterior menționat.

Adresa menționată a fost emisă de către agenții constatatori, deoarece aceștia au obligația de a urmări aducerea la îndeplinire de către operatorii economici a măsurilor dispuse/propuse prin documentele de control, conform CAP. 15 din Procedura Cadru de Control a A.N.P.C.

În ceea ce privesc celelalte motive invocate prin cererea adițională, acestea constituie o reiterare a motivelor invocate și prin acțiunea principală, de anulare a Ordinului nr. 837.

Probe: înscrisurile depuse la dosarul cauzei, precum și orice alte mijloace de probă ce se vor dovedi ca fiind utile, pertinente și concludente justei soluționări a prezentei cauze.

În drept: Codul de Procedură Civilă, Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii, Legea 554/2001 privind contenciosul administrativ.

Pârâta AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR a depus întâmpinare la cererea adițională, invocând aceleași motive cu cele din întâmpinarea depusă de Președintele ANPC.

În proces, ASOCIAȚIA PARAKLETOS a formulat cerere de intervenție accesorie în apărarea pârâtei Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, solicitând respingerea acțiunii în anulare formulate de Raiffeisen Bank S.A. împotriva Ordinului nr. 837/20.10.2017, astfel cum acesta a fost precizat prin Adresa nr. 2209/02.11.2017, cu cheltuieli de judecată.

În motivarea acestei cereri, intervenienta a arătat că:

I. Îndeplinirea condițiilor pentru admisibilitatea în principiu a cererii de intervenție

În ce privește condițiile de fond și de formă pentru promovarea unei cereri de intervenție accesorie, numim: (i) justificarea interesului propriu, legitim, concret și actual; (ii) termenul; (iii) materia litigiului; (iv) forma scrisă.

I.1. Justificăm un interes propriu, legitim, concret și actual în promovarea prezentei cereri de intervenție accesorie în apărarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (în continuare denumită ANPC), întrucât este o Asociație pentru protecția consumatorilor, înființată pentru a întâmpina nevoile consumatorilor din România.

Scopul înființării Asociației a fost de a proteja drepturile și interesele legitime ale consumatorilor, de a conștientiza consumatorii asupra drepturilor pe care le au și de a sprijini consumatorii în rezolvarea popriilor sesizări. În continuare, printre principalele atribuții ale Asociației se numără monitorizarea și contribuirea la implementarea legislației privind protecția consumatorilor, respectiv a Legii 363/2007.

De vreme ce natura juridică a intervenției accesorii este a unei cereri prin care se urmărește apărarea drepturilor uneia dintre părți, prin prezenta cerere de intervenție subscrisa intenționăm sprijinirea ANPC în protejarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor prejudiciați prin acțiunile înșelătoare ale Raiffeisen Bank S.A.

În ce privește legitimarea sa în formularea apărărilor în procesele în care se urmărește protejarea intereselor consumatorilor, indică art. 37 din C.proc.civ., care prevede următoarele: În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

De altfel, în condițiile art. 10 din Legea nr. 363/2007, are chiar posibilitatea de a iniția acțiuni în justiție împotriva comercianților care au săvârșit sau sunt susceptibili să săvârșească practici comerciale incorecte, în vederea stopării și combaterii practicilor comerciale incorecte.

I.2. În ceea ce privește termenul în care poate fi formulată cererea de intervenție accesorie, arată instanței că, potrivit art. 63 alin. (2) din C.proc.civ., intervenția accesorie poate fi făcută până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar și în căile extraordinare de atac.

Față de stadiul procesual al prezentului litigiul, respectiv al doilea termen de judecată în fața primei instanțe, apreciază că și sub acest aspect cererea de intervenție accesorie este admisibilă.

I.3 Prin art. 28 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 445/2004, legiuitorul a stabilit că dispozițiile acestei legi se completează cu prevederile C.proc.civ., în măsura în care nu sunt incompatibile.

În literatura de specialitate s-a considerat că intervenția accesorie este admisibilă în orice materie, întrucât nicio dispoziție procedurală nu limitează o asemenea posibilitate. De altfel, chiar instanța supremă s-a pronunțat în sensul admisibilității intervenției accesorii în orice materie, cât timp ea nu este limitată de C.proc.civ. la anumite materii.

În aceste condiții, instanța de judecată urmează a constata faptul că cererea de intervenție accesorie este compatibilă cu procedura contenciosului administrativ. În acest sens s-a pronunțat și doctrina în materie.

I.4. În condițiile art. 63 din C.proc.civ., cererea de intervenție accesorie se face în scris, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 148 alin. (1) din același act normativ. Cererea

subscrisei este formulată în scris și respectă condițiile de formă impuse de art. 148 alin. (1) din C.proc.civ.

În raport de aceste considerente, solicităm instanței ca, în temeiul art. 64 alin. (2) din C.proc.civ., să pronunțe o încheiere prin care să admită în principiu cererea de intervenție accesorie, având în vedere că sunt întrunite toate condițiile prescrite de lege, de doctrină și de practica judiciară în acest sens.

II. Motivele de respingere a acțiunii în anulare formulate de Raiffeisen Bank S.A.

II.1. Judecătoria Sector 1 București a respins plângerea Raiffeisen Bank S.A. împotriva Procesului-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017;

Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017 a fost emis de ANPC anterior emiterii Ordinului nr. 837/20.10.2017 și reprezintă actul agentului constatatator prin care s-a aplicat sancțiunea reclamantei Raiffeisen Bank S.A., în condițiile art. 15 din Legea nr. 363/2007.

Prin acțiunea ce face obiectul prezentului dosar, Raiffeisen Bank S.A. susține nelegalitatea Procesului-verbal, arătând instanței de judecată faptul că a formulat plângere contravențională împotriva acestuia. Plângerea a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei Sector 1 București cu nr. 34552/299/2017.

Prin sentința civilă nr. 2356/2018, pronunțată de Judecătoria Sector 1 București la data de 17.04.2018, instanța a respins plângerea contravențională ca neîntemeiată.

II.2. ANPC a sancționat reclamanta Raiffeisen Bank S.A. în limita competențelor stabilite prin art. 13 din Legea nr. 363/2007;

Prin acțiunea în anulare, Raiffeisen Bank S.A. susține inadmisibilitatea măsurii încetării practicilor comerciale incorecte în configurația pretinsă prin Ordinul nr. 837/20.10.2017. În concret, reclamanta pretinde că măsura excede competențelor emitentului Ordinului.

Analizând documentele interne ale reclamantei, apărute în presă în iulie 2017, ANPC a constatat că aspectele sesizate prin Adresele înregistrate de Grupul de clienți cu credite în CHF privind încălcarea legislației protecției consumatorilor fac dovada intenției Raiffeisen Bank S.A. de a exploata prin practici comerciale incorecte necesitățile financiare ale consumatorilor prin inducerea în eroare a acestora. Printre faptele care s-au imputat comerciantului, numim: (i) acordarea de credite în valuta CHF, cunoscând că această monedă nu prezintă stabilitate; (ii) neinformarea corespunzătoare a consumatorilor, pentru a-i determina să încheie contracte profund prejudiciabile; (iii) perceperea de costuri suplimentare semnificative, mascate în clauze de modificare unilaterală a dobânzii contractuale; (iv) inducerea în eroare a consumatorilor prin prezentare de fapte neadevărate cu privire la costurile unei refinanțări ulterioare. Acțiunile reclamantei au fost fondate exclusiv pe indicatori de profitabilitate, cu ignorarea intereselor consumatorilor și a riscurilor la care aceștia urmau a fi supuși, începând cu al doilea an contractual.

Consecința efectuării acestui control amănunțit asupra demersurilor reclamantei din perioada 2006-2010 a fost emiteria de către conducătorul ANPC, dl. Președinte Bogdan Marcel Pandelica, a Ordinului nr. 837/20.10.2017, prin care a sancționat Raiffeisen Bank S.A. pentru practicarea de practici comerciale incorecte.

Sancțiunea a fost aplicată cu respectarea dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii. În condițiile art. 13 din Legea nr. 363/2007, în măsura în care consideră necesar pentru protejarea intereselor implicate și, mai ales, a interesului public, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor va dispune, în procedură de urgență, una dintre următoarele măsuri: a) încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte.

Măsura încetării practicilor comerciale incorecte este singurul remediu posibil pentru eliminarea efectului dezastruos asupra consumatorilor al practicilor incorecte aplicate de către Raiffeisen Bank SA. Astfel, pentru utilizarea practicilor incorecte în activitatea sa comercială, ANPC a obligat Raiffeisen Bank S.A. la eliminarea din contracte a clauzei privind modificarea unilaterală a contractului, cu consecința repunerii creditelor în condițiile contractuale inițiale și a restituirii sumelor încasate nedatorat cu titlu de diferență de dobândă majorată.

Competența ANPC de a lua astfel de măsuri rezidă în dispozițiile art. 10 din Legea nr. 363/2007, care instituie în sarcina ANPC obligația de a decide asupra reclamațiilor și de a iniția acțiuni în justiție împotriva comercianților care au săvârșit sau sunt susceptibili să săvârșească practici comerciale incorecte. Aceste atribuții sunt stabilite în vederea stopării și combaterii practicilor comerciale incorecte.

De altfel, potrivit art. 12 din Legea nr. 363/2007, ANPC poate dispune măsuri conform legii, prin ordin emis de conducătorul său sau prin decizie emisă de conducătorii unităților cu personalitate juridică din subordinea sa. Măsurile care pot fi dispuse de către ANPC sunt reglementate la art. 13 din Legea nr. 363/2007, care prevede că ANPC va dispune, în procedură de urgență, chiar fără a exista o dovadă a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intenției sau a neglijenței comerciantului, una dintre următoarele măsuri: a) încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte; b) interzicerea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte, chiar dacă acestea nu au fost încă puse în practică, dar acest lucru este iminent.

Utilizarea de către comercianți a unor practici comerciale incorecte este interzisă, constituie contravenție și se sancționează cu amendă, care urmează a fi aplicată de către reprezentanții împuterniciți ai ANPC, în condițiile art. 15 alin. (3) din Legea nr. 363/2007.

Legea nr. 363/2007 transpune în dreptul intern Directiva 2005/29/CE a Parlamentului și a Consiliului European din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori. În Preambulul Directivei s-a reținut contribuția acesteia la asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor prin măsurile pe care le adoptă (par. 1). Directiva reglementează remediile posibil a fi dispuse pentru prevenirea practicilor comerciale incorecte cu scopul direct de influențare a deciziilor comerciale ale consumatorilor (par. 7), inclusiv prin materiale publicitare înșelătoare (par. 14) (astfel cum a sesizat ANPC în cazul Raiffeisen Bank S.A., care promova pliante cu mesaje înșelătoare, de natură a induce în eroare consumatorii).

În ce privește rolul statelor membre în implementarea mecanismului de combatere a practicilor incorecte, la art. 11 din Directiva 2005/29/CE se menționează clar că statele membre asigură existența unor mijloace adecvate și eficiente de combatere a practicilor comerciale neloiale pentru a pune în aplicare respectarea directivei în interesul consumatorilor. În realizarea acestei atribuții, statele membre trebuie să confere instanțelor judecătorești sau autorităților administrative competențele necesare pentru: a) ordona încetarea sau a institui proceduri legale corespunzătoare pentru un ordin de încetare a practicilor comerciale neloiale. Astfel cum am arătat mai sus, prin Legea nr. 363/2007 s-au instituit competențe în sarcina ANPC în ce privește combaterea practicilor incorecte, care are posibilitatea de a aplica măsurile necesare pentru remedierea efectului prejudiciabil asupra consumatorilor și pentru descurajarea consumatorilor în a mai folosi astfel de practici incorecte.

În aceste condiții, par. 22 din Directivă vorbește despre efectivitatea sancțiunilor aplicate, instituind în sarcina statelor membre obligația de a stabili sancțiunile aplicabile pentru încălcarea dispozițiilor directivei și de a asigura punerea în aplicare a acestora. Sancțiunile trebuie să fie eficiente, proporționale și cu efecte de descurajare (art. 13 din Directivă). Ca atare, rezultă că dispozițiile în materia combaterii practicilor incorecte instituie remedii efective, iar nu iluzorii, pentru descurajarea operatorilor economici în a folosi astfel de practici în scopuri profitabile. Aceste remedii au fost puse la dispoziția ANPC și instanța de judecată nu poate încuraja lipsirea autorității administrative în cauză de puterile conferite prin lege și Directivă, lipsind astfel de conținut imperativul protecției consumatorilor.

Atât dispozițiile interne, cât și Directiva 2005/29/CE își propun asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorului, prezumat a fi deosebit de vulnerabil (art. 5 alin. (3) din Directivă) la practica utilizată sau la produsul aferent, din cauza credulității. Or, prin Ordinul supus atenției instanței de judecată s-a sesizat tocmai afectarea intereselor consumatorilor de practicile incorecte, mincinoase și de natură a induce în eroare, practici adoptate de Raiffeisen Bank S.A. la momentul acordării creditelor. Informațiile false furnizate de reclamantă au

determinat consumatorii să contracteze aceste produse prejudiciabile, aceștia fiind ținta unor informații false privind principalele caracteristici și prețul final al produselor.

II.3. Măsura încetării practicilor comerciale incorecte nu produce efecte doar pentru viitor; Prin acțiunea în anulare formulată, Raiffeisen Bank S.A. susține că măsura încetării practicilor comerciale incorecte, prevăzută la art. 13 din Legea nr. 363/2007, este o măsură cu efecte pentru viitor, neputând avea valente pentru aplicare retroactivă.

Singura măsură instituită de Legea nr. 363/2007 și care privește exclusiv efectele viitoare ale practicilor comerciale incorecte este cea prevăzută la art. 13 lit. b), constând în interzicerea practicilor comerciale incorecte, care nu au fost încă puse în practică. În cauză, avem în vedere practici comerciale incorecte practicate de Raiffeisen Bank S.A. în perioada 2006-2009 și care continuă să producă efecte prejudiciabile asupra consumatorilor, aceste efecte nefiind epuizate.

Sanctiunea aplicată Raiffeisen Bank S.A. a fost consecința utilizării de către aceasta a practicilor comerciale incorecte constând în punerea pe piață a unor produse defectuoase, ale căror consecințe patrimoniale nu puteau fi apreciate de către un consumator mediu. Astfel, la momentul semnării contractelor de credit (Leu, Euro, CHF), Raiffeisen Bank S.A. prezenta consumatorilor produsul dintr-o perspectivă subiectivă, în încercarea de a-i atrage. De aici și volumul mare de credite încheiate în acea perioadă – 38.350 credite. În concret, Raiffeisen Bank S.A. acorda credite cu garanția unui curs stabil (CHF) și o dobândă mică în comparație cu cea aplicată altor produse (contracte în alte valute), credite care reprezentau, de fapt, sursa insolvabilității debitorilor. De altfel, Raiffeisen Bank S.A. a utilizat o publicitate comparativă de natură a crea confuzie în mintea consumatorului, practică interzisă prin art. 6 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 363/2007. Aceste practici ale Raiffeisen Bank S.A. au trădat intenția sa de a obține un indice de profitabilitate în detrimentul intereselor consumatorilor, ruinați în timp de aceste produse.

Contractele de credit s-au dovedit a fi profund vătămătoare pentru consumatori, întrucât: (i) cursul CHF a crescut cu peste 100 % (de la 1 CHF = 1.8741 lei la data de 24.07.2007, la 1 CHF = 4.5817 lei la data de 23.01.2015); (ii) dobânzile contractuale s-au majorat substanțial începând cu al doilea an contractual, ajungând: de la 4,9% la 5,9% (CHF), de la 6,9% la 8,5% (Euro), de la 7,6% la 8,9% (Leu).

Având în vedere consecințele acțiunilor Raiffeisen Bank S.A. din perioada 2006-2010, care au determinat prejudicierea consumatorilor, ANPC a luat măsuri prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, constând în obligarea reclamantei: (i) la aducerea contractelor la condițiile contractuale inițiale, adică la implementarea dobânzii stabilite în primul an contractual și (ii) la restituirea către consumatori a sumelor achitate cu titlu de diferență de dobândă majorată.

În mod corect, ANPC a obligat reclamanta să înlăture consecințele vătămătoare ale practicilor sale incorecte asupra consumatorilor, prin restabilirea situației de la momentul încheierii contractelor de credit. Acțiunile Raiffeisen Bank S.A. de la momentul contractării creditelor, de prezentare a informațiilor în mod trunchiat și înșelător și de convingere a consumatorilor asupra stabilității fictive a cursului CHF, au afectat în mod considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, determinându-i să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o. În aceste condiții, practicile utilizate de Raiffeisen Bank S.A. corespund calificării de la art. 4 din Legea nr. 363/2007, fiind contrare diligențelor profesionale și susceptibile a deforma în mod esențial comportamentul economic al consumatorului.

Revenirea la dobânda inițială de 4,6 (CHF), 5,6 (Euro) sau 7,6 (Leu) este singura măsură pasibilă a sancționa și descuraja comerciantul care se face vinovat de utilizarea practicilor comerciale înșelătoare, în detrimentul consumatorilor vulnerabili. Această măsură a fost dispusă în condițiile art. 13, art. 15, art. 151 și art. 152 din Legea nr. 363/2007 și urmează a produce efecte în mod retroactiv, doar în acest fel fiind, într-adevăr, reparat prejudiciul adus consumatorilor. Aceasta întrucât efectele prejudiciabile ale acțiunilor Raiffeisen Bank S.A. se produc și în prezent, fiind agravate chiar de evenimentele economice actuale.

Prin art. 151 din Legea nr. 363/2007 legiuitorul a stabilit că, odată cu aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale, agentul constatator poate dispune ca sancțiune complementară

restituirea contravalorii produsului sau serviciului, după caz, în termen de maximum 15 zile, de la luarea la cunoștință de către contravenient a procesului-verbal de constatare a contravenției. Nerespectarea de către comerciant a sancțiunii complementare reprezintă ea însăși o contravenție, sancționabilă cu amendă de la 5.000 lei la 50.000 lei, în condițiile art. 152 din Legea nr. 363/2007.

Aplicarea retroactivă a măsurii încetării este confirmată și de par. 13 din Preambulul la Directiva 2005/29/CE, care prevede că pentru a se consolida încrederea consumatorilor, interdicția generală ar trebui să se aplice și în cazul practicilor comerciale neloiale utilizate în afara oricăror relații contractuale între comerciant și consumator sau după încheierea unui contract și pe perioada de valabilitate a acestuia. În continuare, art. 3 din Directivă prevede că aceasta se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori înainte, în timpul și după o tranzacție în legătură cu un produs. În aceste condiții, rezultă că efectele prejudiciabile ale practicilor comerciale incorecte, care continuă să afecteze interesele consumatorilor, pot fi eliminate în varianta configurată de ANPC, de vreme ce sancțiunea privește toate efectele tranzacției, atât cele trecute, cât și cele viitoare.

II.4. Raiffeisen Bank S.A. este în eroare cu privire la obligația ANPC de a dovedi a prejudiciul efectiv adus consumatorilor;

În condițiile art. 13 din Legea nr. 363/2007, ANPC va dispune încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte chiar fără a exista o dovadă a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intenției sau a neglijenței comerciantului. Astfel, legiuitorul nu a instituit în sarcina ANPC obligația de a dovedi prejudiciul, intenția sau neglijența comerciantului.

Cu toate acestea, ANPC a făcut dovada practicilor comerciale incorecte practicate de Raiffeisen Bank S.A. în perioada 2006-2010, prin: documentele interne publicate în iulie 2017, pliantele privind publicitatea înșelătoare, punctele de vedere emise la cerere de către reclamantă, sesizările confirmate ale consumatorilor. Aceste înscrisuri au fost confirmate de către Raiffeisen Bank S.A. prin Adresele înaintate către ANPC și sunt de natură a face dovada atât a prejudiciului adus consumatorilor, cât și a intenției reclamantei de a obține profit în detrimentul intereselor consumatorilor, păcăliți în a contracta produse vătămătoare. Intenția reclamantei de a exploata necesitățile economice ale consumatorilor prin practici incorecte și chiar inducerea în eroare a acestora este confirmată de adoptarea ulterioară a Deciziilor Comitetului pentru Active și Passive, care modifică dobânzile contractuale în temeiul clauzelor nelegale de modificare unilaterală și discreționară a condițiilor contractuale.

Argumentele reclamantei Raiffeisen Bank S.A. privind adaptarea, în prezent, a contractelor nu prezintă relevanță pentru disculparea sa de actele întreprinse în perioada 2006-2010. În concret, OUG nr. 52/2016 de modificare a OUG nr. 50/2010 impune condiții contractuale stricte, printre care stabilirea/modificarea dobânzilor în funcție de Libor, Euribor, Robor sau alți indici obiectivi. Reclamanta pretinde că a modificat contractelor acordate în prezent, arătând astfel că a intrat în legalitate. Or, aceste motive nu constituie decât un pretext pentru a se sustragere de la sancțiunea deja aplicată, de vreme ce prin Ordinul ANPC nu s-a urmărit doar modificarea contractelor ulterioare, ci chiar modificarea contractelor în derulare, prin adaptarea la condițiile inițiale.

Nu în ultimul rând, în ce privește susținerile Raiffeisen Bank S.A. privind consecințele vătămătoare ale Ordinului cu privire la consumatorii care au semnat Acte Adicionale de adaptare a dobânzilor, arătăm că acestea sunt neîntemeiate, de vreme ce Ordinul privește situația dobânzilor majorate, măsurile luate de ANPC fiind de diminuare a acestora la nivelul stabilit inițial prin contract.

II.5. Raiffeisen Bank S.A. nu a informat, consiliat și avertizat consumatorii la momentul acordării contractelor de credit;

În ce privește obligația de informare, înțelege să redea în continuare o serie de acte normative care reglementează expres această obligație în sarcina profesioniștilor, astfel:

Art. 6 din Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor persoane fizice: Înainte de încheierea contractului, creditorul are

următoarele obligații: b) să prezinte consumatorului informațiile complete, corecte și precise privind contractul de credit avut în vedere.

Art. 8 din Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare: Înainte de semnarea contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare, instituția autorizată va pune la dispoziție împrumutatului o ofertă scrisă, care va cuprinde toate condițiile contractului și termenul de valabilitate a acesteia, care nu va fi mai mic de 10 zile de la momentul primirii ofertei de către potențialul debitor.

Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor cuprinde un întreg capitol dedicat Informării și educării consumatorilor. Cele mai relevante texte de lege cuprinse în Ordonanță sunt:

- art. 3 lit. b), care prevede dreptul consumatorilor de a fi informați complet, corect și precis asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor;

- art. 18: Consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor oferite de către operatorii economici (evoluția cursului de schimb este o astfel de caracteristică), astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor, între produsele și serviciile oferite și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină securitate;

- art. 19 și art. 20 alin. (4) care prevăd că: Vânzătorii și prestatorii de servicii trebuie să informeze consumatorii despre prețul final al produsului sau despre tariful serviciului prestat.

Aceste drepturi ale consumatorilor sunt reiterate în Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului (art. 27 lit. b), art. 45, art. 47). Art. 48 din Legea nr. 296/2004 prevede obligația profesionistului de informa consumatorul despre riscurile la care sunt supuși prin folosirea normală sau previzibilă a bunurilor.

Regulamentul BNR nr. 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice impune băncii obligația informării fiecărui client în parte cu privire la posibilitatea majorării sumelor pe care le va datora în temeiul contractului de credit, majorare determinată de:

(i) materializarea riscului valutar sau a celui de rată a dobânzii (în cazul în care acestea se produc în defavoarea împrumutaților) sau

(ii) creșterii costului creditului provenind din comisioane și alte cheltuieli privind administrarea creditului prevăzute în contract.

Directiva 2008/48/CE prevede la pct. 19 obligația generală în sarcina creditorului de a-i indica consumatorului, în etapa precontractuală, anumite informații. Această informare a consumatorului, încă din etapa publicității, are o importanță esențială: contribuie la transparența contractului în sensul că permite consumatorului să compare ofertele de creditare, iar pe de altă parte, permite consumatorului să aprecieze întinderea obligației sale, respectiv impactul economic al contractării creditului. Astfel, potrivit pct. 19 din Directivă, Pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză, consumatorii ar trebui să primească, înaintea încheierii contractului de credit, informații adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el și reflecta asupra lor, cu privire la condițiile și costul creditului, precum și la obligațiile care le revin.

Potrivit doctrinei, obligația generală precontractuală de informare există independent de o prevedere expresă a legii. Temeiul juridic general al existenței obligației de informare rezidă în interpretarea extensivă a art. 970 alin. (1) C.civ. din 1864: Convențiile trebuie executate cu bună-credință.

Obligațiile de consiliere și avertizare sunt reprezentate de îndatorirea profesionistului de a atrage atenția consumatorilor la momentul acordării creditelor asupra pericolelor și riscurilor operațiunii. Aceste obligații includ obligația de informare, fiind mai complexe și vizând inclusiv sfătuirea, orientarea și îndrumarea potențialului contractant în legătură cu oportunitatea încheierii unui anumit contract.

După cum rezultă din pliantele publicitare ale reclamantei, produsele de creditare în franci elvețieni erau promovate de către Raiffeisen Bank SA ca fiind sigure, cu risc valutar mai mic

decât valutele EUR sau USD, ca produse mai ieftine și care asigurau accesarea unei sume mai mari de bani.

În timp ce consumatorilor li se vindeau, aparent, produse sigure, revalorizarea CHF era nu numai previzibilă, dar așteptată de specialiștii de pe plan european și Mondial. Aceste informații nu erau la îndemâna consumatorilor, dar erau cunoscute și speculate de investitori și profesioniști precum reclamanta din această cauză.

Astfel, citeaza una dintre afirmațiile făcute de specialiști în perioada la care se referă ANPC și din care se poate extrage foarte ușor concluzia că în domeniu se cunoșteau și se așteptau deja efectele împrumuturilor în CHF: Investitorii internaționali au primit avertismente clare: dacă vor continua să facă speculații utilizând francul elvețian, vor trebui să se confrunte cu un cost mai mare de refinanțare atunci când acesta își va schimba traiectoria (Moec Gilles, economist la Bank of America).

În aceste condiții, instanța urmează a constata că Raiffeisen Bank S.A. a încălcat dispozițiile legale imperative care se referă la obligația de a pune pe piață produse sigure și de a informa consumatorii corect și complet asupra avantajelor și dezavantajelor acestora. Toate aceste încălcări au avut drept efect încheierea unor contracte de credit prejudiciabile, pe care consumatorii nu le-ar fi încheiat dacă banca și-ar fi respectat obligațiile legale și i-ar fi avertizat în mod corespunzător asupra riscului valutar asumat raportat la moneda CHF și asupra prețului final al creditelor (dobânda). Astfel, la momentul achiziționării acestor credite, consumatorii nu numai că nu au fost protejați de riscul valutar, dar nici nu au avut cunoștință despre dimensiunea obligațiilor asumate prin aceste contracte (dobânzile contractuale datorate).

II.6. ANPC nu a modificat contractele de credit vizate de Ordinul nr. 837/20.10.2017;

Legea nr. 363/2007 instituie o procedură cu dublu scop: (i) stoparea și (ii) combaterea practicilor comerciale incorecte. Acest dublu scop se realizează prin încetarea sau interzicerea practicilor comerciale incorecte, potrivit dispozițiilor art. 13 din lege. Dacă stoparea practicilor înșelătoare se realizează prin încetarea, respectiv interzicerea acestora, combaterea practicilor înșelătoare se poate realiza prin eliminarea efectelor acestor practici, publicarea hotărârii și sancționarea contravențională.

În această ordine de idei, arată că prin Recomandarea CE privind acțiunile colective publicată în 26 iulie 2013, Comisia Europeană recomandă ca toate statele membre să organizeze și să facă funcționale sisteme de acțiune colectivă la nivel național care să urmeze aceleași principii de bază pe întreg cuprinsul Uniunii, luând în considerare tradițiile juridice ale statelor membre și oferind protecție împotriva abuzului.

Legea nr. 363/2007 oferă un remediu efectiv împotriva practicilor comerciale incorecte, iar aplicarea legii de către instanțele de judecată trebuie să asigure respectarea efectivă a principiului efectivității, recunoscut la nivelul Curții de Justiție a Uniunii Europene. În Cauza C 118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL, Curtea a reținut că principiul efectivității impune ca regulile de procedură naționale să asigure o protecție efectivă a drepturilor conferite de dreptul comunitar. În continuare, în Cauza C 69/14, Dragoș Constantin Târșia împotriva Statului român, Curtea a stabilit că modalitățile interne aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor conferite de dreptul Uniunii nu trebuie să fie concepute astfel încât să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii.

În aceste condiții, Legea nr. 363/2007 trebuie să reprezinte un mijloc eficient de a stopa practicile comerciale incorecte utilizate de comercianți, iar efectele sale nu pot fi împiedicate pe considerente privind aplicarea normelor supletive ale dreptului comun.

Pentru a da efect principiului protecției depline contra practicilor comerciale incorecte și principiului efectivității, contractul – tip, în totalitate sau în parte (dacă numai o parte din clauzele contractului sunt expresii ale practicilor înșelătoare) trebuie să își înceteze efectele prejudiciabile pentru consumator și, consecvențial, pentru comerciant (aparent, beneficiar al unui contract împovărat pentru consumator, dar, în realitate, perdant, întrucât consumatorul insolubil este un debitor lipsă) și pentru întregul mediu de afaceri.

Principiile din dreptul comun care reglementează forța obligatorie și relativitatea efectelor contractului nu pot înlătura de la aplicare legislația specială, derogatorie de la dreptul comun, referitoare la sancționarea, stoparea și combaterea practicilor înșelătoare. Sensul dispozițiilor art. 3 alin. (2) lit. a), potrivit cărora Legea nr. 363/2007 nu aduce atingere regulilor din dreptul comun referitoare la validitatea, întocmirea sau efectele contractelor, nu este acela de înlăturare de la aplicare a legii speciale în favoarea dreptului comun (o soluție care, de altfel, ar fi fost absurdă și ar fi încălcat dispozițiile Legii nr. 24/2000, din care rezultă, printre altele, că normele speciale sunt făcute tocmai pentru a deroga de la dreptul comun, și nu invers), ci acela că validitatea, întocmirea și efectele contractului rămân supuse dispozițiilor din dreptul comun, cu excepția situațiilor în care acestea ar fi expresii ale unor practici comerciale incorecte care le afectează total sau parțial valabilitatea sau efectele.

Astfel, în construcția regimului măsurilor prevăzute de Legea nr. 363/2007, este utilizată prezumția calității de victimă a consumatorilor și prezumția de incorectitudine a practicilor comercianților. În interpretarea Directivei 2005/29/CE, CJUE a statuat, în speța BKK Mobil Oil (cauza C-59/12, pct. 36) că dispozițiile acesteia sunt concepute în mod esențial din perspectiva consumatorului în calitate de destinatar și de victimă a practicilor comerciale neloiale. Această decizie este general obligatorie în întreg spațiul Uniunii Europene, deci și în România.

În aceste condiții, încetarea practicilor înșelătoare nu echivalează cu modificarea contractelor în înțelesul dreptului comun, astfel cum în mod greșit apreciază Raiffesien Bank S.A. Contractul trebuie, desigur, să reprezinte expresia voinței părților, dar și a respectării dispozițiilor legale imperative, iar aplicarea sa în practică trebuie să fie supusă normelor de ordine publică din care este compusă legislația protecției consumatorilor. Un contract concret poate să fie legal, în individualitatea sa, desprinsă de practica incorectă a comerciantului, dar numai la nivel de aparență, întrucât efectele sale sunt înlăturate sau împuținate atunci când se face expresia acelei practici incorecte a comercianților. A prefera menținerea în viață a unui contract, cu toate efectele sale prejudiciabile pentru consumator, doar pentru că, aparent, respectă principiile din dreptul comun, înseamnă a lipsi total de efectivitate legislația protecției consumatorilor contra practicilor incorecte ale comercianților.

II.7. Contractele de credit reprezintă produse, în înțelesul Legii nr. 363/2007;

Prin acțiunea principală, Raiffeisen Bank S.A. susține că fapta sesizată de către ANPC prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 nu există, din moment ce contractul de credit este un serviciu, iar nu un produs.

În conformitate cu dispozițiile art. 2 din Legea nr. 363/2007, noțiunea de produs înglobează orice bunuri sau servicii, inclusiv bunuri imobile, drepturi și obligații. Astfel, noțiunea largă de produs cuprinde și serviciile acordate de operatorii economici consumatorilor, respectiv contractele de credit. În acest sens sunt și dispozițiile art. 2 lit. c) din Directiva 2005/29/CE. Într-o concluzie firească, rezultă că noțiunea de produs înglobează atât noțiunea de bun, cât și noțiunea de serviciu, de vreme ce serviciul este asimilat unui bun.

II.8. Ordinul nr. 837/20.10.2017 a fost motivat;

În condițiile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 363/2007, Ordinul emis de conducătorul ANPC prin care se sancționează practicile comerciale incorecte se motivează. Textul de lege se referă la motivele rezonabile care au determinat autoritatea administrativă să ia măsurile prevăzute la art. 13 din lege.

Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de Președintele ANAF, dl. Bogdan Marcel Pandelica, a fost motivat în detaliu și conține toate elementele de fapt și de drept care au determinat luarea măsurii de încetare a practicilor incorecte împotriva Raiffeisen Bank S.A. Ordinul autorității administrative se întinde pe parcursul a 9 pag., care detaliază rezultatul controlului, punctul de vedere al reclamantei și motivele pentru care măsura încetării este proporțională și adecvată pentru atingerea scopului urmărit de lege.

În ce privește obligația de motivare a Ordinului, aceasta trebuie înțeleasă ca un silogism logic, de natură a explica inteligibil hotărârea luată, ceea ce înseamnă o abordare a motivelor susceptibile, prin conținutul lor, să influențeze decizia organului emitent.

Legea nr. 363/2007 nu instituie condiții suplimentare în ce privește forma și conținutul Ordinului emis în condițiile art. 12 din lege. În aceste condiții, instanța urmează a constata că Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de conducătorul ANPC a fost motivat în mod corespunzător, acesta cuprinzând: (i) prezentarea situației de fapt; (ii) rezultatul controlului efectuat și analiza documentelor puse la dispoziție de reclamantă; (iii) detalierea practicilor comerciale înșelătoare; (iv) mecanismele de modificare a dobânzilor contractuale; (v) temeuri de drept relevante și practică judiciară europeană; (vi) efectele prejudiciabile ale practicilor comerciale incorecte asupra consumatorilor; (vii) aplicarea sancțiunii.

II.9. Concordanța măsurilor dispune prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 cu cele prevăzute în Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017;

Prin acțiunea în anulare supusă analizei, Raiffeisen Bank S.A. pretinde că informațiile precizate de ANPC în Ordinul atacat nr. 837/20.10.2017 nu sunt în concordanță cu cele reținute prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017. În motivare, aceasta susține că președintele ANPC poate emite ordin doar pe baza propunerilor agentului constator, iar agentul constator a propus sancționarea Raiffeisen Bank S.A. la o obligație de a face, respectiv de a informa consumatorii corect și complet cu privire la informații esențiale pentru adoptarea deciziei de tranzacționare. În continuare, susține că măsura dispusă prin Ordin nu rezultă din conținutul acestui act.

În realitate, atât prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, cât și prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017, ANPC a dispus măsura încetării practicilor comerciale incorecte, în condițiile art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007. În continuare, prin ambele acte administrative ANPC a sancționat reclamanta cu amendă de 50.000 lei, în condițiile art. 15 din Legea nr. 363/2007. Fiind acte care emană de la o instituție publică, redactate de agenți constatori, acestea beneficiază de o prezumție de legalitate în ce privește constatarea faptelor și aplicarea sancțiunilor.

În ce privește concretizarea în practică a măsurii de încetare a practicilor comerciale incorecte, ANPC a arătat că aceasta constă în aducerea contractelor la momentul anterior practicii incorecte, incluziv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora. De asemenea, ANPC a obligat reclamanta la restituirea către consumatorii prejudiciați a sumelor percepute cu titlu de diferență de dobândă majorată.

Lipsa informării reprezintă premisa de la care ANPC a plecat în motivarea deciziei sale, arătând că, în ipoteza unei informări corecte și complete, consumatorii nu ar fi luat decizia de a contracta. Ar fi fost absurd ca măsura încetării practicilor comerciale incorecte luată de ANPC să fie concretizată în obligația practică a Raiffeisen Bank S.A. de a informa consumatorii, de vreme ce ANPC a solicitat aducerea contractelor la condițiile contractuale inițiale. Nu în ultimul rând, nu trebuie neglijate Anexele la Procesul-verbal, care fac parte integrantă din acesta.

Pentru toate aceste argumente, solicită instanței admiterea cererii de intervenție accesorie, formulate în apărarea părții Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor și respingerea acțiunii în anulare formulate de Raiffeisen Bank S.A. împotriva Ordinului nr. 837/20.10.2017, astfel cum acesta a fost precizat prin Adresa nr. 2209/02.11.2017.

În drept, invocă dispozițiile legale la care a făcut trimitere prin prezenta cerere.

Pârâta AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR a depus întâmpinare la cererea de intervenție accesorie formulată de către ASOCIAȚIA PARAKLETOS, arătând că:

Potrivit Codului de Procedura Civilă, conform art. Art. 61. - "(1) Oricine are interes poate interveni într-un proces care se judecă între părțile originare.

(2) Intervenția este principală, când intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta.

(3) Intervenția este accesorie, când sprijină numai apărarea uneia dintre părți."

Cu privire la interesul de a interveni, consideră faptul că sunt îndeplinite condițiile unui interes determinat, personal, legitim, născut și actual. Asociația Parakletos este o asociație pentru protecția consumatorilor, înființată pentru a sprijini consumatorii.

În prezenta speță, din chiar modul de redactare a obiectului cererii de intervenție, se poate constata faptul că intervenienta nu pretinde dreptul dedus judecării în contradictoriu și cu subscria, ci numai în contradictoriu cu reclamanta, astfel intervenientul, urmărește înlăturarea unor consecințe păgubitoare consumatorilor în raport de hotărârea ce urmează să se pronunțe într-o anume pricină.

Consideră faptul că cererea de intervenție trebuie să întrunească condițiile prevăzute de lege pentru a putea fi admise, astfel solicită admiterea cererii de intervenție.

În drept: Codul de Procedură Civilă, H.G. nr.700/2012 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor,

La 10.06.2019, au formulat cerere de intervenție accesorie în interesul pârâtei ANPC, CZINA MARIA MAGDALENA și CZINA ISTVAN IMRE, înțelegând în baza art. 63 c.p.c. să susțină apărările formulate de pârâta Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, solicitând admiterea în principiu a cererii de intervenție accesorie în interesul pârâtei A.N.P.C. și respingerea acțiunii reclamantei ca nefondată.

Intervenienții au promovat o acțiune având ca obiect: obligarea S.C. Raiffeisen Bank S.A. la implementarea ordinului ANPC nr. 837/20.10.2017 în ceea ce privește executarea Contractului de credit nr. RF154845747396/05.09.2008 și obligarea acesteia la încetarea încasării dobânzilor abuzive și la emiterea unui nou grafic de rambursare în ceea ce privește executarea Contractului de credit nr. RF154845747396/05.09.2008 conținând dobânda fixă stabilită în contractul amintit, cauză care face obiectul dosarului nr. 18200/299/201B aflat pe rolul Judecătoriei Sector 1 București și care a fost suspendată până la judecarea prezentei cauze sens în care justifică un interes major în a fi parte în prezenta cauză și a susține apărările A.N.P.C. și mai mult fac parte din categoria consumatorilor abuzați de practicile neloiale ale băncilor și implicit a reclamantei.

În drept, dispozițiile Legii nr. 193/2000, art. 63 și urm din c.p.c.

Curtea a admis în principiu cererile de intervenție, prin încheierile de ședință din 7.12.2018 și 14.06.2019.

Curtea a admis pentru reclamantă, proba cu înscrisuri și expertiză, iar pentru pârâți și intervenienți, proba cu înscrisuri.

Din probele administrate, Curtea reține că prin Procesul-verbal de constatare a contravenției serie ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017 întocmit de ANPC s-a reținut încălcarea de către reclamanta Raiffeisen Bank S.A. a prevederilor art. 15 alin. 1 lit. a) coroborat cu art. 4 alin. 1 din Legea nr. 363/2007 și s-a făcut aplicarea art. 15 alin. 1 lit. a) coroborat cu art. 17 alin.1 lit. c) din Legea nr. 363/2007, valoarea amenzii aplicate fiind de 50.000 lei.

De asemenea, în cadrul secțiunii aferente măsurilor propuse (K) se trimite la încetarea practicilor comerciale incorecte, măsură prevăzută de art. 13 alin. 1 lit. a), Legea nr. 363/2007.

Totodată, în secțiunea din Procesul-verbal privitoare la datele de identificare a produselor neconforme/conforme (H) se trimite la: Cercetare 6834/17.08.2017 și Sesizări 6819/17.08.2017 - care vizează, astfel cum se menționează în Procesul-verbal, sesizarea Grupului de clienți cu credite în CHF cu trimitere la „informații referitoare la acordarea creditelor în CHF” în perioada 2006-2008, „in urma apariției unei serii de documente interne ale Raiffeisen Bank din perioada 2006-2009” (pag. 3 din Procesul-verbal, Anexa nr. 1).

În temeiul art. 16 din Legea nr. 363/2007 coroborat cu art. 31-32 din OG nr. 2/2001 reclamanta a formulat plângere împotriva Procesului-verbal mai sus menționat, înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București sub nr. de dosar 34552/299/2017.

Prin sentința civilă nr. 2356/17.04.2018, Judecătoria Sectorului 1 a respins plângerea ca neîntemeiată.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta. Până în prezent, apelul nu a fost soluționat. În consecință, Procesul-verbal de constatare a contravenției serie ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017 își produce efectele juridice în continuare, bucurându-se de prezumția de legalitate și temeinicie.

Ulterior, a fost emis de către Președintele ANPC, Ordinul nr. 837/20.10.2017, prin care, cu trimitere la propunerile din cadrul Procesului-verbal nr. serie ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017 s-a dispus:

„Începând cu data de 23.10.2017, se dispune, conform celor propuse prin Procesul verbal de constatare a contravenției Seria ANPC nr. 0765202 din data de 10.10.2017, încetarea practicii comerciale incorecte, utilizată de operatorul economic Raiffeisen Bank SA (...), ce constă în fapta operatorului economic de a de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv, costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției”.

Art. 2 din acest ordin arată că:

„Urmare a cercetării sesizărilor înregistrate la Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului cu nr. 6834/17.08.2017 și nr. 6819/17.08.2017, a fost întocmit PVCC SERIA ANPC nr. 0765202/10.10.2017 împotriva operatorului economic financiar bancar Raiffeisen Bank SA.

În urma verificărilor și a analizei documentelor puse la dispoziția instituției noastre, agenții constatare au concluzionat următoarele:

1) Având în vedere adresele Grupului clienților cu credite în CHF transmise către Secretariatul General al Guvernului, Direcția Relații Publice și Administrația Prezidențială și Cetățenești și redirecționate la ANPC, înregistrate sub nr. 6834/17.08.2017 și nr. 6819/17.08.2017, adrese prin care s-au indicat posibilitatea încălcării legislației protecției consumatorilor de către reclamant, la încheierea contractelor de credit în moneda CHF, a fost demarată acțiunea de verificare și control a situațiilor semnalate.

Din sesizarea depusă de către Grupul clienților cu credite în CHF reiese faptul că în urma apariției unei serii de documente interne ale Raiffeisen Bank din perioada 2006-2009 se fac cunoscute informații referitoare la acordarea creditelor în CHF, evidențiind astfel o serie de fapte ce denotă intenția băncii de a exploata prin practici incorecte necesitățile financiare ale unor consumatori cu venituri reduse și chiar inducerea în eroare a acestora. Astfel în perioada 2006-2008 pliantele Raiffeisen Bank, cât și ofițerii bancari prezentau francul elvețian ca fiind cea mai stabilă monedă, mai mult ofereau credite ipotecare ce urmau să fie rambursate în plăți lunare pe o perioadă de 20-30 de ani aducând ca argument evoluția comparativă CHF - RON și EURO - RON, doar din ultimii 3 ani înainte de data lansării ofertelor de creditare în CHF. Prin urmare, Raiffeisen Bank dorea să acorde cât mai multe credite în cuantum cât mai mare și a acordat credite cu dobânzi situate, la origine, sub nivelul pieței dar cu termene lungi, ca să își permită consumatorul să ia credit stipulând în contract clauză de majorare discreționară a dobânzii după primul an de grație ceea ce a determinat o majorare treptată a gradului de îndatorare. Raiffeisen Bank a setat în sistem mărirea automată a dobânzilor atunci când creditele îplineau un an de la acordare justificând această practică printr-o clauză introdusă în contract prin care să-și justifice majorarea unilaterală a dobânzii, astfel bancă a planificat revizuirea discreționară a dobânzii la nici 2 luni după acordarea creditelor în perioada 01.02-18.12.2008. Banca știa deja în ianuarie 2007 ca din anul al doilea va încasa sume mai mari din dobânzi majorate deși nu le majoră în relație cu evoluția LIBOR, ci pur și simplu pentru a-și crește profiturile prin supraîndatorarea clienților. Grupul clienților cu credite în CHF subliniază faptul că banca a planificat această practică înșelătoare instruind angajații din agenții despre modul în care să motiveze creșterea dobânzilor dacă ar fi întâlnit clienți care aveau intenția de a refinanța creditele la alte bănci.

Astfel, agenții constatare analizând documentele atașate adreselor, au constatat următoarele: în urma apariției în spațiul public a unor documente interne emise de reprezentanții băncii în perioada 2006-2009, Grupul clienților cu credite în CHF aduce la cunoștința modul în care Raiffeisen Bank a acordat creditele în CHF în respectiva perioadă. Astfel Grupul clienților cu credite în CHF susține faptul că, în perioada 2006-2008 au fost

încurajați atât prin pliantele emise de către bancă, cât și de către ofițerii bancari să contracteze credite în moneda CHF, întrucât aceasta era prezentată ca fiind cea mai stabilă moneda. Totodată Grupul clienților cu credite în moneda CHF ne aduce la cunoștința faptul că le-au fost oferite dobânzi mici care să permită creșterea nivelului sumelor împrumutate prin urmare era singura opțiune pentru a se încadra în măsura necesităților financiare.

Din corespondența internă a Raiffeisen Bank rezultă modul în care consumatorii erau informați în mod incorect asupra costurilor ulterioare de refinanțare astfel încât să îi determine să rămână prinși în capcana băncii.

Nivelul dobânzilor practicat în perioada promoției a fost următorul:

Mortgage – EUR 6,9% (promoție prelungită până la 30 aprilie 2007)

- RON 7,6% (promoție încheiată în 31 august 2006)

- CHF 4,9%

Flexi Plus – EUR 7,9% (promoție prelungită până la 30 aprilie 2007)

- RON 7,9% (promoție încheiată la 31 august 2006)

- CHF 5,9%

Programul de repricing se desfășoară în 3 etape, după cum urmează:

Etapa I – în cursul lunii mai 2007 (mai precis în 10 mai a fost efectuată modificarea în sistem), clienților achiziționați pe promo EUR și RON, în perioadă mai – 31 august 2006 li s-a majorat dobânda după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- RON de la 7,6% la 8,4% (actuala dobânda standard a băncii)

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- RON de la 7,9% la 8,9% (actuala dobânda standard a băncii)

Etapa a II-a – în cursul lunii septembrie 2007, clienților achiziționați pe promo EUR și pe CHF în perioada septembrie – 31 decembrie 2006 li se va majora dobânda inițială după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- CHF de la 4,9% la 5,9%

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- CHF de la 5,9% la 7%

Etapa a III-a – în cursul lunii ianuarie 2008, clienților achiziționați pe promo EUR și pe CHF în perioada ianuarie – 30 aprilie 2007 li se va majora dobânda inițială după cum urmează:

Mortgage – EUR de la 6,9% la 8,5%

- CHF de la 4,9% la 5,9%

Flexi Plus (inclusiv refinanțare)

- EUR de la 7,9% la 9%

- CHF de la 5,9% la 7%

Conform contractului de credit, dobânda este revizibilă. Banca poate modifica Rata dobânzii curente în funcție de evoluția pieței financiare, urmând să aducă la cunoștința împrumutatului noua Rată a dobânzii în modalitățile menționate în "Condițiile Generale de Derulare a Afacerilor", semnate de client.

În cursul lunii aprilie 2007 au fost transmise clienților din acest program scrisori de înștiințare, după cum se poate observa din modelul atașat. Noua rată lunară li se va comunica fie la telefon (pentru cei cu Raiffeisen Direct), fie direct în unitate.

În cazul în care clienții solicită explicații suplimentare privind creșterea dobânzii și doresc refinanțarea creditului (printr-un credit de la altă bancă), se pot aduce următoarele argumente:

Clientul ar trebui să nu uite că dobânda oferită de celelalte bănci este fixă pe primul an și se va mări după primul an de creditare. Dacă s-ar refinanța acum la altă bancă, vor suporta niște costuri destul de importante care pot ajunge la 2000 – 2500 de EUR pentru un credit mediu de 30.000 EUR, pentru a beneficia de o dobândă mai mică doar pentru un an, după care se vor găsi în aceeași situație;

Clientul ar trebui să se uite atât la dobânda, cât și la comisioanele percepute de concurența (comisioane de administrare lunare sau anuale, comision de acordare credit). Dacă vor lua în calcul și aceste comisioane, vor vedea că ajung la aceeași dobândă pe care o au acum la Raiffeisen sau chiar la o dobândă mai mare;

Dacă decid să refinanțeze creditul pe care îl au acum la RBRO, ar trebui să se gândească și la costuri: 3% comision de rambursare anticipată, taxă de analiză dosar la cealaltă bancă, taxă raport de evaluare, taxe notariale care pot fi substanțiale, comision de acordare. Dacă totalizează aceste sume și împart la perioada de creditare, vor vedea că suma lunară de plată va fi aceeași sau chiar mai mare;

Clientul a beneficiat de o dobândă promoțională în primul an, care i-a permis încadrarea la un credit mai mare. Acum dobânda a devenit variabilă și a fost adusă la nivelul de piață. Însă se poate spune clientului, pentru cei care au credite mortgage în EUR, că oricum beneficiază de o dobândă bună (8,5% față de 9% cât este dobânda în momentul de față în oferta curentă a băncii – pentru dobânda revizibilă). „

Din cele relatate mai sus, echipa de control a constatat faptul că banca nu a depus toate diligențele în relația cu consumatorul, dând dovadă de o totală lipsă de preocupare față de gradul de îndatorare al consumatorilor. Conform documentelor, reiese faptul că în perioada februarie - decembrie 2008, Raiffeisen Bank a acordat 914 credite cu dobândă promoțională de 4,6% și setase în sistem faptul că peste un an rata dobânzii va fi de 5.4 % (informație ce nu a fost comunicată vreunui consumator) pentru ca, ulterior să o majoreze cu 5.6% conform contractului debitorul ar fi putut să opteze pentru dobânzi fixe însă această opțiune nu era în același câmp vizual, astfel încât consumatorul să accepte respectiva variantă (8,6%/an, respectiv 14%/3 ani). Din cele sesizate reiese faptul că banca folosea această practică la întreg portofoliul de credite (inclusiv LEI și EURO).

Prin Invitația nr. 0112328/21.08.2007 agenții constatatori au solicitat un punct de vedere Raiffeisen Bank cu privire la aspectele semnalate de către Grupul cu credite în CHF în care banca deși afirmă că: "decizia băncii de a oferi astfel de credite a avut la bază o analiză obiectivă a evoluției atât a cursului de schimb, cât și a ratei dobânzii, care dovedeau stabilitatea monedei CHF, ceea ce dovedește că nu au existat intenții comerciale înșelătoare în raport cu consumatorii, iar analiza riscului s-a efectuat în mod responsabil", în realitate se poate constata că toate analizele economice aveau la bază exclusiv calcule comerciale, bazate pe indicatori de profit, și nu au ținut cont de eventualele variații ale cursului sau ale ratei dobânzii, respectiv nu au avut în vedere menținerea unei relații corecte cu consumatorii, prin expunerea acestora la un risc de neplată considerabil și afectând astfel o mare parte din portofoliul de credite denumite în CHF.

Deși banca afirmă: "ca regulă, decizia pe care orice comerciant o ia la un moment dat cu privire la includerea unui serviciu sau produs în portofoliul propriu de servicii/produse, pe care le comercializează către clienți are la bază atât indicatori de risc, cât și profitabilitate, iar o astfel de analiză a stat și la baza deciziei Raiffeisen Bank SA de a oferi clienților săi un nou produs de creditare", în realitate analiza economică a avut în vedere exclusiv indicatorul de profitabilitate, și nu interesele consumatorilor.

Prin Invitația nr. 0112320/08.09.2017, comisarii au solicitat prezentarea în detaliu a portofoliului de credite active denumite în RON, EUR, CHF. Prin punctul de vedere nr. 8506/22.09.2017, operatorul economic a afirmat "referitor la numărul total de contracte de credit garantat (nevoi personale, imobiliare), încheiate de bancă cu persoane fizice, în perioada 2006-2010 în monedele RON, EUR, CHF, și câte dintre acestea mai sunt active, situația la data de 31.08.2017, conținând un număr total de 38.350 credite de achiziție locuință și de nevoi personale garantate cu ipotecă acordate în perioada 2006-2010 (împărțite pe fiecare an și pe fiecare valută), din care mai sunt active un număr de 16.608 credite".

Prin urmare, au fost influențate deciziile de însușire a acestor contracte prin neprezentarea în piață a unor posibilități negative legate de eventualitatea unor probleme la rambursarea acestor credite (scăderi semnificative ale veniturilor, creșteri ale cursului valutar sau ale dobânzilor), care au determinat consumatorii să adopte decizii pe care altfel nu le-ar fi luat,

sau au generat în rândul consumatorilor convingerea că produsul pe care îl dețineau nu mai respecta caracteristicile prezentate inițial, la semnare.

Prin Adresa nr. 1987/28.09.2017 s-a solicitat băncii, autenticitatea documentelor apărute în spațiul public și conformarea cu originalul a acestora, criteriile cuantificabile și verificabile având în vedere modul de calcul al dobânzii variabile și exemplificarea variației dobânzii la tipurile de credite prezentate anterior. De asemenea, s-a solicitat prezentarea demersurilor întreprinse pentru a notifica autoritățile competente cu privire la riscurile asociate împrumuturilor în CHF, și începând cu anul 2009 (data la care banca a încheiat acordarea de credite în CHF), acțiunile întreprinse pentru a aduce la cunoștința tuturor consumatorilor beneficiari de credite în CHF riscurile asociate contractelor de credit.

Conform punctului de vedere transmis de către bancă nr. 8809/04.10.2017, „Raiffeisen Bank este în măsură să pună la dispoziția ANPC următoarele documente apărute în presa în luna iulie 2017 asumate „conform cu originalul”: Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 364/01.09.2006, Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 397/10.05.2007 și Decizia Comitetului pentru Active și Pasive nr. 577/20.02.2009. În ceea ce privește documentele care nu poartă o semnătură olografă, nu se poate vorbi de conformitate cu un document original. În ceea ce privește celelalte documente apărute în presă în luna iulie 2017, care poartă semnături olografe, Raiffeisen Bank nu este în măsură să le pună la dispoziția ANPC asumate „conform cu originalul” întrucât, cel puțin până în prezent, aceste documente nu au fost identificate în arhiva băncii în varianta originală. Nu excludem situația în care aceste originale să fi fost sustrate de persoana/persoanele care au transmis către presă aceste documente. Menționăm că Raiffeisen Bank SA a sesizat organele de cercetare penală pentru a se verifica în ce măsură sunt întrunite elementele unei infracțiuni în legătură cu serviciul și/sau cu divulgarea secretului profesional.” Astfel, chiar din punctul de vedere transmis, Raiffeisen Bank SA nu neagă veridicitatea documentelor care au apărut în presă.

„Obligația creditorilor de a avertiza împrumutării cu credite în valută în cazul în care valoarea totală plătită variază cu mai mult de 20% ca efect al creșterii cursului de schimb valutar s-a prevăzut în OUG 52/2016, privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, pentru creditele garantate cu garanții ipotecare imobiliare și se aplică creditelor acordate începând cu data intrării în vigoare a acestui act normativ. ”Într-adevăr, nu exista la acel moment prevedere legală expresă, dar exista obligația informării consumatorului în mod corect, complet și precis asupra produsului și a consecințelor lui.

Efectele prejudiciabile pentru consumatori ale acestor practici abuzive (redenumite după 2007 prin Legea 363/2007 în practici incorecte) nu s-au epuizat la data inserării lor în contractele consumatorilor; aceste efecte nu numai că se produc și în prezent dar, mai mult, sunt agravate prin trecerea timpului, de unde rezultă caracterul de contravenție continuă.

Din punctul de vedere al temeiului legal pentru o acțiune în încetare, pentru fapte care au început să producă efecte unele din anul 2006, 2007, 2008, 2009, dar care își manifestă efectele și în prezent, este foarte important de analizat, în ordinea de mai jos, regimul juridic construit de Codul Consumului în privința ilegalității practicilor abuzive/înșelătoare/incorecte și al sancțiunilor administrative pe care le presupun aceste fapte.

Astfel, în Codul Consumului, conform art. 8, operatorii economici sunt obligați să pună pe piață numai produse sau servicii sigure, care corespund caracteristicilor prescrise sau declarate, să se comporte în mod corect în relațiile cu consumatorii și să nu folosească practici comerciale abuzive. Din art. 48 rezultă că orice consumator trebuie să fie informat despre riscurile la care este supus prin folosirea normală sau previzibilă a bunurilor. De asemenea, conform art. 27, consumatorii beneficiază, printre altele, de următoarele drepturi: a) de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le aducă atingere drepturilor și intereselor legitime; b) de a fi informați complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o

adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor iar, conform art. 45, consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, inclusiv a serviciilor financiare oferite de către operatorii economici, astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională între produsele și serviciile oferite, în conformitate cu interesele lor economice și de altă natură și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină siguranță și securitate. Similar, din art. 3 din O.G. nr. 21/1992 consumatorii au dreptul de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime, precum și de a fi informați complet, corect și precis asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor.

Din dispozițiile art. 57 din Codul consumului rezultă că, în cazul prestărilor de servicii, informațiile trebuie să cuprindă categoria calitativă a serviciului, după caz, timpul de realizare, termenul de garanție și postgaranție, prețurile și tarifele, riscurile previzibile și, după caz, alte documente prevăzute expres de lege. În cazul serviciilor financiare, operatorii economici sunt obligați să ofere consumatorilor informații complete, corecte și precise asupra drepturilor și obligațiilor ce le revin, iar din art. 61 rezultă că se interzice prezentarea, prin orice mijloace, a afirmațiilor și indicațiilor care nu sunt conforme cu parametrii ce caracterizează produsele și serviciile și care nu pot fi probate.

În ceea ce privește sesizarea cu privire la publicitatea făcută de către Raiffeisen Bank prin care banca prezenta francul elvețian ca fiind cea mai stabilă monedă potrivit art. 39 din acest Cod, statul, prin mijloacele sale, are ca scop protejarea consumatorilor la achiziționarea de produse și servicii, precum și protejarea interesului public general împotriva publicității înșelătoare, a consecințelor negative ale publicității și stabilește condițiile în care este permisă publicitatea comparativă.

Se constată faptul că banca nu a depus toate diligențele în vederea respectării obligațiilor de a anunța public existența unor pericole la adresa consumatorilor. Iar acest comportament este, conform definiției din anexa la Codul consumului, o formă de practică comercială abuzivă, întrucât este o metodă de vânzare restrictivă sau condiționare care afectează interesele consumatorilor.

În considerarea celor de mai sus, agenții au constatat: Contractele comercianților cu consumatorii sunt în mod esențial contracte comutative, adică efectele generate de contract, inclusiv riscul contractului sau al produsului, sunt determinate sau determinabile (certe, cuantificabile). Legislația în materia protecției consumatorilor blamează contractele aleatorii și interzice transformarea sau modificarea prin voința unilaterală a comerciantului (partea puternică a raportului juridic, cel care pre-stabilește clauzele contractuale – tip, ne-negociabile, pe care le impune consumatorului) a unui contract comutativ într-un contract aleatoriu.

Dacă lipsește informația sau, și mai grav, informația este disimulată sau ascunsă sau omisă, contractul se transformă în mod nepermis, prin voința unilaterală a părții puternice a contractului, mai precis, se modifica, într-un contract aleatoriu, în care efectele contractului, adică obligațiile și riscurile generate de acesta, nu mai depind de înțelegerea inițială, reală, a părților, ci de hazard, și nici de motivațiile economice ale părților, din momentul încheierii contractului.

Informarea consumatorului asupra conținutului contractului, încă din etapa publicității/ofertei, are o importanță capitală, întrucât aceasta contribuie la transparența contractului, în sensul că permite consumatorului să compare ofertele de contractare, iar pe de altă parte, permite consumatorului să aprecieze întinderea obligației sale.

Mai mult, informarea/aprobarea, înaintea încheierii unui contract, cu privire la condițiile contractuale și la consecințele respectivei încheieri este de o importanță majoră. Acesta din urmă decide, în special pe baza respectivei informări, dacă dorește să se oblige contractual față de un vânzător sau de un furnizor prin aderarea la condițiile redactate în prealabil de acesta. De asemenea, o clauză contractuală trebuie redactată în mod clar și inteligibil

trebuie înțeleasă ca impunând nu numai ca respectiva clauză să fie inteligibilă pentru consumator din punct de vedere gramatical, ci și că acel contract să expună în mod transparent funcționarea concretă a mecanismului de schimb al monedei străine la care se referă clauza respectivă, precum și relația dintre acest mecanism și cel prevăzut prin alte clauze referitoare la deblocarea împrumutului, astfel încât acest consumator să poată să evalueze, pe baza unor criterii clare și inteligibile, consecințele economice care rezultă din aceasta în ceea ce îl privește (a se vedea jurisprudența CJUE, speța Cofinoga cauza C-264/02, soluția este reluată și în speța Aziz cauza C-415/11, precum și în cauza C-26/2013 pct. 70, în speța Arpad Kasler).

Neexistând o negociere a conținutului contractului, ci doar clauze prestabilite de comerciant în contractele sale tipizate, această informare, localizată în faza pre-contractuală, este un substitut al negocierii și, practic, singurul instrument cu ajutorul căruia contractul de adeziune poate fi construit în așa fel încât să genereze obligații certe și determinate (determinabile) în sarcina consumatorului.

Pentru că nu au avut posibilitatea reală de negociere cu comercianții, consumatorii trebuiau să fie informați, clauzele contractuale trebuiau să fie clare, ușor inteligibile și fără echivoc, întrucât numai în acest fel se putea considera că ei contractau în cunoștință de cauză, având conștiința faptului că se obliga și își asuma condițiile pre-redactate de comercianți, inclusiv riscurile. Informarea completă și corectă a consumatorului este o obligație însoțită, deseori, de obligația de avertizare a consumatorului asupra riscurilor și de obligația de consiliere a consumatorului asupra alegerilor și a căilor de ieșire din impas.

Un consumator căruia i se refuză informarea în faza precontractuală (sau măcar la momentul contractării) este un posibil debitor riscant. Insolvabilitatea în care debitorul poate intra pe motiv de inadecvare la realitatea contractului sau pe motiv de neînțelegere a amplitudinii riscurilor asumate și a întinderii obligațiilor care îi revin, poate transforma iluzia unui câștig neașteptat, pe seama naivității sau a lipsei de educație economică, financiară sau juridică a debitorului, în certitudinea unei pierderi pentru creditor.

Omisiunea informării, gravă în sine, este depășită, totuși, în gravitate, de practicile înșelătoare ale comercianților. De cele mai multe ori, aceste practici incorecte ale comercianților reprezintă "rețeta" prin intermediul căreia contractele comercianților cu consumatorii, comutative prin natura lor, sunt transformate, în contra voinței consumatorilor sau dincolo de înțelegerea acestora, în contracte aleatorii.

Directiva UE 2005/29 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori, reglementează noțiunile de practici incorecte sau înșelătoare ale comercianților și stabilește în sarcina statelor membre obligația de a asigura mijloace eficiente pentru stoparea și combaterea acestora

Operatorul financiar-bancar a prezentat un produs cu o dobândă favorabilă consumatorilor, însă în realitate variația dobânzii este determinată de elemente necunoscute consumatorilor, astfel atenția lor a fost îndreptată către dobândă, ca fiind esențială și nu pe costurile neștiute care au determinat această variație.

Astfel, consumatorilor le-a fost imposibil să determine modalitatea în care va fi calculată dobânda, fapt ce echivalează cu o nerespectare a caracterului determinabil al dobânzii, încălcând dispozițiile legislației protecției consumatorilor.

Dobânda, la creditele acordate în moneda CHF, era de 4,9% fixă în primul an, după un an, aceasta devenea 5,9% (acest sistem de majorare era accesibil numai operatorului financiar bancar, nu și consumatorului).

În acest sens, banca trebuia să furnizeze consumatorilor informații suficiente pentru a le permite să adopte decizii prudente și în cunoștință de cauză.

Un consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat să poată nu numai să cunoască în timp fluctuația dobânzii ci să și evalueze consecințele economice, potențial semnificative ale unei astfel de creșteri a dobânzii, respectiv asupra obligațiilor sale financiare, în timp.

Banca nu numai că acorda un credit cu o dobândă netransparentă care putea fi modificată după bunul plăc, însă în același timp setează în sistem că va majora rata dobânzii fără însă a anunța și consumatorul despre această modificare.

Astfel, banca calculează dobânzii în funcție de politica sa, aceasta modifică în mod unilateral cuantumul dobânzilor modificând acordul de voință format la momentul semnării contractului de credit, consumatorii neputând determina în nici un fel modalitatea în care banca calculează dobânda.

Contractele de credit nu explică ce reprezintă politica băncii, cum variază dobânda în funcție de aceasta, care sunt factorii care o influențează, aceste aspecte nefiind cunoscute consumatorilor și nu precizează care sunt factorii care pot determina aceste modificări. Modificarea dobânzii este impredictibilă pentru consumatori, ea variind în funcție de voința băncii și în funcție de o politică cunoscută numai de aceasta.

În ceea ce privește formula „potrivit politicii băncii”, aceasta este lipsită de transparență, în condițiile în care nu este precizat în contract ce presupune acest indicator pe baza căruia se face revizuirea ratei dobânzii curente.

Această conduită reprezintă o practică comercială incorectă a operatorului economic în raport cu consumatorul, interzisă și sancționată prin Legea 363/2007 având în vedere faptul că orice consumator așteaptă din partea operatorului care îi oferă servicii de creditare, ca acesta să-i ofere toate diligențele prin competență și grijă așteptată în mod rezonabil, prin oferirea tuturor informațiilor necesare astfel încât consumatorul, să poată face o alegere rațională și în cunoștință de cauză raportat la nevoile și puterile sale de rambursare a datoriei.

Trebuie de avut în vedere și jurisprudența CJUE unde există referiri la noțiunea de consumator mediu prezentat ca o persoană cu “un nivel de informare rezonabil” luându-se în considerare factorii sociali, culturali și lingvistici.

După cum s-a constatat din practică, pentru a fi considerată incorectă, practica comercială trebuie să deformeze sau să fie susceptibilă să deformeze în mod esențial comportamentul economic al consumatorului mediu.

Potrivit legii, comportamentul economic al consumatorului este considerat deformat, atunci când prin intermediul practicii comerciale acesta este determinat să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o (dacă consumatorul ar fi cunoscut de la semnarea contractului nivelul la care putea să ajungă dobânda, poate lua o altă decizie de a încheia un contract cu un alt operator economic care, la acel moment practica o dobândă puțin mai mare decât cea practică de Raiffeisen Bank).

Legea stabilește o regulă generală din care sunt interzise toate practicile comerciale incorecte. O practică comercială este considerată incorectă dacă întrunește cumulativ două condiții: este contrară diligenței profesionale și deformează sau este susceptibilă să deformeze în mod esențial comportamentul economic al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia i se adresează ori al membrului mediu al unui grup, dacă este adresată unui anumit grup de consumatori.

Conform legii, diligența profesională reprezintă competența și grija așteptată în mod rezonabil de către un consumator din partea comercianților în conformitate cu practicile corecte de piață și/sau cu principiul general al bunei-credințe în domeniul de activitate al acestora.

Consumatorii au nevoie de informații corecte, concrete și precise pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză. Aceste informații trebuie să fie oferite de către operatorul economic raportat la necesitățile consumatorului mediu.

În sensul celor de mai sus, practica ce constă în fapta operatorului economic de a nu informa în prealabil consumatorii despre viitoarele costuri ale produsului financiar, a determinat consumatorii să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o dacă aceștia ar fi cunoscut în prealabil, nivelul la care dobânda urma să crească, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma să-l aplice, așa cum a fost detaliat în documentația ce a stat la baza întocmirii procesului verbal de constatare a contravenției. Operatorul economic ar trebui să aducă contractele la

momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora.

În situația de față, agenții constatatori au reținut faptul că, operatorul economic de servicii financiare Raiffeisen Bank, utilizează o practică comercială incorectă așa cum este definită de lege, încălcându-se prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 4 alin. (1) din Legea 363/2007 cu modificările și completările ulterioare, practică ce se sancționează cu amenda contravențională de la 5.000 la 100.000 lei, conform prevederilor art. 15 alin. (1) lit. a) coroborat cu art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea 363/2007 și se aplică sancțiunea cu amendă de 50.000 lei.”

De asemenea, în legătură cu Ordinul menționat, i-a fost comunicată Adresa nr. 2209/02.11.2017 prin care i s-a solicitat ca până la data de 06.11.2017 să comunice punerea în aplicare a măsurii dispuse „privind încetarea practicii comerciale incorecte ce consta in fapta operatorului de a nu informa in prealabil, nivelul la care dobanda urma sa creasca, respectiv costurile pe care nu le-au putut preconiza, deși operatorul de servicii financiar bancar cunoștea nivelul dobânzii pe care urma sa-l aplice, asa cum a fost detaliat in documentația ce a stat la baza intocmirii procesului verbal de constatare a contravenției, respectiv aducerea contractelor la momentul anterior practicii, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora”.

Reclamanta a transmis la data de 06.11.2017 o Adresă de răspuns prin care a semnalat printre altele autorității, faptul că în ceea ce privește contractele de credit, acestea au suferit amendamente pe parcursul executării, inclusiv prin aplicarea OUG nr. 50/2010 și că, în lipsa clarificărilor, privită izolat, aplicarea măsurii dispuse de ANPC ar conduce la creșterea dobânzii pentru un procent semnificativ din portofoliul vizat de ANPC. Totodată, reclamanta a arătat că a început implementarea Ordinului 837/20.10.2017 aplicând cu prioritate efectul său pozitiv, iar implementarea acestuia va fi adusă la cunoștința clienților printr-o Notificare.

Prin Răspunsul nr. 2381/22.11.2017 emis de AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR - Direcția Generală de Control și Supraveghere Piață și Armonizare Europeană, trimițându-se la solicitările reclamantei de clarificare a dispozitivului Ordinului în discuție (înregistrate la ANPC sub nr. 9839/26.10.2017 și nr. 10297/09.11.2017) se arată că

- sunt vizate contractele de credit încheiate de Bancă în perioada 2006-2010, independent de moneda creditului, și care nu au formula de dobândă explicitată prin raportare la indici de referință;

- în ceea ce privește modalitatea efectivă de implementare, aceasta este solicitată a se face de o manieră retroactivă, încă de la data încheierii contractelor, cu recalcularea soldului și restituiri de sume la solicitarea clienților.

Față de Răspunsul menționat anterior, reclamanta a revenit cu o nouă Adresă către ANPC înregistrată sub nr. 11026/08.12.2017 prin care a semnalat necorelarea recomandărilor cu situația de fapt existentă, respectiv faptul că prin precizările transmise se adaugă noi valențe măsurilor pretinse, astfel că Banca nu poate să efectueze periodic operațiuni asupra conturilor clienților, cu incidență în dimensionarea obligațiilor de plată ale acestora și nu poate să își asume acțiuni care induc incertitudine la nivelul relației cu clientul. Așa încât măsurile dispuse, datorită lipsei de coerență și neclarității acestora, riscă să nu își atingă scopul și să genereze interpretări divergente și noi situații conflictuale dintre părți. Totodată, prin actul înregistrat la ANPC sub nr. 11248/18.12.2017 a expus punctual criticile sale față de conținutul Adresei în discuție.

Reclamanta a formulat plângere prealabilă împotriva Ordinului, înregistrată la ANPC sub nr. 10175/02.11.2017, prin care a solicitat revocarea Ordinului, detaliind aspectele de nelegalitate care subzistă în privința acestuia.

Prin Răspunsul la plângerea prealabilă nr. 2458/04.12.2017 este reluată situația de fapt descrisă în Ordinul contestat cu mențiunea finală potrivit căreia „apreciem Ordinul nr. 837/20.10.2017 ca fiind temeinic și legal”.

Curtea consideră că Ordinul nr. 837/20.10.2017 a fost motivat corespunzător.

Ordinul a fost emis în conformitate cu art. 13¹ din Legea 363/2007 „Măsurile dispuse potrivit dispozițiilor art. 13 se realizează de către conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor sau de către conducătorii unităților cu personalitate juridică din subordinea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, la propunerea agentului constator, în termen de 5 zile.”

Potrivit art. 12 alin. (2) din Legea nr. 363/2007, Ordinul emis de conducătorul ANPC prin care se sancționează practicile comerciale incorecte se motivează.

Legea nr. 363/2007 nu instituie condiții suplimentare în ce privește forma și conținutul Ordinului emis în condițiile art. 12 din lege.

Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de Președintele ANPC cuprinde:

- prezentarea situației de fapt;
- rezultatul controlului efectuat și analiza documentelor puse la dispoziție de reclamantă;
- detalierea practicilor comerciale înșelătoare;
- mecanismele de modificare a dobânzilor contractuale;
- temeuri de drept relevante și practică judiciară europeană;
- efectele prejudiciabile ale practicilor comerciale incorecte asupra consumatorilor;
- aplicarea sancțiunii.

Curtea apreciază că Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de Președintele ANPC a fost motivat în detaliu și conține toate elementele de fapt și de drept care au determinat luarea măsurii de încetare a practicilor incorecte împotriva reclamantei, detaliind rezultatul controlului, punctul de vedere al reclamantei și motivele pentru care măsura încetării este proporțională și adecvată pentru atingerea scopului urmărit de lege.

În al doilea rând, Curtea apreciază că **există concordanță între măsurile dispuse prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 și cele prevăzute în Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017.**

Prin acțiunea în anulare, reclamanta afirmă că informațiile precizate de ANPC în Ordinul atacat nr. 837/20.10.2017 nu sunt în concordanță cu cele reținute prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017. În motivare, aceasta susține că președintele ANPC poate emite ordin doar pe baza propunerilor agentului constator, iar agentul constator a propus sancționarea Raiffeisen Bank S.A. la o obligație de a face, respectiv de a informa consumatorii corect și complet cu privire la informații esențiale pentru adoptarea deciziei de tranzacționare. În continuare, susține că măsura dispusă prin Ordin nu rezultă din conținutul acestui act.

Curtea observă că, atât prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, cât și prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017, ANPC a dispus măsura încetării practicilor comerciale incorecte, în condițiile art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007. În continuare, prin ambele acte administrative ANPC a sancționat reclamanta cu amendă de 50.000 lei, în condițiile art. 15 din Legea nr. 363/2007.

În ce privește concretizarea în practică a măsurii de încetare a practicilor comerciale incorecte, ANPC a arătat că aceasta constă în aducerea contractelor la momentul anterior practicii incorecte, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu condițiile contractuale de la momentul semnării acestora. De asemenea, ANPC a obligat reclamanta la restituirea către consumatorii prejudiciați a sumelor percepute cu titlu de diferență de dobândă majorată.

Lipsa informării reprezintă premisa de la care ANPC a plecat în motivarea deciziei sale, arătând că, în ipoteza unei informări corecte și complete, consumatorii nu ar fi luat decizia de a contracta. Ar fi fost absurd ca măsura încetării practicilor comerciale incorecte luată de ANPC să fie concretizată în obligația practică a Raiffeisen Bank S.A. de a informa consumatorii, de vreme ce ANPC a solicitat aducerea contractelor la condițiile contractuale inițiale.

În al treilea rând, Curtea apreciază că ANPC a sancționat pe reclamantă în limita competențelor stabilite prin art. 13 din Legea nr. 363/2007.

Prin acțiunea în anulare, Raiffeisen Bank S.A. sustine inadmisibilitatea măsurii încetării practicilor comerciale incorecte în configurația pretinsă prin Ordinul nr. 837/20.10.2017. În concret, reclamanta pretinde că măsura excede competențelor emitențului Ordinului.

Legea nr. 363/2007 transpune în dreptul intern Directiva 2005/29/CE a Parlamentului și a Consiliului European din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori. În Preambulul Directivei s-a reținut contribuția acesteia la asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor prin măsurile pe care le adoptă (par. 1). Directiva reglementează remediile posibil a fi dispuse pentru prevenirea practicilor comerciale incorecte cu scopul direct de influențare a deciziilor comerciale ale consumatorilor (par. 7), inclusiv prin materiale publicitare înșelătoare (par. 14) (astfel cum a sesizat ANPC în cazul Raiffeisen Bank S.A., care promova pliante cu mesaje înșelătoare, de natură a induce în eroare consumatorii).

În ce privește rolul statelor membre în implementarea mecanismului de combatere a practicilor incorecte, la art. 11 din Directiva 2005/29/CE se menționează clar că statele membre asigură existența unor mijloace adecvate și eficiente de combatere a practicilor comerciale neloiale pentru a pune în aplicare respectarea directivei în interesul consumatorilor. În realizarea acestei atribuții, statele membre trebuie să confere instanțelor judecătorești sau autorităților administrative competențele necesare pentru a ordona încetarea sau a institui proceduri legale corespunzătoare pentru un ordin de încetare a practicilor comerciale neloiale. Prin Legea nr. 363/2007 s-au instituit competențe în sarcina ANPC în ce privește combaterea practicilor incorecte, care are posibilitatea de a aplica măsurile necesare pentru remedierea efectului prejudiciabil asupra consumatorilor și pentru descurajarea consumatorilor în a mai folosi astfel de practici incorecte.

În aceste condiții, par. 22 din Directivă vorbește despre efectivitatea sancțiunilor aplicate, instituind în sarcina statelor membre obligația de a stabili sancțiunile aplicabile pentru încălcarea dispozițiilor directivei și de a asigura punerea în aplicare a acestora. Sancțiunile trebuie să fie eficiente, proporționale și cu efecte de descurajare (art. 13 din Directivă). Ca atare, rezultă că dispozițiile în materia combaterii practicilor incorecte instituie remedii efective, iar nu iluzorii, pentru descurajarea operatorilor economici în a folosi astfel de practici în scopuri profitabile.

Atât dispozițiile interne, cât și Directiva 2005/29/CE își propun asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorului, prezumat a fi deosebit de vulnerabil (art. 5 alin. (3) din Directivă) la practica utilizată sau la produsul aferent, din cauza credulității. Or, prin Ordinul atacat s-a sesizat tocmai afectarea intereselor consumatorilor de practicile incorecte, mincinoase și de natură a induce în eroare, practici adoptate de reclamantă la momentul acordării creditelor. Informațiile false furnizate de reclamantă au determinat consumatorii să contracteze aceste produse prejudiciabile, aceștia fiind ținta unor informații false privind principalele caracteristici și prețul final al produselor.

Potrivit art. 12 din Legea nr. 363/2007, ANPC poate dispune măsuri conform legii, prin ordin emis de conducătorul său sau prin decizie emisă de conducătorii unităților cu personalitate juridică din subordinea sa. Măsurile care pot fi dispuse de către ANPC sunt reglementate la art. 13 din Legea nr. 363/2007, care prevede că ANPC va dispune, în procedură de urgență, chiar fără a exista o dovadă a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intenției sau a neglijenței comerciantului, una dintre următoarele măsuri: a) încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte; b) interzicerea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte, chiar dacă acestea nu au fost încă puse în practică, dar acest lucru este iminent.

Măsura încetării practicilor comerciale incorecte este singurul remediu posibil pentru eliminarea efectului practicilor incorecte ale reclamantei împotriva consumatorilor.

Astfel, pentru utilizarea practicilor incorecte în activitatea sa comercială, ANPC a obligat Raiffeisen Bank S.A. la eliminarea din contracte a clauzei privind modificarea unilaterală a contractului, cu consecința repunerii creditelor în condițiile contractuale inițiale și a restituirii sumelor încasate nedatorat cu titlu de diferență de dobândă majorată.

Măsura încetării practicilor comerciale incorecte nu produce efecte doar pentru viitor.

Prin acțiunea în anulare formulată, reclamanta susține că măsura încetării practicilor comerciale incorecte, prevăzută la art. 13 din Legea nr. 363/2007, este o măsură cu efecte pentru viitor, neputându-se aplica retroactiv.

Curtea apreciază că singura măsură instituită de Legea nr. 363/2007 și care privește exclusiv efectele viitoare ale practicilor comerciale incorecte este cea prevăzută la art. 13 lit. b), constând în interzicerea practicilor comerciale incorecte, care nu au fost încă puse în practică. În speță, sunt analizate practici comerciale incorecte folosite de reclamantă în perioada 2006-2009 și care continuă să producă efecte asupra consumatorilor, aceste efecte nefiind epuizate. Sancțiunea aplicată reclamantei a fost consecința utilizării de către aceasta a practicilor comerciale incorecte constând în punerea pe piață a unor produse prejudiciabile, ale căror consecințe patrimoniale nu puteau fi apreciate de către un consumator mediu. Astfel, la momentul semnării contractelor de credit, reclamanta prezenta consumatorilor produsul dintr-o perspectivă subiectivă, în încercarea de a-i atrage. De aici și volumul mare de credite încheiate în acea perioadă – 38.350 credite. În concret, reclamanta acorda credite cu garanția unui curs stabil (CHF) și o dobândă mică în comparație cu cea aplicată altor produse (contracte în alte valute).

Contractele de credit sau fost vătămătoare pentru consumatori, întrucât:

- cursul CHF a crescut cu peste 100 % (de la 1 CHF = 1.8741 lei la data de 24.07.2007, la 1 CHF = 4.5817 lei la data de 23.01.2015);

- dobânzile contractuale s-au majorat substanțial începând cu al doilea an contractual, ajungând: de la 4,9% la 5,9% (CHF), de la 6,9% la 8,5% (Euro), de la 7,6% la 8,9% (Leu).

Având în vedere consecințele acțiunilor Raiffeisen Bank S.A. din perioada 2006-2010, care au determinat prejudicierea consumatorilor, ANPC a luat măsuri prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, constând în obligarea reclamantei:

- la aducerea contractelor la condițiile contractuale inițiale, adică la implementarea dobânzii stabilite în primul an contractual și

- la restituirea către consumatori a sumelor achitate cu titlu de diferență de dobândă majorată.

În acest fel, ANPC a obligat reclamanta să înlăture consecințele vătămătoare ale practicilor sale incorecte asupra consumatorilor, prin restabilirea situației de la momentul încheierii contractelor de credit. Acțiunile reclamantei de la momentul contractării creditelor, de prezentare a informațiilor în mod trunchiat și înșelător și de convingere a consumatorilor asupra stabilității fictive a cursului CHF, au afectat în mod considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, determinându-i să ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o. În aceste condiții, practicile utilizate de Raiffeisen Bank S.A. corespund calificării de la art. 4 din Legea nr. 363/2007, fiind contrare diligențelor profesionale și susceptibile a deforma în mod esențial comportamentul economic al consumatorului.

Prin art. 15¹ din Legea nr. 363/2007 legiuitorul a stabilit că, odată cu aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale, agentul constator poate dispune ca sancțiune complementară restituirea contravalorii produsului sau serviciului, după caz, în termen de maximum 15 zile, de la luarea la cunoștință de către contravenient a procesului-verbal de constatare a contravenției. Nerespectarea de către comerciant a sancțiunii complementare reprezintă ea însăși o contravenție, sancționabilă cu amendă de la 5.000 lei la 50.000 lei, în condițiile art. 152 din Legea nr. 363/2007.

Revenirea la dobânda inițială de 4,6 (CHF), 5,6 (Euro) sau 7,6 (Leu) este singura măsură aptă să sancționeze și să descurajeze comerciantul care se face vinovat de utilizarea practicilor comerciale înșelătoare, în detrimentul consumatorilor vulnerabili. Această măsură a fost dispusă în condițiile art. 13, art. 15, art. 15¹ și art. 15² din Legea nr. 363/2007 și urmează a produce efecte în mod retroactiv, doar în acest fel fiind, într-adevăr, reparat prejudiciul adus consumatorilor.

Aplicarea retroactivă a măsurii încetării este confirmată și de par. 13 din Preambulul la Directiva 2005/29/CE, care prevede că pentru a se consolida încrederea consumatorilor, interdicția generală ar trebui să se aplice și în cazul practicilor comerciale neloiale utilizate în afara oricăror relații contractuale între comerciant și consumator sau după încheierea unui contract și pe perioada de valabilitate a acestuia. În continuare, art. 3 din Directivă prevede că aceasta se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori înainte, în timpul și după o tranzacție în legătură cu un produs.

Pârâta ANPC nu a modificat contractele de credit vizate de Ordinul nr. 837/20.10.2017.

Legea nr. 363/2007 instituie o procedură cu dublu scop: stoparea și combaterea practicilor comerciale incorecte. Acest dublu scop se realizează prin încetarea sau interzicerea practicilor comerciale incorecte, potrivit dispozițiilor art. 13 din lege. Dacă stoparea practicilor înșelătoare se realizează prin încetarea, respectiv interzicerea acestora, combaterea practicilor înșelătoare se poate realiza prin eliminarea efectelor acestor practici, publicarea hotărârii și sancționarea contravențională.

Prin Recomandarea CE privind acțiunile colective publicată în 26 iulie 2013, Comisia Europeană recomandă ca toate statele membre să organizeze și să facă funcționale sisteme de acțiune colectivă la nivel național care să urmeze aceleași principii de bază pe întreg cuprinsul Uniunii, luând în considerare tradițiile juridice ale statelor membre și oferind protecție împotriva abuzului.

Legea nr. 363/2007 oferă un remediu efectiv împotriva practicilor comerciale incorecte, iar aplicarea legii de către instanțele de judecată trebuie să asigure respectarea efectivă a principiului efectivității, recunoscut la nivelul Curții de Justiție a Uniunii Europene. În Cauza C 118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL, Curtea a reținut că principiul efectivității impune ca regulile de procedură naționale să asigure o protecție efectivă a drepturilor conferite de dreptul comunitar. În continuare, în Cauza C 69/14, Dragoș Constantin Târșia împotriva Statului român, Curtea a stabilit că modalitățile interne aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor conferite de dreptul Uniunii nu trebuie să fie concepute astfel încât să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii.

Pentru a da efect principiului protecției depline contra practicilor comerciale incorecte și principiului efectivității, contractul - tip, în totalitate sau în parte (în măsura în care în tot sau în parte conține practici înșelătoare) trebuie să își înceteze efectele prejudiciabile pentru consumator, pentru comerciant și pentru întregul mediu de afaceri.

Principiile din dreptul comun care reglementează forța obligatorie și relativitatea efectelor contractului nu pot înlătura de la aplicare legislația specială, derogatorie de la dreptul comun, referitoare la sancționarea, stoparea și combaterea practicilor înșelătoare. Sensul dispozițiilor art. 3 alin. (2) lit. a), potrivit cărora Legea nr. 363/2007 nu aduce atingere regulilor din dreptul comun referitoare la validitatea, întocmirea sau efectele contractelor, nu este acela de înlăturare de la aplicare a legii speciale în favoarea dreptului comun (o soluție care, de altfel, ar fi fost absurdă și ar fi încălcat dispozițiile Legii nr. 24/2000, din care rezultă, printre altele, că normele speciale sunt făcute tocmai pentru a deroga de la dreptul comun, și nu invers), ci acela că validitatea, întocmirea și efectele contractului rămân supuse dispozițiilor din dreptul comun, cu excepția situațiilor în care acestea ar fi expresii ale unor practici comerciale incorecte care le afectează total sau parțial valabilitatea sau efectele.

Astfel, Legea nr. 363/2007 utilizează prezumția calității de victimă a consumatorilor și prezumția de incorectitudine a practicilor comercianților. În interpretarea Directivei 2005/29/CE, CJUE a statuat, în speța BKK Mobil Oil (cauza C-59/12, pct. 36) că dispozițiile acesteia sunt concepute în mod esențial din perspectiva consumatorului în calitate de destinatar și de victimă a practicilor comerciale neloiale.

În aceste condiții, încetarea practicilor înșelătoare nu echivalează cu modificarea contractelor în înțelesul dreptului comun, astfel cum în mod greșit apreciază reclamanta. Contractul trebuie să exprime voința părților, dar și să respecte dispozițiilor legale imperative, iar aplicarea sa în practică trebuie să fie supusă normelor de ordine publică din care este compusă legislația protecției consumatorilor. A prefera menținerea în viață a unui contract, cu toate

efectele sale prejudiciabile pentru consumator, doar pentru că, aparent, respectă principiile din dreptul comun, înseamnă a lipsi total de efectivitate legislația protecției consumatorilor contra practicilor incorecte ale comercianților.

În condițiile art. 13 din Legea nr. 363/2007, ANPC va dispune încetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte chiar fără a exista o dovadă a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intenției sau a neglijenței comerciantului. Astfel, legiuitorul nu a instituit în sarcina ANPC obligația de a dovedi prejudiciul, intenția sau neglijența comerciantului.

Cu toate acestea, ANPC a făcut dovada practicilor comerciale incorecte practicate de Raiffeisen Bank S.A. în perioada 2006-2010, prin: documentele interne publicate în iulie 2017, pliantele privind publicitatea înșelătoare, punctele de vedere emise la cerere de către reclamantă, sesizările confirmate ale consumatorilor. Aceste înscrisuri au fost confirmate de către reclamantă prin Adresele înaintate către ANPC și sunt de natură a face dovada, atât a prejudiciului adus consumatorilor, cât și a intenției reclamantei de a obține profit în detrimentul intereselor consumatorilor, păcăliți în a contracta produse vătămătoare. Intenția reclamantei de a exploata necesitățile economice ale consumatorilor prin practici incorecte și chiar inducerea în eroare a acestora este confirmată de adoptarea ulterioară a Deciziilor Comitetului pentru Active și Pasive, care modifică dobânzile contractuale în temeiul clauzelor nelegale de modificare unilaterală și discreționară a condițiilor contractuale.

Argumentele reclamantei Raiffeisen Bank S.A. privind adaptarea, în prezent, a contractelor nu prezintă relevanță pentru înlăturarea efectelor actelor întreprinse în perioada 2006-2010. În concret, OUG nr. 52/2016 de modificare a OUG nr. 50/2010 impune condiții contractuale stricte, printre care stabilirea/modificarea dobânzilor în funcție de Libor, Euribor, Robor sau alți indici obiectivi. Reclamanta pretinde că a modificat contractelor acordate în prezent, arătând astfel că a intrat în legalitate. Or, aceste motive nu sunt suficiente, de vreme ce prin Ordinul ANPC nu s-a urmărit doar modificarea contractelor ulterioare, ci chiar modificarea contractelor în derulare, prin adaptarea la condițiile inițiale.

Nu în ultimul rând, în ce privește susținerile reclamantei privind consecințele vătămătoare ale Ordinului cu privire la consumatorii care au semnat acte adiționale de adaptare a dobânzilor sunt neîntemeiate, de vreme ce Ordinul privește situația dobânzilor majorate, măsurile luate de ANPC fiind de diminuare a acestora la nivelul stabilit inițial prin contract.

Curtea apreciază că reclamanta nu a informat consumatorii la momentul acordării contractelor de credit.

Art. 48 din Legea nr. 296/2004 prevede obligația profesionistului de informa consumatorul despre riscurile la care sunt supuși prin folosirea normală sau previzibilă a bunurilor.

Regulamentul BNR nr. 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice impune băncii obligația informării fiecărui client în parte cu privire la posibilitatea majorării sumelor pe care le va datora în temeiul contractului de credit, majorare determinată de:

- materializarea riscului valutar sau a celui de rată a dobânzii (în cazul în care acestea se produc în defavoarea împrumutaților) sau
- creșterea costului creditului provenind din comisioane și alte cheltuieli privind administrarea creditului prevăzute în contract.

Directiva 2008/48/CE prevede la pct. 19 obligația generală în sarcina creditorului de a-i indica consumatorului, în etapa precontractuală, anumite informații. Această informare a consumatorului, încă din etapa publicității, are o importanță esențială: contribuie la transparența contractului în sensul că permite consumatorului să compare ofertele de creditare, iar pe de altă parte, permite consumatorului să aprecieze întinderea obligației sale, respectiv impactul economic al contractării creditului. Astfel, potrivit pct. 19 din Directivă, pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză, consumatorii ar trebui să primească, înaintea încheierii contractului de credit, informații adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el și reflecta asupra lor, cu privire la condițiile și costul creditului, precum și la obligațiile care le revin.

Obligațiile de consiliere și avertizare sunt reprezentate de îndatorirea profesionistului de a atrage atenția consumatorilor la momentul acordării creditelor asupra pericolelor și riscurilor operațiunii. Aceste obligații includ obligația de informare, fiind mai complexe și vizând inclusiv sfătuirea, orientarea și îndrumarea potențialului contractant în legătură cu oportunitatea încheierii unui anumit contract.

După cum rezultă din pliantele publicitare ale reclamantei produsele de creditare în franci elvețieni erau promovate de către reclamantă ca fiind sigure, cu risc valutar mai mic decât valutele EUR sau USD, ca produse mai ieftine și care asigurau accesarea unei sume mai mari de bani.

În timp ce consumatorilor li se vindeau, aparent, produse sigure, revalorizarea CHF era nu numai previzibilă, dar așteptată de specialiștii de pe plan european și mondial. Aceste informații nu erau la îndemâna consumatorilor, dar erau cunoscute și speculate de investitori și profesioniști precum reclamanta din această cauză.

Curtea consideră că reclamanta a încălcat dispozițiile legale imperative care se referă la obligația de a pune pe piață produse sigure și de a informa consumatorii corect și complet asupra avantajelor și dezavantajelor acestora. Toate aceste încălcări au avut drept efect încheierea unor contracte de credit prejudiciabile, pe care consumatorii nu le-ar fi încheiat dacă banca și-ar fi respectat obligațiile legale și i-ar fi avertizat în mod corespunzător asupra riscului valutar asumat raportat la moneda CHF și asupra prețului final al creditelor (dobânda). Astfel, la momentul achiziționării acestor credite, consumatorii nu numai că nu au fost protejați de riscul valutar, dar nici nu au avut cunoștință despre dimensiunea obligațiilor asumate prin aceste contracte (dobânzile contractuale datorate).

Contractele de credit reprezintă produse, în înțelesul Legii nr. 363/2007

Prin cererea de chemare în judecată, reclamanta susține că fapta sesizată de către ANPC prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 nu există, din moment ce contractul de credit este un serviciu, iar nu un produs.

În conformitate cu dispozițiile art. 2 din Legea nr. 363/2007, noțiunea de produs înglobează orice bunuri sau servicii, inclusiv bunuri imobile, drepturi și obligații. Astfel, noțiunea largă de produs cuprinde și serviciile acordate de operatorii economici consumatorilor, respectiv contractele de credit. În acest sens sunt și dispozițiile art. 2 lit. c) din Directiva 2005/29/CE. În concluzie, rezultă că noțiunea de produs înglobează atât noțiunea de bun, cât și noțiunea de serviciu, de vreme ce serviciul este asimilat unui bun.

Din aceste motive, în baza textelor de lege menționate, Curtea va respinge cererea ca neîntemeiată.

În baza art. 67 NCPC, ținând seama de soluția dată cererii principale și de motivele invocate prin cererile de intervenție accesorie, Curtea va admite cererile de intervenție accesorie.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII HOTĂRĂȘTE

Respinge cererea formulată de **reclamanta RAIFFEISEN BANK SA** cu sediul procesual ales în în contradictoriu cu **pârâții AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR și PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR DL.BOGDAN MARCEL PANDELICĂ-ambii** cu sediul în , și **intervenient accesoriu ASOCIAȚIA PARAKLETOS** cu sediul în , ca neîntemeiată.

Admite cererile de intervenție accesorie.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

În cazul declarării, recursul se va depune la Curtea de Apel București.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților prin grefa instanței, azi

12.07.2019.

PREȘEDINTE
BÎCU VASILE

GREFIER
CONSTANTIN DOINA

Red./tehn. jud. V.B./6 ex./2.08.2019

Înalta Curte de Casație și Justiție
Secția Contencios Administrativ-Fiscal

Prezenta copie este conformă cu originalul
deciziei nr. 21857/107/2019 a Curții de Apel București
instanțe nr. 8763/1/2017 se legalizează de noi,
anulându-se taxa judiciară în valoare de 100.000 lei

Magistrat Asistent Șef

Prim Grefier

ROMANIA

Redefinitiv la data de 11.8.2019.

Sentinta cu nr. 21857/107/2019 pronunțată de
Curtea de Apel București în dosarul cu nr. 8763/1/2017
a fost raportată Curții de Apel București la Înalta Curte de Casație
și Justiție, la rândul Înaltei Curți - Secția de Contencios
Administrativ-Fiscal se este dosarul cu nr. 8763/1/2017
trănit cu efect recursiv și este fi raportat la
de pedinești. Prin prezent